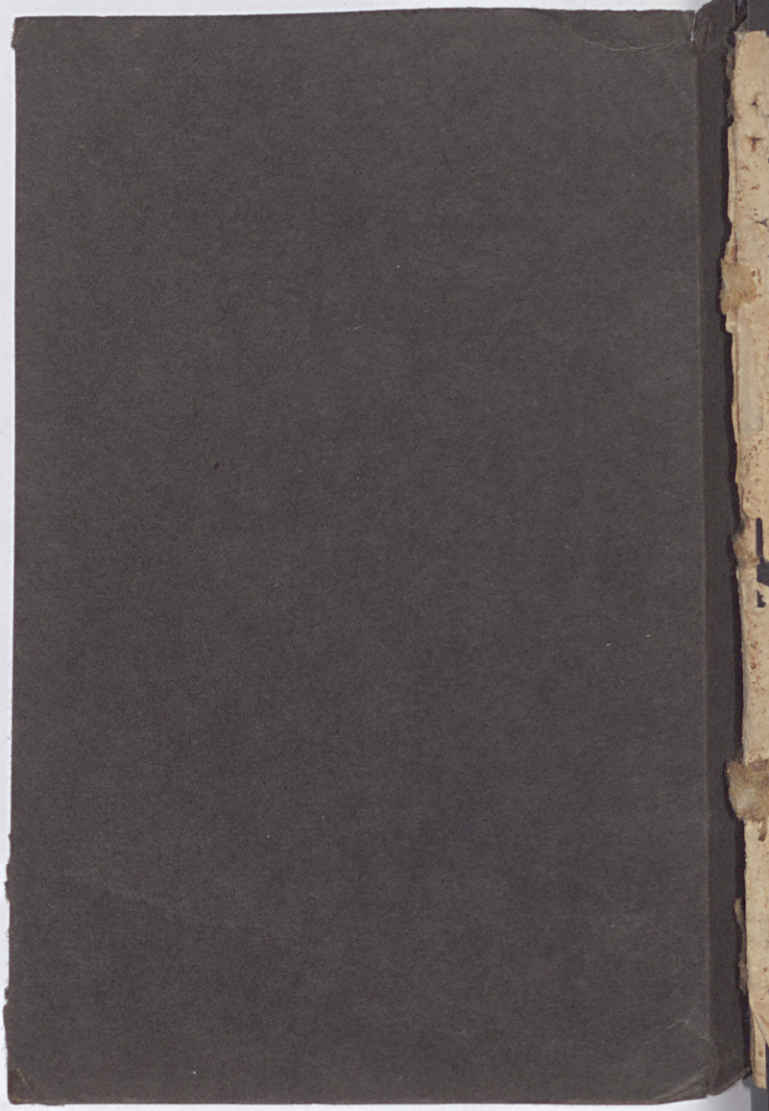

701314

HALOTTAK
LAISTROMA,

Mellyben

Mindenek, kikről a' szent Iras Canonicus Köny-
vei; vagy közönlégesen; vagy személy szerint; vagy
egy vagy más tekintet alatt; vagy edgyütt vagy másutt
emlekeznek, fel-jegyeztettek, életekbéli cda-
tartozó rövid állapottokkal edgyütt.

Mellyett irt a' szent Bibliából.
DEBRECZENI Foris ISTVAN.
K. Daroczi Prædikator.

Kifelöl-is. Hebr. 9. §. 27.
El-végeztetett dolog hogy edgyfzer meg-hallyon:
Es, Job. 5. §. 26.
Mint a' le aratott buza a' csürben viteffék ideje korán.

Azért adgyad Uram néki.
Hogy meg-hallyon minek előtte meg-halna hogy meg ne
hallyon mikoron meg-hal.
Pfal. 102. §. 25.

Pörög
Comy
Bilágyi
Georg
1728.
1720

DEBRECZENBEN,

TÖLTESI ISTVANÁLTAL 1684. élfz.

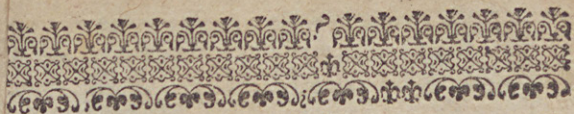
700.000/1344

T
ny
val
zo

K
M
g
e
r

cont. 122

DEDIKALAS

Tiszteletes s' Tudos MICSKEI ANDRAS Uramnac, Az Vedres Abrányi K. Ecclesia már 12-es; tendőktől fogva valo érdemes Lelki Páf; toranac, mint bizodalmas jó-akaro Uramnac.

ISMET:

Nemzetes KONDOROSIJANOS, Kedves I pam Uramnak Debreczen Városánac 20-es; tendőktől fogva, sok fáradtsági felelmes expedialtatási, s; envedesi által eleget s; olgáló edgyic okos és érdemes Tanacsbèli Férfiánac.

Ez, minnyájunc életének halál alá való vetteréserül meg-emlekeztető íráscskamat.

Tiszta indulatbul offeralom, s' dedicalom.

Debreczeni Foris István,
Király Daroczi Prædikator.

A. D. 1684. 10. Febr.

TÍs;teletes Uram! miulta az Ur Isten engemet, s;ege ny méltatlan s;olgáját az maga s;olgai és fáfári közzé. 1 Cor. 4. 1. A. D. 1678. bé-számlálni meltoztatott, azulta feridò gondolkodtam rolla, miben mutatnám ki edgyűgyű tanitgatàsím kivűl is s;olgalatomot és safarsàgomat ó FELSEGENEK, és mivel hogy az maga bef;édit, az maga KÖNYVEBEN bizta en reàm-is méltatlanra ó Felsége. 1. Cor. 4. 1. mint mászfzor Pfal. 147. 19. Rom. 3. 2. & 9. 4. abbul kel nekem safarkodnom az mennyire lehet.

Melly kòtelefségre nézve, még Belgiumban, Tràjectumban és Franekerában laktomban vetém szemeimet és kezeimet az Sz. BIBLIARA, hogy az Urnac napjain (más;s;or másfokban lévén foglalatos) ez Halottac Laistromàt ós;ve s;edném, ilyen modon el-òs;tanàm az után Typus alá is adnàm; De kòltsègemnek kevés vólta, az utánnam hozandoknac bizontalan volta, és egyebec ollyanoc a' Typus alá va-

là való adattatást el-mulattattac velem;
jollehet az ackori el-haladás, ebben; nem
kárt; sőt jobbulást és f;aporodást nemzet.

Melly iráfocskámrul, mint safarságom-
nac edgyic particellájárul mikor f;ollot-
tam volna T. Uram kigyelmed előtt, (mi-
vel az Ur Isten kigyelmedet f;óckal f;e-
rette) mingyarást, a' ki nyomtatáfra.eleg-
seges költségét igire, sőt fogadà. En is a-
zért, a' kigyelmed jó-akarattyához bizván
ès másoknac is kedveskedni f;entül akar-
ván ez Laistromot ujjobban revidialàm,
polialàm, augealàm, ès így èdes Istenem
segitsège által abszolvalàm.

Vegye azért kigyelmed, es kigyelme-
tec tüllem jó neven, es f;olgallyon az
Urnac belôle jó kedvel mind végig.

Kegyelmeteknec az óróckè èlő
Istentül, egesseges hof; f;u èlc-
tet, kívánt békessègben adatni
kivan.

D. F. I. m. E. K. D.

Az Kegyes Olvasohoz.

FEl tőtt czéлом K. O. ez Laistrom irásában nem egyéb; hanem, hogy én-is az Egyhazi sulyos szolgálatot Istenem segítségé velem léven, tehetőségem berént valamivel könnyebbitenem, Mert ugyan-is, jól tudom és láttam azt hogy az Egyházi Uj; szolgáltnac: sőt meg az Idősbeknek-is, az halottac temetésekor lenni szokott, és sokszor siralmas instantiával kévánt Tanítások, sokszor nagy munkát berzenek vagy az halottac sokasága; vagy az alkalmatofságok külömb külömb volta; vagy az időnek rövid s' alkalmatlan volta; vagy egyéb impedimentumoc miatt. Hogy ezért az Ujjab Tanitoc az alkalmatofsághoz illendőb Leczket könnyebben lellyenek, az próbálásra pedig az Peldákat késsen, és mintha ugyan ASZ-TALOKON előttők űlnének, csak egy vagy két tekintet által-is talállyák: Az Idősbek-is (kiknek memoriájok-is, Labilis) ha mikor valamellyiket elfelejtendik, ki hol holt, s' micsodas volt. &c. &c. hogy hamaréb recognoscalhassák, és másoknac inculcalhassák. En, ez somoru rövid Laistromban, (több végeit el halgatván) azért irám. Ha ki azért, ez iráslommal elni akar. Kerem az Ur berelmében, ez Következendőkre engedelmesen vigyázzon, és igyekezetemet jora magyarázza.

1. Inkáb tetczet az az ostsás mellyet irtam, hogy
fem

Az Kegyes Olvasohoz.

sem mint E Z. Ezek holtanak-meg Viz miat, Tűz miat, Fegyver miat, &c. &c. Mert inkább kerdik azt, Ferfiu volte, Assony volte? Jo volte? Ross volte? &c. mint sem azt, miben holt, mivel holt, mikor prædicálni vagy csak Orálni keşülnek-is az Egyházi Solgák.

2. A' kiket sokszor citáltam, más tekintet alatt citáltam, mert ugy kevéntatott.

3. Az Citálásban, Philip. 3 v. 1. nem az Dcák; hanem Magyar Bibliát követtem.

4. Ugy gondolom s' hiszem-is, hogy feljedzetlen nem maradot el csak egy-is; ha azért egy tekintet alatt nem találni, a' hol gondolnád, más alatt nyilván meg lehet találni.

5. Mindeneknek az ő jo vagy gonos cselekedeteiket elő nem számláltam, mert ugy nem halottak Laistroma volna.

6. Az Izent Irásbeli helyeknek olvasásában, collatiojában, applicatiojában, &c. Szemeleknek kel lenni; mert az Locufoc nem csak halálát próbállyák annac a' kinek alá irattak; hanem eletebeli oda tartozó statufsát-is; Továbbá, az parallelus Locufokat az papyrosnac kedvezven, nem mindenüt irtam ki, az margon meg lelhetni.

7. Mikor NB irtam, és példákat, kiknek halálokrul nincs so elő hoztam, mellyik rendre tartozic, könyű meg tudni és az dologra szabni.

8. Mivel a' Sz: Iras, sokféle hollásnac nemeivel irta meg az emberek halálát, arra jól rea kel vigyázni, mikor citáltuc, hogy mivel irta ot meg.

Az Kegyes Olvasohoz.

Lásd Ravan, ez so alát. M O R S. nro. 1. holot.
57 számlál elő.

9. Ha valakit jó léven az robbak közé, &c. contra irtam (meg eshetet) azt jól meg vizsgálván, job-bics meg; és nekem ki az Sz: Irásban annyira mint mas nem mehettem, meg-bocfals.

10. Az számtalan, sűrű Locufoc fzedése miatt e-fett Typographicus casusnak-is bocsánat legyen, mivel az Typographiatul melízze voltam.

Tied az Urban.

D. F. I. K. D. P.

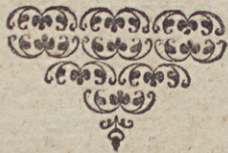

Approbatio operis.

PRælegit mihi Latinè Ornatissimus D.
Stephanus Debreceni, Historiam mor-
tuorum quorum sacra pagina meminit:
miro & utili artificio contextam; ut nullus
dubitem, quin aliquando visurus sit im-
probi sui laboris fructus. Cujus studiis sa-
cris ut Deus porrò clementer annuat, a-
nimitus precor.

Franeke Frisiorum 7. Julyi 1680.

Nicolaus Arnoldus S. S.
Th. D. & Pr

Um libellum cui titulus est, Catalogus mortuorum, a' Reverendo ac Clar. Viro D. Stephano F. Debreceni, piè, doctè & utiliter lingua vernaculâ conscriptû, inter strepitus armorum perlegissem, animadverti in eo Rdi. ac Clar. D. Authoris erga Ecclesiam Dei zelum ardentem, vitæ pietatem in docendo & discendo diligentiam indefessam. Omnibus ergò eundem callem pietatis ac diligentiaë (quem Rdu. ac Cl. D. author trivit) diligentibus, opusculum hoc commendo, & ut publicâ luce donetur dignum judico & approbo.

Erdôdini die 12. Febr. A. 1684.

Petrus Kôrmendi Minister Eccl.
Erdôdiensis, & Circumjacentium Senior.

Az örökké való Királynak (kinek csak
egyedül vagyon halhatatlansága, és lako-
zik hozzá mehetetlen világosságban) ne-
vében. Amen. 1. Tim. 1, 17. & 6. v. 16.

FERFIK LAISTROMA.

K Egyes és Istenfélő Királyok, Fejedel-
mek, &c. Kiknek életek s' halálok-is rő-
videden itt meg irattatic.

David, a Sidok másodic Királya. 1. Sam. 13. v. 14.
& 16. 13. & 24. 5-16. 2. Sam. 1. 11. 12. & 2. 4 &
3. 28. 29. & 19. 22. & 6. 1-5. & 7. 1. 2. 1. Cro.
14. 12. & 22. &c. de megholt. 70. élt: korában.
2 Sam. 5. 4. 1 Reg. 2. 10. 1 Cron. 29. 27. 28.
Act. 2. v. 29. & 13. 36.

Salamon, a Sidoc harmadik K. 2. Sam. 12. 24.
1 Reg. 1. 38-40. & 5 & 6. & 7. & 8. 1 Cron. 29.
22. leqv. 2 Cron. 1. & 2. de 1 Reg. 11. 43. 2.
Cron. 9. 31. meg-holt.

Asa, Juda K. 1 Reg. 15. 9-15. 2 Cron. 14. 15
16. v. 1-11. de meg-holt. 1 Reg. 15. 24. 2 Cron.
16. 12. 13. 14.

Josaphat Juda K. 1 Reg. 15. 24. 2 Reg. 3. 11.
12. 2 Cron. 17. 1. leqv. de meg-holt. 1 Reg. 22.
51. 2 Cron. 21. v. 1.

Josaphat

H A L O T T A K

Jofaphat K. hat fiai es Izrael Fejedelmi. 2 Cron. 21. 2. 4. 13.

Joas Juda K. 2 Reg. 11. 2. seqv. & 12. 1-19. 2. Cron. 23. & 24. meg-holt 47. esz. korában. 2 Reg 12. 21. 2 Cron. 24. 25.

Amasia Juda K. 2 Reg. 12. 21. 2 Cron. 24. 27. 2 Reg. 14. 1-7. de meg holt 54. eszt. korában. 2. Reg. 14. 19. 20. 2 Cron. 25. v. 27.

Azarias Juda K. 2 Reg. 14. 21. & 15. 1. seqv. de meg-holt 2 Reg. 15 7. 2 Cron. 26. 23.

Joatham Juda K. 2 Reg. 15. 32-35. 2 Cron. 27. de meg-hala 41 eszt. K. 2 Reg. 15. 38.

Ezechias Juda K. 2 Reg. 18. 1. seqv. & 19 & 20 2 Cron. 29-32. de meg-hala 54 eszt. K. 2 Reg. 20. 21. 2 Cron. 32. 32.

Josias Juda K. 2 Reg. 21. 26. & 22. & 23. 1-28 &c. meg-holt 39. eszt k. 2 Reg. 23. 29. 2 Cron. 35. 24. Esdr. 1. v. 31.

Jonathan, Saul Király jo fia. 1 Sam. 14. 49. & 18 1-5 & 19. 1-7. & 20. & 23. 16. &c. meg-holt. 1. Sam. 31. v. 2.

Isboseth K. Saul fia 2 Sam. 2. 8. 9. 10; meg-hot 42. eszt. k. 2 Sam. 4. v. 6. 7. 11.

Joseph, ki Egyptom Fejedelme volt. Gen. 41. v. 41-43. & 42. 6. 30. & 44. 18. & 45. 8. seqv. de 110 eszt. korában meg-holt. Gen. 40. v. 26.

Abner Fejedelem, 2 Sam. 3. 8. Con. 1 Sam. 14. 50 & 17. 55. & 26. 5. 2 Sam. 2. 8. de meg-holt. 2 Sam. 3. v. 27-38.

Jerusalem Fejedelmi. Lam. 5. v. 12.

L A I S T R O M A.

Lathacz több Fejedelmekről, Num. 1. 4-16. & 2. & 10. v. 14-18. Act. 18. v. 8. & c.

Istenfelő Kiralyoc, Fejedelmec, Birac, és egyèb nagy Tif;tecnecc nèmìnèmű tif;tec.

I. Magokra nézve.

1. Hogy az Istent dicsirjéc, mellyre internetec-is Pfal. 29. 1. 2. & 148. v. 11.

2. Hogy magokat a' Király Christus igája alá adgyác. Pfal. 2. 6. Apoc. 17. 4. & 19. 16, Az ō szolgái által lett intéseknecc engedgyenek. Pfal. 2. 10. 11. 12. Deut. 17. 18. 20. Jos, 1. 7. 8. Példák: Dávid 1. Sam. 22. 5. 2 Sam. 12. 7. 13. Josaphát 2 Chron. 19. 2. Ezéchiás 2 Reg. 20. 16-19. Ne haragudgyanak, mint Afa, 2 Chron. 16. 7-10 Joas, 2 Chron. 24. 20 22. Ainafia, 2 Cron. 23. 14. 15. 16. Ellensegeknek ne tartsák mint Acháb, 1 Reg. 21 20. 1 Reg 22, v. 8.

3. Hogy másokat az Isten dicséretire nogassanac, mint Dávid 1 Cron. 29. 20. felebaráttyc hafznára-is, mint 2 Cron. 28. 12. 13.

4. Hogy a' jó-cselekedetekben jó példa adok legyenec, mint Nehem. 5. 10. 14. Job. 31.

5. Hogy ez régula szerint éllyenec, Tit. 2. v. 12.

II. Másokra nézve a' külső dolgoc körül.

1. Hogy a' pereseknek igaz törvényt tegyenec, Deut. 16. 18. 20. 2 Cron. 19. 6. 1 Cor. 6. 4. mint: 1 Reg. 3. 24. Esa. 1. 23.

2. Hogy

2. Hogy a' pór nec el-igazitására ha kivántatic esküfflenec, Hebr. 6. 16,

3. Hogy a' föld nec latrait irtogassác, Gen. 9. 6. Matt. 26. 52. Psal. 101. 8. Rom. 13. 4. 1 Reg. 2. 28-34. Conf. 1 Reg. 2. 5. 6.

4. Hogy mikor Isten dicsőffége, s' alattoc valok-nac haszna és maradála kívánnya, hadat visellyenec, és azokat, az ellenség és pusztitoc ellen oltalmazzac, és javokra gondot visellyenec, 2 Cron. 17. 2. seqv. Num. 16. 22. 42. & 14. 13-19. Num. 21. 14. 1 Sam. 25. 28. Iudic. 3. 9. 10. & 6. 34. Luc. 3. 14. Act. 10. 1. 2. 1 Sam. 8. 5. 20. & 11. 6-15. &c. 2 Sam. 2. 26. & 24. 17. Iud. 8. 5. Az erős vitezek nec aján-dékokot igirjének. Ios. 15. 16. Iud. 1. 12. 2 Sam. 5. 8. Psal. 72. 2. 4. 12. 1 Sam. 17. 24. Az gonoskokat bünteslek. Prov. 20. 26. & 25. 4. 5. 1 Pet. 2. 14. Psal. 101. Luc. 19. 12-28.

5. Hogy az kívül valokkal frigyét vessenec és tarsanac, ha szintén azoc bálvány imádoc-is; de az Iste-ni tilzetelet nec kára nélkül. Gen. 14. 13. & 21. 32. 2 Sam. 5. 11. 1 Reg. 5. 12. & 9. 27.

6. Hogy az adot vámot, &c. irgalmassan vessęc a' népre, nem fanczoltatván őket. Matt. 22. 21. Rom. 13. 6. 7. 1 Petr. 2. 13-17; mert az kegyetlenekre ha ragzic az Isten, Mich. 3. 1. 2. Amos. 6. Ezech. 34. 3. 4. melly miatt hivattanac-is Orozlánoknac. Ezech. 19. 2-9. Farkaloknac, Ezech. 22. 27. Soph. 3. 3. Nü. 16. 15.

7. Hogy igaz törvényeket irjanac az Nép eleiben, és magok-is Isten törvénytül függjenec. Deut. 17.

18. 19. 20. Rom. 13. 2. 5. 1 Pet. 2. 13. &c. mert másként Esa. 10. v. 1. 2. *Exeg. M. Th. Amef.* 1. 2. 928--934:

Az f;ent dolgoc kőrül.

1. Hogy Isten számára valo házakat, (minéműek az Párochiák Scholák &c.) templomokat építsenek, Példák: Dávid, 2 Sam. 7. 1. 2. 1 Cron. 17. 1. & 22. 1. 19. & 28. 1-21. & 29. 1-21. Salomon, 1 Reg. 5. 6. 8. 2 Cron. 2. ad 7. Az meg-veszet időkben az Isteni tiszteletet reformállác, fel-állítsák, Példác: Afa 1 Reg. 15. v 11-15. Iosaphát, 1 Reg. 22. 47. 2 Cron. 17. 6. Ezechias 2 Reg. 18. 4. seqv. 2 Chron. 29. & 30. & 31. Iosias 2 Reg. 22. & 23. 1-30. Ioas 2 Cron. 24. 1-14. &c.

2. Hogy az Ecclesiákban Kegyes és tudos Lelki Pásztorokat keressene. Kic az Isten igijét tisztán igazán serényen hirdessék. Két szent Sacramentomit ki szolgáltaffác &c. kiknec-is elég jövedelmet szerezenec, 2 Cron. 17. 7. 8. 9. & 31. toto Gen. 47. 22. Syrac. 7. 29. 33.

3. Hogy Academiákat, Scholákat epítsenec, tudos tanito Doctorokat, Profeslorokat tartsanac, tanitoknak, s' tanulóknac csendes kijes bő helyet rendeljenec, bővséges jövedelmet szerezenec, Lásd 2 Reg. 2. 3. 5. 7. seq. 2 Cron. 31.

Az Magistrátusoc, elől járok: &c: több tiszteiről olvashatni bősegeffen ez alább meg-nevezendő Autorokban-is.

Rayanel: ad vocem Magistratus numero 7.

ad vocem Magnates numero 3.

ad vo-

ad vocem Reges numero 6: dist. 2: &c:

Polan: Synt. Theol. Lib. 10. Cap. 65. 66.

Scarp. Curs. Theol. Tom. 2. Cap. 8.

Ames. med. Th. L. 2. C. 17. th. 34. 44. Cap. 18.

Th. 13. Conf. L. 5. C. 20. Q. 1. R. 1. 2. Cap. 25.

Q. 2. R. 1-7. Exeg. L. 2. pag. 922. 926.

Mares, Syft. Theo. loco 15. § 21-24. 30. 32.

Burman: Synop. Theol. L. 8. C. 9. & 15. seqv. & Cap. 10. toto.

Vendel: Theol. Christ. l. i. C. 29. & 9. 10. 11.

Volleb. Theol. lib. 2. C. 9. pag. mihi 269.

Fegyvern: Thesau. script. ad vocem Magistratus

T A N U S A G O K.

1. Sem erő, sem kincs, sem kegyesség, sem vitezseg az halál ellen nem halználnac. *Hinc*, Mert az fellyeb meg irtt Királyokban azok feltalaltattak, de ugyan csak sirban hánta őket.

2. Az halál senki szemellyevel vagy meltoságával nem gondol. *Secus* azokra tekintet volna.

3. Ritka à kegyes Király, Fejedalem és nagy Tisztviselő. *Hinc*. Kevelet emleget a' Sz. Iras. Lásd. Pl. 76. 13. & 146. 3. 4. az-is meg-hal.

4. Az kegyes Királyok, Fejedelmek, Uri szemelyek halála, nagy kárára van az Isten népének. Ezt meg próbálhatni, az fellyeb meg irt tiszteknek serenyen valo vighez vitelekből, s' azoknak elő számlálásokbul. Esa. 3.

Az Pogányok istentelen gonolz Királyi, és Fejedelmi. Cheder laomer, Thiddal, Amraphel, Arioch
Gen. 14. v. 9. 15. 17. 20.

Chamor, Sichein Fejedelme, Gen. 33. 18. 19. & 34. 2. 26.

Sechem, Chamor parázna fia. Gen. 34. 2. 26.

Bela,	{	1	Gen. 36. 32. 33.
Jobab,		2	v. 33. 34.
Chufam,		3	34. 35.
Hadad,		4	35. 36.

Edomnac Kirallya.

Samla,	{	5	36. 37.
Saul,		6	37. 38.
Bahal-Chanan,		7	38. 39.
Hadad,		8	1 Cron. 50. 51.

Pharaho Egyptom K. Exod. 1. 8.-16. 22. de 2. 7. 23.

Pharaho Király fia. Exod. 12. 29.

Pharaho Egyptom K. Exod. 14. 28.-30. Pfal. 106. 11.

Sihon, az Emorreuoc K. Num. 21. 21. 24. Pf. 135. 11. & 136. v. 19.

Og, az Bafan K. Num. 21. 33-35. Deut. 3. 1. seq. Madiannak 5. Királyi, Num. 31. 8. 1. Evi, 2.

Recem, 3 Sur, 4 Hur, 5 Reba. Az Pogányoknak 31 Királyi. Kiket meg vert Josue, és az Izrael Fiai, Jos. 12. v. 7. 24. Rendel im ezek:

1. Jericho Királyi, Jos. 6. 2. 21. & 12. 9.
2. Aji Királyi, Jos. 8. 29. & 12. 9.
3. Jerufalem Királyi, Jos. 10. 3. 26. & 12. 10.
4. Hebron Királyi, Jos. 10. 3. 26. & 12. 10.

H A L O T T A K

5. Iarmuth Királlya, Jos. 10. 3. 26. & 12. 11.
6. Láchiñac Királlya, | Jos. 10. 3. 26. 32. & 12. 11.
7. Eglonnak Királlya, Jos. 10. 3. 26. & 12. 12.
8. Gezernek Királlya, Jos. 10. 33. & 12. 12.
9. Debirnak Királlya, Jos. 10. 39. & 12. 13.
10. Gedernek Királlya, Jos. 12. 13.
11. Hořmábnak Királlya, Jos. 12. 14.
12. Aradnak Királlya, Jos. 12. 14.
13. Libnah Királlya, Jos. 10. 30. & 12. 15.
14. Adullamnak Királlya, Jos. 12. 15.
15. Makkedahnak Királlya, Jos. 10. 28. & 12. 16.
16. Bethelnek Királlya, Jos. 12. 16.
17. Tappuahnak Királlya, Jos. 12. 17.
18. Hophernek Királlya, Jos. 12. 17.
19. Apheknek Királlya, Jos. 12. 18.
20. Lassaronnak Királlya, Jos. 12. 18.
21. Madonnak Királlya, Jos. 11. 1. 8. & 12. 19.
22. Háfornak Királlya, Jos. 11. 1. 8. & 12. 19.
23. Simronnak királlya, Ios. 11. 1. 8. & 12. 20.
24. Acfaphnak királlya, Ios. 11. 1. 8. & 12. 20.
25. Thanachnak királlya, Ios. 12. v. 21.
26. Megiddonnak királlya, Ios. 12. v. 21.
27. Kedefnek királlya, Ios. 12. 22.
28. Iochneamnak és Charmelufnak k. Ios. 12. 22.
29. Dornak és Dor tartományának k. Ios. 12. 23.
30. Gilgálnál valo Pogányek k. Ios. 12. 23.
31. Thirfának királlya, Ios. 12. 24.

Ezek halálának historiaját olvashatni, az hatodik résztől fogva, az 12-dik résznek 6-dik verseig.

- Adonibefech Cananeufok királlya, Iud. 1. 3-7.
 Chufan Riscathaim, Aramnak királlya, Iud. 3. 10
 Az kőver Eglon Moab királlya, Iud. 3. 17. 21. 25
 Iabin, Canaánnak királlya, Iud. 4. 24. Pfal. 83. 10
 Oreb, Midian Fejedelme, Iud. 7. 25.
 Zeeb, Midian Fejedelme, Iud. 7. 25.
 Zeba, Midian királlya, Iud. 8. 12. 21.
 Salmuna, Midian királlya, Iud. 12. 21.
 Agag, az Amalechiták királlya, 1 Sam. 15. 8. 33.
 Hadarezer Tzobánac Királlya 2 Sam. 8. 2.
 Náhás, Ammon fiai Királlya, 2 Sam. 10. 1. 1.
 Cron. 19. 1.
 Benhadad, Syriabéli Király 2 Reg. 8. 7. 15.
 Edom Fejedelmi, 2 Reg. 8. 21. 2 Cron. 21. 9.
 Retzin Sirjának K. 2 Reg. 16. 5-9. Efa. 7. 1.
 Az pogányok sok Kir. 2 Reg. 19. 11. 12. 13. Ésa
 37. 11-13.
 Senacherib, Assyriabeli Király. 2 Reg. 18. 13; de
 19, 37. 2 Chron. 32. 21. Efa. 37. v: 38.
 Hámán Fejedelem, Est. 3. 1. seq. & 5. 11; de 7.
 v. 10.
 Hámán tíz Fiai, Est. 9. 7. 10. 14.
 Assyriabeli Fejedelem, Ezech. 32. 22.
 Elam, Ezech. 32. 24.
 Mesech Thubál, Ezech. 32. 29.
 Edom Királyi, Fejedelmi. Ezech. 32. 29.
 Esaki Fejedelmek, Ezech. 32. 30.
 Balthasar, az Chaldeusok K. Dan. 5. 1. seqv. de 30
 Az Danielt vadolo Fejedelmek fiokkal edgyütt,
 Dan. 6. 4-13; de v. 24.

H A L O T T A K

Több hatalmas Királyoc-is, ugy mint: Aſverus, Eſt. 1. 1. Nabugodonozor, Dan. 4. 19 & 5. 18. 19.

Darius, Dan. 6. 1. ſeq. Cyrus, Agrippa, és egyebek, mind az földben ſállottac bé, (noha nincs megírva) és Epitáphiumok csak ez lett: M E G -- H O L T A K.

T A N U S A G.

Az hatalmas Pogányok-is, mint ſintén egyebek, az haláltúl meg nem menekedhetnek. Pſal. 9. v. 20. 21. Dan. 5.

Az Sidok közzül valo gonos és roſ Királyoc, Fejedelmek és Uri ſemelyek.

Dáthán, Abirám, On Fejedelmek, Num. 16. 1-4. 12. 13. 14. 32. 33. & 26. v. 9. 10. Deut. 11. 6. Pſal. 106. v. 17.

Amaz 250. párt ütő Fejedelmek, Num. 16. 2. 35. & 26. v. 10.

Az Izrael parázna Fejedelmi, Venei, Num. 25. 1. 4. 9.

Az parázna Zimri Fejedelem, Numer. 25. 6. 8. 14. Saul, az Sidoknac első roſ Királya, 1 Sam. 9. 1--21. 24. & 11. 15. & 13. 9. 10. 14. ſeqv. & 15. 8. 9. ſeqv. 23. 26. & 16. 1. & 18. 10. 11. & 19. 1. & 22. 18. & 28. 5-19. &c; de 31. v. 4. 6.

Abinadab és Málchifuak Saul fiai, 1 Sam. 31. 2. 6. Iſmét hét fiai holta után, 2 Sam. 21. 1. 8. 9.

Az maga hugával paráznalkodo Ammon, 2 Sam. 13. 14. 28. 29.

Az ſép termetű. 2 Sam. 14. 25. 26. gyilkos: 2. Sam.

L A I S T R O M A.

Sam. 14. 28. kártévő: 2 Sam. 14. 30. párt-útő: 2.
 Sam. 15. 1-13: parázna: 2 Sam. 16. 22. edes Attyát
 kergető Ablolon, 2 Sam. 18. 14. 15.

A'gyilkos Ioáb Generál vagy Fejedelem, 2 Sam.
 8. 16. & 20. 23. & 24. 2. 2 Sam. 3. 27. & 20. 10.
 1 Reg. 2. 5; de v. 34.

Ieroboám Izrael K. 1 Reg. 12. 20. 26-33. & 14.
 7. seq. 20.

Roboam Iuda K. 1 Reg. 14. 21-31. 58. An: atat

Abia Iuda K. 1 Reg. 15. 1. seqv. de v. 8.

Nádáb Izrael. K. 1 Reg. 15. 25-28.

Baáfa Izrael K. 1 Reg. 15. 28. seq. & 16. 1-6.

Ela Izrael K. 1. Reg. 16. 6-10.

Zimri Izrael K. 1 Reg. 16. 10-18.

Omri Izrael K. 1 Reg. 16. 16. 23. seq. de 28.

Thibni Izrael K. 1 Reg. 16. 21. 22.

Acháb Izrael K. 1 Reg. 16. 28-34. & 21. 25. 26
 & 22. 26. 27. de 34, 35. 37.

Acháb 70 Fiai, attyafiai, 2 Reg. 10. 1. 7. 9. 11.

Achafia Izrael K. 1 Reg. 22. 52. 53. 54, & 2
 Reg. 1. 2. de v. 17.

Ioram Iuda K. 2 Reg. 8. 16 seqv. 2 Cron. 21,
 de 2 Reg. 8. 17. 24. An: atat. 46.

Ioram K. Fiai, 2 Cron. 21. 17. Conf. 22. v. 1.

Achazia Iuda K. 2 Reg. 8. 25. de 9. v. 27.

Acházia attyafiai, 2 Reg. 10. 13. 14. 2 Cro. 22. 8.

Iorám Izrael K. 2 Reg. 1. 17. & 3. 1. 2. 3. de 9.
 v. 24.

Iehu, Izrael K. 2 Reg. 9. 6. 12, 13. de 10. v. 34.

Ioacház, Izrael K, 2 Reg. 13. 1 seqv. de v. 9.

H A L O T T A K

- Ioas, Izrael K. 2 Reg. 13. 10-12. de 13. & 14. 16
 Ieroboam, Izrael K. 2 Reg. 14. 23. de v. 29.
 Zacharias, Izrael K. 2 Reg. 15. 8. 9. 10.
 Sallum, Izrael K. 2 Reg. 15. 10--15.
 Menahem; Izrael K. 2 Reg. 15. 14-22.
 Pechaja Izrael K. 2 Reg. 15. 23. 24. 25.
 Pechah, Izrael K. 2 Reg. 15. 27--31.
 Acház, Iuda K. 2 Reg. 16. 1-4. 2 Cron. 28. 27;
 de meg-holt, *A. E.* 36. 2 Reg. 16. 20. Conf.
 v. 2.
 Mahafia, Achaz fia, 2 Cron. 28. 7.
 Elkaza, ki Achazután második volt, 2 Cron. 28. 7.
 Manasse, Iuda K. 2 Reg. 21. 1-18. *An atat 67*
 meg-holt, 2 Cron. 33. v. 20.
 Manasse fia, kiket maga égétet meg, 2 Reg. 21. 6.
 2 Cron. 33. 6.
 Ammon, Iuda K: 2 Reg. 21. 19-23. 2 Cron. 33.
 21--24.
 Ioáchaz, Iuda K. 2 Reg. 23. 31--34.
 Ioachim, Iuda K. 2 Reg. 23. 36. 37. & 24. v. 1-6.
 a. z. 36.
 Joachin, Iuda K. 2 Reg. 25. 27-30. Ierem. 52 v.
 33. 34.
 Iuda Fejedelmi. 2 Cron. 22. 8. & 24. 17-24.
 Sedechiás. Iuda K. 2 Reg. 25. Ier. 34. 4. 5. & 39.
 & 52. 11. Ezech. 12. 13. & 17. 20.
 Sedechiás k. fia, 2 Reg. 25. 7. Ier. 39. 6. & 52. 10
 Pelatiah Fejedelem, *Lásd alább másutt.*
 Herodes Afcalonita, Matt. 2. 16. 20.
 Herodes Agrippa, *A&* 12. 1-6; de 21. 23.

L A I S T R O M A.

Az Sidoknak királyirul, ha ki akar olvasni, olvas-
hat Tisz, Burman Ferencz n. b. e. Præcept. Synops.
Theol. Libr. 4. Cap. 35. és Tisz-Leusden Iános n.
Præcept. Philol. Mix. Dissert. 24. seqv.

Kegyves Birák, és egyéb rendbéli Tisztek:

Moses, Exod. 3. & 18. 13 seqv. & 32. 30-32.
Num. 12. 3. & 16. 15. 22. 45. &c; de a. a. 120.
meg-hala.

Deut. 34. 5. 6. 7.

Iosue, Ios. 1. &c; de a. a. 110. meg-hala. Ios. 24.

29.

Othoniel, Iudic. 3. v. 9. 10. 11.

Ehud, Iud. 4. 1.

Gedeon, Iud. 6. 11. seqv. & 7. & 8. v. 32.

Thola, Iud. 10. 1. 2.

Iáir, Iudic. 10. 3. 4. 5.

Iephte, Iudic. 11. & 12. v: 7.

Iblán, Iudic. 12. 8. 9. 10.

Elon, Iud. 12. v. 11. 12.

Abdon, Iud. 12. v. 13. 14. 15.

Sámson, Iud. 13. 5 & 15. 15. 20; de 16. 30. 31.

Eli, 1 Sam. 4. 18. a. a. 98.

Samuel, 1 Sam. 7. 15. 16. 17. & 12. 1-6. de 25.

▼ I.

Adoram kincstarto, 1 Reg. 4. 6. & 12. 18.

Godoliás Tisztarto, 2 Reg. 25. 22. 25. Ier. 40. &

41. 2.

▼ Iob Iobi, 1. 1. & 29. & 31. de 42. v. 17.

Amasa Hadnagy, 2 Sam. 17. 25. & 20. 4-10.

Abner

Abner. 1 Sam. 14. 50. & 17. 55. & 26. 5. 2 Sam. 3. 8. 27. 1 Reg. 2. v. 5.

NB. Illyenec voltanac Benája, 1 Reg. 4. 1-20. Abdiás, 1 Reg. 18. 3. 4. 13. Ebedmelech Hopmester Ier. 38. 7-13. Ioseph. Luc. 23. 50. Cornelius Act. 10. 1. 2. 3. 7. Sergius, Act. 13. 7: 12: Lysias Act. 23. 10, 19, 22, 30, Iulius Act, 27: 1: 3: Publius Act: 28: 7: Láfd 1 Reg, 12, 13, &c:

Istentelen Birák, és egyéb rendbéli Tisztek:

Abimelech, Iud, 9: 5, 6, seqv; de 53, 54.

Pharaho Hadnagyi, Exo. 14. 28. & 15. 4.

Iericho Hadnagyi, Ios. 6. 2. 21.

Sifera, Iábin Hadnagya, Iud. 4. 2. 16. 21. v. 83: Pfal. 83. 10.

Penuel kevély pogári, Iud. 8. 6. 8. 17.

Bahana és Recháb Isbcsfeth gyilkos Hadnagyi, 2 Sam. 4. 25--12.

Sobach, Hadarezerfő Hadnagya, 2 Sam. 10. 16. 18,

Achitophel, 2 Sam. 15. 12. & 16. 20-23. & 17. 1-7. 23.

Achazia ket ötvenedes Hadnagyi, kik Illyést fogva vittek volna Achaziahoz, ha menni nem akart volna. *Piscator in h. L.* 2 Reg. 1. 10. 12.

Az hihetetlen Samariai fő ember, 2 Reg. 7. 2. 17. 20.

Achábnak fő emberi. 2 Reg. 10. v. 11.

Egy Ierufalembeli fő hadnagy, 2 Reg. 25. 19. 21.

Azricáh, Acház házának gondviselője, 2 Cron. 28. 7. Bightan

Bightan és Theres Afverus Hopmeſteri, Eſt. 2.
25--21.

Iudának fűfű Urai, és Nemeſſei, Ier. 39. 6. & 52.
10. 27.

NB. Illyenek voltanac: Joel és Abia Samuel ket
roſ, biro fia, 1 Sam. 8 1-5. Abiſai, 2 Sam. 3. v. 30
Aria, Ela gondviſelôje, 1 Reg. 16. 9. Jerias, Ier. 37.
13. 14. Láſd Ier 39. 3. & 43. 2. 4. Dan. 1. 3. 11. 16
& 2. 14. Pontius Pilátus, Luc. 3 1. Felix Act. 23. 24
& 24. 26. 27.

Tertullus Prokátor, Act. 24. 1-10. Feſtus, Act.
24. 27. & 25. 9. 11. 12. 14. &c.

Iſtenfelô Pátriárchák cſeledes gazdác, es
tôb jó emberek.

Adám, mikor volna 930. eſtendos, Gen. 5. v. 5.		
Seth,	912	8
Enos,	905	11.
Cenán,	910	14.
Mahaleel,	895	17.
Járed,	962	20.
Hánoch	365	23. 24.
Fel ragadtatot, Hebr. 11. 5. melyben az ô elváltó- záſa, halál gyanánt lött, 1 Cor. 15. 51. 52. 1 Theſ. 4. 17. <i>Mares. Sys. Theo. Loc. 14. 44.</i>		
Mathuſeláh,	969	27.
Lámech,	777	31.
Noe,	950	Gen. 9. 29.
Sem, mikor volna 500 eſtendos, Gen. 11. 11.		
Arphaksád	403	13.
	C	Selah,

H A L O T T A K

Selah,	403	15.
Eber,	430	17.
Peleg,	209	19.
Reu, mikor volna	207	est: Gen. 11. v. 21.
Serug	200	23
Náchór	119	25.
Harán		28.
Thare	205	32.
Abrahám	175	Gen. 25. 7. 8.
Isák	180	Gen. 35. 28. 29.
Jákob,	147	Gen. 47. 28. & 49 33.
Joseph,	110	Gen. 50. 26.
Selophád		Num. 27. 3.
David	70.	1 Reg. 2. 10. Act. 2: 29. & 13. 36
Seled,		1 Cron. 2. 30.
Jether,		1 Cron. 2. 32.
Esther atya,		Esth. 2. 7. 15.
Job, Job. 1. 1 & 2. 3. & 29. & 31. de		42. 17.
Egy tanítvány atya,		Matt. 8. 21. Luc. 9. 59.
Az het atyafiak,		Matt. 22. 25. 26.
Az keresztfán meg-tertt edgyic tolvaj,		Luc. 23. 40
43.		
Az Pátriárhák,		Act. 7. 8. 15. Hebr. 11. 13.
NB. Illyenek voltanac: Elkána,		1 Sam. 1. 3. 8.
Szizgyárto Simen,		Act. 10. 6. 17. Aquila, Act.
18. 2. Rom. 16. 3. Justus,		Act. 18. 7. és egyebek-is

Gonosz és rossz emberek.

Her, Judanac első fia, Gen. 38. 7.

Onán Judanac fia, Gen. 38. 10.

Selomit káromkodo fia, Lev. 24. 11. 23.

Egy szombattörő, forgács szedő fidoj, Num. 15.
32-36.

Az lopo Acán, Ios. 7. 1. 24-26. & 22. 20.

Az embertelen bolond Nábál. 1 Sam. 25. 2. 3. 10
11. 25. 38.

A' izitkozodo Semej, 1 Sam. 16. 5-9. 1 Reg. 2.
46.

Egy Urnac engedetlen ember, 1 Reg. 20. 35. 36
Jerusalembeli 60 emberek, 2 Reg. 25. 19. 21.

Az ördöngösöc, 2 Reg. 23. 24. 1 Sam. 28. 3.

Az Christust szidalmazó edgyik tolvaj, Luc. 23.
39. Ioh. 19. 31. 32.

Az hazugsággal hires Ananiás, Act. 5. 1--5.

NB. Illyenek voltanac Cain, Chám ötvös De-
meter, Act. 19. 24. seqv. és számlálhatatlanoc.

Kegyes istenfelő vitezek, Fegyver viselő
fzemelyek.

Abrahám, Gen. 14. 14. 15. 20; de 25 v. 7. 8.

Az 36 Sidoc Aji Várossa mellet, Ios. 7. 5.

Jolue, Exod. 17. 9. 10. 13. Ios. 12. 7; de 24. v.
29.

Gedeon és atyafiai, Jud. 8. 18. 19. 32.

Samson, Jud. 13. 5. & 14. 19. & 15. 48. & 15.
16; de 16. 30.

Az igaz ügy mellett el-eset 40. ezer és 30. Sidok
Jud. 20. 21. 25. 31. 39.

A' Sidok Saul idejében, 1 Sam. 31. 1. 2 Sam. 1.
12. seqv. Coll.

Jonathan, 1 Sam. 13, 3. & 14. 6-14. & 31. 2. 2.
Sam. 1. 22. seqv.

Afael, 2 Sam. 2. 23.

Abner, 1 Sam. 26. 15. 2 Sam. 2. 26. 23. & 3. v.
6; de v. 27.

Uriás Hitteus és egyebek, 2 Sam. 11. 17. 2 Sam.
23. v. 8-39.

Amasa, 2 Sam. 17. 25; de 20. v. 10. 1 Reg. 2. 5.

Az Ephraim fiai, 1 Cron. 7. 20. 21.

Lásf többekrül, 2 Sam. 23. 8-39. 1 Cron. 11. 10-47.

Caleb. Jos. 14. 6-14. Egy szazados Matt. 8. 5. 9.

Cornelius, Act. 10. 1. 2. 3. 7. Julius Act, 27. 1. 3.
ilyenek voltak s mások-is.

Mivel Istenünk bölcs itéletibül szegény hazánk U-
gyan Hadak szekivé lett, és az fegyver- viselő szemelyec
az Gilboe hedyein szellyel el- hullottanak s hullanak-
is, azokrül bővebecskén írni szüksegesnek gondo-
lám, Lásd. Deut. 20.

T A N U S A G O K.

1. Nincs olly erős vitéz, kivel az halál szemben
nem szál, és meg nem győz.

2. A' ki fegyvert visel, többire fegyver által hull-
el. Matt. 26. 52. Apoc. 13. 10.

3. Az kegyes jo-vitéz nec neve éltében-is: 1 Sam.
18. 30 holta után-is meg-marad, 2 Sam. 23. 8-39.

4. Az kegyesleg az vitézszeggel meg-álhat, arra
szükseges-is.

5. Az haza javára. oltalmára szűletet kegyes vité-
zek halálán illő dolog írni, mint 2 Sam. 1. & 3. Dá-
vid példája mutattya.

L A I S T R O M A .

O k a. Mert sok halznokat vette az Isten népe,
2 Sam. 1. 24. & 3. 38. & 4. 1. & 23. 10. seq. hon-
nét Lásd Efa. 3. 2-8.

De ezekrül (az időugy kívánván) többet szolha-
tunk, ha tisztetek meg-értendgyük

Mellyek rövideden im ezek:

1. Elől jároknak szavokat fogadni a' joban,
Exo. 17. 9. 10. Num. 13. 3-28. Jos. 1. 16. 17. 18. &
2. 1. 23. 24. & 6. v. 6-25. & 7. 22. 23. azokat be-
csülleni: 2 Sam. 14. 22. & 18. 21. nekik jot kívánni:
Pfal. 20. & 21. hozzájok jo-akarattal lenni: Jos. 19.
49. 50. Jud. 8. 24. 25. 26. érettek nehéz dolgokat-
is meg-mivelni, 2 Sam. 16. 9. & 19. 21. & 21. 16.
17. & 23. 15. 16. Jer. 40. 13-16.

2. Soldal meg-elégedni; senkit sem rongálni,
Luc. 3. 14.

3. Nem kborlani, predálni; mert Efa. 33. 1.
mint: 1 Sam. 25. 7. 8. 15. 16. 2 Cron. 28. 8-15.
16. Ezec. 27. 13. 1 Cron. 7. 20.

4. Azoknak kik az ellenségtül el-foglaltattak, se-
gitséggel lenni, Jos. 10. 6 10. 1 Sam. 30. 20-26.
Jer. 41. 11-15; mert ugyan is az ollyan segitő sereg-
tül el-maradni, nagy bün, Jud. 5. 23. & 21. 8-11.
1 Sam. 11. 7.

5. Másnak kárára nem igyekezni, Num. 21. 21. 22.

6. Az uton járokkal jól tenni, mint: 1 Sam. 30.
11. 12; mert meg szemekre fog fordulni, Luc. 10. 30.

7. Harczra menvén imátkozni, Num. 10. 35. 36.
2 Cron. 14. 11. Pfal. 44. 24. 27. & 108. & 144.

8. Ellensége romlását-is nem örülni, Prov. 17. 5.

& 24. 17. Lásd Job. 31. 29. mert Eze. 25. 6. 7.

9. Egymást biztatni: mint Num. 14. 9. Deut. 20. 3. 4. & 23. 9-14. 1 Sam. 10. 9-11. Neh. 4. 14. nem felni, Deut. 31. 8. 20. Jud. 7. 3. Eze. 27. 10.

10. Maga hasznát meg találván társait el nem had ni, Num. 32. 5. 16-19. 25. 26. 27. 31. 32. Jofs. 22. 1-8.

11. Testi gyönyörűsegtől magát meg-vonni, mint 2 Sam. 11. 11.

12. Az hadi szokásokat tudni, mint: 1 Cron. 12. 32. 36. 38.

13. Az ellenségtől vizsgálva nyert jofzágot annak a' kié volt ultrò vizsgálva adni, Gen. 14. 13. 16. 21. 24. 1 Sam. 30. 22.

14. Az ellenségtől (nem mezei palsttoroktul uton járóktul) nyert jokat igazán osztani, Iof. 22. 8. 1. 1 Sam. 30. 24. 25. 2 Mach. 8. 28. 30.

15. Istennek fogadni és meg-állani, Num. 21. 2. 3; & 32. 2. 4. 25.

16. Az jo utazás és győződelem után hálakat adni, Exo. 15. 1-21. Num. 21. 17. 18. 27-31. Iudic. 5. & 7. 15. Iof. 8. 30. 31. 2 Sam. 22. Pfal. 18. & 9. 1. 9. & 44. 1-9. & 144. 1. 2. 2 Cron. 20. 26. 27. 28. Judith. 16.

17. Az ellenségtől nyert jofzágbul Isten dicsőffégére conferalni. Num. 31. 50-54. Iof. 6. 18. 19. 2 Sam. 8. 11. 12. és az Ur házaban szolgálóknac, s' jo akaróinak részt küldözni mint Dávid, 1 Sam. 30. 26. seqv. 2 Mach. 8. 28. 30.

Gonosz és Istentelen vitézec, fegyver
hordozo személyec.

Az Lopo Acan Ios. 7. 1. 20-26.

Az Gahál attyafiai és vitézi Iud. 9. 39-43.

Az Sicheim lakosi és vitézi, Iud. 9. 43. 45. 49. 57.

Az parázna és paráznának pártját fogo Benjami-
uiták, 25 ezeren és százan Iud. 19. 14. 22-26. & 20.
13-16. 35. 46.

Az 34 ezer Sidok az Philisteusokkal lett ket útkö-
zeten, 1 Sam. 4. 1. 2. 3. 10. Conf. 1 Sam. 7. 2.

Az Ablolon pártos vitézi 20 ezeren 1 Sam. 18. 7.

Az vér szopo gyilkos vitéz Ioáb Generál, 2 Sam.
2. 24. & 3. 22-27. & 10. 7-14. & 11. 16. & 20. 10.
&c. de 1 Reg. 2. 34.

Amaz mennyei tűzzel meg-öletet 100 vitézek
kik Illyéft ha menni nem akart volna fogván vitték
volna Acháziáshoz, 2 Reg. 1 v. 10. 12.

Az Bálványozo Sidok 2 Reg. 10. 32. 33. Conf.
v. 29. 31.

A' Iudának fel fuvalkodot kevély népe, 2 Reg. 14
8-12.

Az Ieroboámmal lévő bálványozo Izraëliták öt-
száz ezeren 2 Cron. 13. 13-18. Conf. v. 9. & 2
Cron. 11. v. 13-17.

A' Iudának gonosz népe 2 Cron. 24. 17-24.

Lásd ísmét, 2 Cron. 28. 6. 9. 17. 18. Lásf illye-
ueket, 1 Sam. 13. 17. 18.

Az Isten Anyaszentegyházában forgolo-
do, szent és fegyhetetlen eletű

Egyházi szolgác.

Enoch Propheta, Gen. 5. 24 Hebr. 11. 5. Iudæ
v. 14. Aron Pap, 4. a. 123. Num. 20. 28. & 33.
39. Deut. 10. v. 6.

Moses propheta, Deut. 18. 15. 18. &c; de 34. v.
5-10.

Eleázár pap, Aronnak fia, Num. 20. 28. Deut. 10
6. Ios. 24. 33.

Eli Pap, 1 Sam. 2. 22-25. & 3. 2. & 4. 15. 18. a.
a. 98.

Achimelech és 84 Papok. 1 Sam. 22. 16. 18.

Samuel Propheta. 1 Sam. 3. 20. 21. & 9. 6. & 19
20; 25. 1.

Egy Iudából való Propheta. 1 Reg. 13. 1. seq. 24

Illyes Proph. ki menyben ragadtatott. 2 Reg. 2.

11.

Egy istenfelő Propheta. 2 Reg. 4. v. 1.

Elifeus Propheta, 2 Reg. 13. 14-20.

Eleazár Pap, 1 Cron. 23. 22. Eldr. 8. 33.

Iojada Pap 130 est: 2 Cron. 23. 1-21. & 24. 12

15.

Az Ierufalemben ehel meg-holtt Papok, Lam. 1.

19. 20.

Az Propheták, Ioh. 8. 52. 53.

NB. Illyenek voltak: Abraham, Gen. 20. 7.

Dávid, Act. 2. 30. Phineas, Num. 25. 7. Psal. 106.

30. Ahija, 1 Sam. 14. 3. 1 Reg. 11. 29. seqv. Lásd

Act. 13. 1. & 15. 32. Luc. 1. 5. 6. Act. 9. 10. & 16.

1. & 18. 24. & 21. 16. & 6. 25.

Az Propheták halálánac nemeirül a' mit irtanac,

igy

igy jedzette fel T. *Leusden* I. Uram, n. K. T. *Philol: Hebr. Diss.* 6. 7. 8. tudniüllik.

Esaías, ki majd 60 éstendőkig prophetált fűrészfel meczzetet kettő Manasses Király parancsolat-tyára, Hebr. 11. 37.

Ieremiás meg-követetett, Hebr. 11. 37.

Ezechiél a' maga nemzetsegenek Fejedelmitül öletet meg, hogy az bálványozáirul meg feddette, Babylioniában.

Daniel meg holt Bibylloniában a' rabságnac földén.

Amos vakfemein segveretven által, holt-meg.

Micheas magas helyrül taszittatot alá.

Haggeus az Babylioniai fogságbul való kifabababulás után meg holt, 50 éstendőkkel, Atöbbirül halgat.

Az igaz Propheták ismertető jegyeirül olvasd.

Fran. Burmanni. Syn. Theol: L. 3. C. 5. § 23

34.

Az Uj T. egyházi szolgákrul. Lib. 8. C. 6. & 7.

Ames. Med. Th. Lib. 1 Cap. 33. & 35.

Az Egyházi szolgák tisteurül. Ravan. ad vocem Ministerium sacrum, Numero 7. & seqv.

Feslet erkölcsű, rossz magaviselesű Egyházi szolgác.

Nádáb és Abihu, Aron pap fiai, Lev. 10. 1. 2.

Az pártütő Coréh, Num. 16. 1. 2. 3. 4. 9. 10. 11. 16. 19. 32. 33. & 26. 9.

Bálám, pénzszerető hamis propheta Num. 31. 8.

2 Pet. 2. 15.

D

Hophni

Hophni és Phineas, Eli két rosb fia, 1 Sam. 1. 3. &
2. 12-17. 22--25. 34 seqv. & 4. v. 11.

A' Vakmerő uzza pap, 2 Sam. 6. 6. 7. 1 Cron.
13. 9. 10.

Az Baálnak 450 Prophetái, 1 Reg. 18. 22. 40.

Az Acháb és Baál papjai, 2 Reg. 10. 9. 19. 25.

Mathán az Baál papja, 2 Reg. 11. 18.

A' bálványozo papoc, 2 Reg. 23. 5.

Serája, Sophonias és más három Papoc, 2 Reg.
25. 18. 21. Conf. 2 Cron. 36. 14. 17.

Hananiaz hazug Prophetá, Ier. 28. 15-17.

Iudas Iscariotes, Mat. 26. 14. & 27. 5. Act. 1.
16. 17. 18.

Theudás, Act. 5. 36. Josef, Antiq. Judaic L. 20.

C. 4.

Judás Galileus, Act. 5. 37.

NB. Illyenek voltak: Urias pap. 2 Reg. 16. v.
10-16. Acháb, Sedechias, Jerem. 29. 21. 22. 23.
Amásia pap, Amos. 7. 10-17. Simon Magus, Act.
8. 9. seqv. Barjesus, Act. 13. 6. Annas, Cajaphas,
Luc. 3. 2. Act. 4. 6. Ananias, Act. 23. 2. 3. & 24.
1. Sceva pap het fia, Act. 19. 13. 14. seqv.

Boldog emlekezetű Martyroc.

Abel világ teremtése után. 130--esztendőkkel,
Gen. 4. 8. Conf. 5. v. 3. 4. 5. cum. 4. v. 25.

Lásd kerlek Abelről, *Fran. Burm. Syn. Theol.*
L. 3. C. 8. 0. 11. 12. Herm. Vicisii Oecon: Foed:
DEI L. 4. C. 6. 0. 17. Matt. 23. 35. Zacharias,
2 Cron. 24. 21, 22. Mat. 23. 35. Urias Prophetá,
Ier. 26. 23.

L A I S T R O M A

Az szent Propheták, kiket meg Őltenek.

1. Jezabel, 1 Reg. 18. 4. 13. és Acháb, 2 Reg. 6. 32.

2. Az Sidok, 1 Reg. 19. 10. 14. Neh. 9. 26. Jer.

2. Ugyan 30. Mat. 23. 29-37. Luc. 11. 41-51. &

13. 34. Act. 7. 52. 1 Thes. 2. 15.

3. A' nagy Parázna, Apoc. 16-6. & 17. 6. & 18. 24. & 19. 2.

4. Az pogányok, Pál. 79. 2.

Az Bethlehemben és annak határiban levő kisdédek, Mat. 2. v. 16.

Kereftelő szent János, Mat. 14. 10. Mar. 6. 28. Luc. 9. 9.

Szent István. Act. 7. 59. & 22. 20.

Szent Jakab, Act. 12. 2.

Antypás, Apoc. 2. 13. Lásd 2 Mach. 7.

Modgyát az Martyrok szenvedésinek láthatni.

Hebr. 11. 35-38. Apoc. 20. 4. 2 Cron. 24. 21. 22.

Hofzszu és Kegyes eletű Venec. Tit. 2. 2.

Az özön viz [előt való Patriárchak. Gen. 5.

[után való Patriárchak, Gen. 11.

[10-32.

Noe, 950 elztendos. Gen. 9. 29.

Abrahám, 175 esz. Gen. 25. 7. 8.

Isák, 180 esz. Gen. 35. 28. 29.

Jacob, 147 esz. Gen. 47. 28. & 49. 33.

Joseph. 110 esz. Gen. 50. 26.

Levi, 137 esz. Exo. 6. 16.

Kehát, 133 esz. Exo. 6. 18.

H A L O T T A K

Amrám,	137	ész.	Exo. 6. 20.
Aron,	123	ész.	Num. 20. 28. & 33. 49. 50.
Moses,	120	ész.	Deut. 31. 2. & 34. 5. 7.
Iosue,	110	ész.	Ios. 13. 1 & 23. 2 & 24 29.
Gedeon,			Iud. 8. 32.
Eli Pap	98.	ész.	1 Sam. 4. 15. 18.
Samuël	1 Sam. 8. 1. 5. & 12. 2;		de 25. v. 1.
Caleb Hefron Ephrata,			1 Cron. 2. 24.
Jojada Pap,	130.	ész.	2 Cron. 24. 15.
Job,	140.	ész.	Job. 42. 16. 17.
A' Jérušálembéli vénnek,			Lam. 1. 19. & 2. 21.
NB. Illyenek voltanac:			Loth. Gen. 19. 31. Amaz Gibeaban lakó vén ember, Jud. 19. 16. seqv.
Barzillai,	2 Sam. 17. 27-29 & 19. 32. 33.		seqv.
Ahiás	1 Reg. 14. 4.		Egy Propheta, 1 Reg. 13. 11.
Zachariás,	Luc. 1. 18.		Simeon Luc. 2. 25-32. [Sz.
Pál,	Philem. v. 9.		

T A N U S A G O K.

1. Az vénseg kezdődik 46. vagy 50. ésh. tájban.
2. Ekes Korona a' vénseg, Prov. 16. 31. & 20. 29
3. Isten aldása a' vénseg, Exo. 20. 12. Job. 5. 26.
mert vénséget nem érni, Isten átka, 1 Sam. 2. 31. 32.
ellenben.
4. Az Vénseg halál Hop-mestere, Gen. 27. 2. &
37. 35. & 42. 38. & 44. 22. & 47. 29. Conf. v. 28.
Eccl. 12. 7. 8. 9. Luc. 2. 29. &c.

Tehát az ő tisztek:

1. Hogy az Istent büntetlen dicsérjék, Pſal. 148. 12
2. Hogy

2. Hogy Istent kérjék azon hogy ne hadgya el őket Píal. 71. 9. & 119. 175.

3. Hogy halni készűllyenek, mint Gen. 27, 2. & 47. 29. Luc. 2. 29. &c.

Hofzszu; de gonofz életű Vènek.

Az első vilégbéliek, Gen. 6. 1-7. & 7. 21. Luc. 17. 27. 2 Pet. 3. v. 6.

Az csufolodo 137 eß. Ismael. Gen. 25. 17. & 21. 9. Confer Gal. 4. 29.

A' parázna vén Sidok, Num. 25. 3. 4. 9. Deut. 4. 3. 1 Cor. 10. 8.

A' Judanac bünös vénei, 2 Cron. 36. 14. 16. 17.

Rövid; de kegyes életű Iffiak.

Az Josaphát Király 6-fiai, 2 Cron. 21. 2. 4.

Gedeon 70-fiai, Jud. 9. 5.

A' Jerusálembéli iffiak, Lam. 2. v. 21.

A' ént Jobnak hét fiai, Job. 1. 2. 4. 5. 19.

Ellen: Lám Istenteleneknek mondotta azokat Bildád, Job. 8. 4.

Felelet: Vétkezet ő, mert valakinek hirtelen s' rendkivül valo halálából azt hozni-ki, bünLald Luc 13. 2. 4. 5. Joh. 9. 3. *Piscator in h. L. Obser.* 3. a'

Rövid; de feslet életű Iffiak.

Sechem a' Chamor parázna fia. Gen. 34. 2. 26.

Egy Iffiu Amalechita, 2 Sam. 1. 2-16.

A' gyilkos Saul hét fiai, 2 Sam. 21. 8. 9.

HALOTTAK

Abiran és Segub az átkozot Hiel fiai, 1 Reg. 16.
34. Josuæ. 6. 26.

Acháb hetven fiai, 2 Reg. 10. 1. 79.

Sedechiás fiai, 2 Reg. 25. 7. Jerem. 39. 6. & 52. 10.

Iudának iffiai, 2 Cron. 36. 14. 16. 17.

Hámán tiz-fiai, Esth. 9. 7-10. 14.

A' Daniel vádlóinak fiai, Dan. 6. 24.

A' Sido nép iffiai, Amos. 4. v. 10.

NB. Illyenek voltak: az attyát csufolo Chám,
Gen. 9. 22. 25. Párt-ütő Absolon, 2 Sam. 18. 18.

Kegyès és Istenfelő gazdagoc.

Abrahám, Gen. 13. 2. & 24. 35; de 25. 7. 8.

Isák, Gen. 26. 12-16; de 35. 28. 19.

Iákob, Gen. 30. 43. & 32. 5; de 49. v. 33.

Ioseph, Gen. 41. 42, 43. & 45. 13; de 50. 26.

Iob, Iob. 1. 1. 2. 3. & 42. 12-17.

Dávid, Salomon, 1 Reg. 4. &c.

NB. Illyenek voltak, Lotth. Gen. 13. 5. 6. &
36. 7.

Ruben és Gád fiai, Num. 32. 1. Boaz, Ruth. 2. 1.

Barzillai, 2 Sam. 17. 27. 28. 29. & 19. 32.

Ioseph, Matt. 27. 57. Zacheus, Luc. 19. 2. 9. 10.

Lásd 2 Reg. 4. 8. Matt. 12. 42. Act. 9. 36.

Rofz gazdag emberc. Eccl. 5. 10-17.

Az Moábiták, Iud. 3. 29.

Nabál, 1 Sam. 25. 2. 3. 38. Syrac. 10. 27. 34.

Hiv ízolgác.

A' szent Iob szolgai, Iob. 1. 15. 16. 17.

NB. Illyenek voltanak, Eliezer, Gen. 24. Pura, Iud. 7. 10. Geházi, 2 Reg. 5. 20-27. & 6. 16. Lásd *Amef. Conf. Lib. 5. C. 23.* Ravan: ad vocem servus numero 3. &c.

Gonosz szolgác.

Az Pharaoh sűtő mestere, Gen. 40. 1. 22.

Az más Pharaoh szolgai, Exo. 9. 19. 20. 21. 25. & 14. 28.

A' Saul gyilkos inassa, 1 Sam. 31. 5.

Iozachár Ioás gyilkos szolgája, 2 Reg. 12. 21. & 14. 5. és Iozabád, 2 Reg. 12. 21. de 14. 5.

Sedechiás szolgai, 2 Reg. 25. 19. 21.

Nabugodonozor szolgai, Dan. 3. 20. 22.

Herodes 12-szolgai, Act. 12. 4. 5. 19.

NB. Illyenek voltanak: Az Abimelech gyilkos inassa. Iud. 9. 54. Doég, 1 Sam. 22. 18. Absolon szolgai, 2 Sam. 13. 29.

Apro gyermekek.

Az Mádiánitákei, Num. 31. 9. 17.

Az pogányokéi, Deut. 12. 31.

Az Ierichobeliek, Ios. 6. 21.

Az Amalechitákei, 1 Sam. 15. 3. 7.

Az Acán fiai, Ios. 7. 24. 25. 26.

Az Iabes Gileadbeliek, Iud. 21. 10. 11.

A' Nob Városbeliek, 1 Sam. 22. 19.

Dávid K. kis fia, 2 Sam. 12. 18. 23.

Amaz parázna aszízony fia, 1 Reg. 3. 19.

Abia, Ieroboam jo fia, 1 Reg. 14. 13. 17.

Az Elifeust csufolo 42 gyermekek, 2 Reg. 2. 23
24.

Azok, kiket meg főztek az edes anyák Samariábá.
2 Reg. 6. 29. Ierufalemben, Lam. 4. 10.

Azok, kik ehel holtac meg Ierufalemben, Lam.
2. 11. 12. & 4. 4. 5. 9.

Az falhoz veretett Alexandriai gyermekek. Nah.
3. 10.

Rachel fiai, Mat. 2. 18. Ier. 31. v. 15.

Számkivetet bujdosó emberec.

Abrahám, Gen. 25. 7. 8. lásd Gen. 12. 1. 4. 9. &
13. 17. 18. & 20. 1. 13; Act. 7. 2 seqv. Hebr. 11. 8
9. 10.

Isák, Gen. 26. 1 & 35. 27. 28. 29. Hebr. 11. 9.

Iákób, Gen. 28. 5. 10. seqv. & 29. 1 seqv. & 47. 9
de 49. 33. Hebr. 11. 9.

Ioseph, Gen. 35. 23-26. meg-holt Egyiptomban.
Gen. 50. 26. Ios. 24. 32.

Moses, Exo. 2. 2; de hofzszas budosafután, Deut.
5. 7. 34.

Bethlehemből való Elimelech, és ket fiai Máhlon
és Chiljon. Ruth. 1. 1-5.

Aron, Exo. 6. 20; de Num. 20. 28; & 33. 38.
39.

Dávid, az bujdosásnac fia, mert ugyan-is a' mint
Amesius Lect. in Psal. 11. 9. 2 felirta, a' Saul dű-
hősleget akarván el-kerülni legalább 12 helyekre
futot, és bujdosot.

1. Achishoz, Gathnak Fejedelméhez, 1 Sam. 21
10. 2. AZ

2. Az Adullam barlangjában, 1 Sam. 22. 1.
 3. Az Moabiták városában, Miczpában, 1 Sam.
 22. 3.
 4. Az Hereth nevű erdőben, 1 Sam. 22. 5.
 5. Kehilában, 1 Sam. 23. 5.
 6. A' pušták erős helyeiben, 1 Sam. 23. 14.
 7. Az Ziph puštájában való hegyben, 1 Sam. 23
 14.
 8. Az Máhon puštájában, 1 Sam. 25. 15.
 9. Az Engedi puštájában, 1 Sam. 24. 1. 2.
 10. Az Párán puštájában, 1 Sam. 25. 1.
 11. Az Hahila halmara, 1 Sam. 26. 1.
 12. Achishoz, Gathnak Királyához, 1 Sam. 27. 2.

Ügyökre nezye való Artatlanok, kik azoknak kik-
 rül halált szenvedtenek semmit nem vetettek volt,
 vagy okot ő magok rea nem adtanak volt.

Az Sichemiták, Gen. 34. 14. 24. 25. & 49. 5. 6. 7.

Az Gedeon 70 fiai, Iud. 9. 5. 56.

Az Nób városbeliek, 1 Sam. 22. 17. 19. lásd. 1
 Sam. 21. 6. cum Paral:

Abner, 2 Sam. 3. 12. 17. 18. 19. 21. 27. 1 Reg.
 2. 5.

Amasa, 2 Sam. 20. 9. 10.

Az Gibeoniták, 2 Sam. 21. 1. 2. holot Ios. 9. 19.

Az 70 ezer ferfiak. 2 Sam. 24. 15. 17.

Az jámbor Náboth fiaival edgyűt, 1 Reg. 21. 13
 2 Reg. 9. 26. ki magát Isten parancsolattyához tart-
 ván, mely van Lev. 25. 23. Num. 36. 7. az ő bűle-
 jet Achab K. nem adta, 1 Reg. 21. 3.

H A L O T T A K

Az Moáb Királynak Mesanak első szülöttje, 2
Reg. 3. 4. 26. 27.

Az Királyi magv. 2 Reg. 11. 1. 2 Cron. 22. 10.

Az Acház fiai, 2 Reg. 16. 3.

Az Izraeliták fiai, 2 Reg. 17. 17.

Az Sepharnaimbeliek magzati, 2 Reg. 17. 31.

Az Manasses fiai. 2 Reg. 21. 6. 2 Cron. 33. 6.

Azok, kiket Manasses és egyebek meg öltének, 2
Reg. 21. 16. Ezech. 16. 20. 21. 36. & 20. 26. 31.
& 22. 3. 4. 6. 9. 12. 13. & 23. 37. 39.

Az Josaphat fiai, és Izrael Fejedelmi, 2 Cron. 21.
2. 4. 13.

Az Juda városinac lakosi 3000. 2 Cron. 25. 6. 9
10. 13.

Az Godoliafallal levő Sidok, 2 Reg. 25. 25. Jer. 41.
3. 7.

Az Jerusalembeli kisdedek, Lam. 4. 10. 13.

Az igazak, Mat. 23. 29. Act. 26. 10. Jac. 5. 6.

Hof. 6. 9. Pfal. 94. 6. Efa. 26. 21. Jer. 19. 4. 5. Ezec.
36. 17. 18. &c. így Marc. 15. 7. Luc. 23. 19. 25.

Act. 3. 14. Exo. 1. 22. Conf. Act. 7. 19.

Szep emberek.

Joseph. Gen. 39. v. 6. & 49. 22. de 50. 26.

Moses, Exo. 2. 2. Act. 7. 20. Hebr. 11. 23. Deut.

34. 5. 7.

Saul, 1 Sam. 9. 2 & 10. 24; de 31. 6.

Dávid, 1 Sam. 16. 12. 18. & 17. 42; de 1 Reg.

2. 10.

Abfolon, 2 Sam. 14. 25. 26, de 18. v. 15.

Egy Egyptombeli ember, 2 Sam. 23. 21.

Adonia, 1 Reg. 1, 6; de 2. v. 25.

A Jerusalembeliek, Lam. 2. 4. Lásd Dan, 14. 6.

7. 15.

Δ. Könyörületlen az halál, mert senki szépséget nem nézi.

Erős emberek.

Ismael, Gen. 16. 12; de 25. 17.

Az Oriásoc, Jos. 11. 21. & 15. 14. Jud. 1. 10. 2 Sam. 21. 16-22.

Az Moabiták, Jud. 3. 29.

Jephteh, Jud. 11. 1; de 12. 7.

Gedeon, Jud. 6. 12; de 8. v. 32.

Sámson, Jud. 13. 25. & 14. 5. 6. 19. & 15. 8. 14. 15. & 16. 3. 9. 12. 14. de v. 30.

Philistheus Goliáth, 1 Sam. 17. 4-7 seqv. de 48. 50. 51.

Saul fiai, és az Izraelnepe, 2 Sam. 1. 19-27. 1 Sam. 31. 1-6.

A' Dávid eros vitézi, 2 Sam. 11. 16. 17.

Urias Hitteus, 2 Sam. 11. 16. 17. 24.

Dávid, 1 Sam. 16. 18. & 17. 26-36. & 26. 5. 2 Sam. 17. 8-10. seqv. de 1 Reg. 2. 10.

Jeroboám, 1 Reg. 11. 28; de 14. v. 20.

Afa, 1 Reg. 15. 23. 24.

Azok kikerül van 80, Ezec. 32. *Piscator in Analyse*

Azok, kik az 3. iffiakat az tűzes kemenczébé vetették, Dan. 3. 20. 22.

NB. Illyenec voltanak: Kis. 1 Sam. 9. 1. Lásd 2. Sam. 23. 8-39. 1 Cron. 11. 10-47. & 12. 1. 8. 21.

H A L O T T A K

2 Reg. 5. 1. Neh. 11. 6. 1 Cron. 5. 18. 24. & 7. 2.
5. 7. 9. 11. 40. & 8. 40. & 12. 25. & 27. 6. 2 Cron.
17. v. 14-19. & 25. 6. & 26. 12. 13. & 28. 6. & c.

T A N U S A G O K.

1. Nincs olly erős kin az halál ne triumphálna
Példák.

2. Az erősség mindenre jó ugyan; de az halál ellen
semmi.

3. Ha ez világi minden erő az halál ellen conspi-
ralna-is; de csak éludáltatnék az által.

Maga hitt kevély emberek.

Az Izraelre támadó Cananeusok, Num. 21. 1. 2. 3.

Az Ephraim férfiai, Iud. 12. v. 1. 2. 42-ezeren, 4.
5. 6.

Az Philistheusok, 1 Sam. 7. 7. 10. 11. 13.

Az Goliath, 1 Sam. 17. 48. 9. 10. 16. 23. 24. 42.
43. 44. 50. 51.

Az Assyriabéliek, 2 Reg. 18. 17-35. & 19. 9-13;
de v. 35.

Herodes Agrippa, Act. 12. 21. 22. 23.

NB. Illyenck voltanac: Amasia Juda K. 2 Reg.
14. 8-12.

A' Moáb nemzetsége, Esa. 16. 6. Jer. 48. 29.

Tudos és bölcs emberek.

Jákob ki jövendő dolgokat monda meg fiainak,
Gen. 39. v. 1--33.

Joseph, ki mind a' rab Bolgák almát Gen. 40. 12.
19. mind az Királyet bölcsen meg magyarázta. Gen.

L A I S T R O M A .

41. 25-39; de 50. v. 26.

Moses ki fokát jövendölt az Izrael népérül, Deut. 33. s' másutt-is; de 34. v. 5. 7.

Josue, Deut. 34. 9. seqv; de Jos. 24. 29.

Dávid, Pífal. 51. 8. & 129. 99. 2 Sam. 23. 1 seqv. de 1 Reg. 2. 10.

Salomon, 1 Reg. 2. 9. & 3. 12. 26-28. & 4. 29-34. & 10. 3. 33. & c; de 11. v. 43.

A' Babylloniai bölcsek, Dan. 2. v. 13. & c. 11.

NB. Illyenek voltak: Daniel és társai, Dan. 1. 17. 20.

Az Prophéták, Lásd Ésd. 8. 16. 3. Ésd. 8. 45. Dan 5. 8-28. Apollo, Act. 18. 24. Tit. 3. 13.

Az sent iráson kívül, az Görög országi hires het bölcsek, úgy mint: 1. Thales, 2. Solon, 3. Chaló, 4. Pitacus, 5. Bias, 6. Cleobulus, 7. Periander, Kik-is bölcsefegekkel magokat az haláltul meg nem menthették.

T A N U S A G O K .

1. Nincsen sem éss, sem tudomány az halál ellen.

2. Nincsen oly bölcs, ki halála oráját tudhatná: vagy az halált el-kerülni valamimodon érthetne.

Valamely tagokban meg-bántodott Ferfiak.

Jákób ki sántitot, Gen. 32. 25. 31. Hos. 12. 5. 4. Gen. 49. 33.

Moses, Exod. 4. 10. & 6. 12. 30. Deut. 34. 5. 7.

Sámson, kinek femei kitolattak, Jud. 16. 21. 28.

30.

Ehud keze, fel volt, Iud. 3-15. & 4. 1.

A' vak és sánta lebuszosok, 2 Sam. 5. v. 6. 7. 8.

1 Cro. 14. 4-6.

E 3

NB.

HALOTTAK

NB. Illyenek voltanak: Sánta Mephiboseth, 2 Sam. 4. v. 4. & 9. 13. és sokak kikerül az Evangeli-
sták emlekeznek, Act. 3. 2. & 4. 9. 21. & 14. 8. 10.
11.

Vakok, Mat. 9. 27. 30. & 11. 4. & 12. 22. & 20.
30. & c.

Kemek.

Num. 13. v. 2-34. de Num. 14. 36. 37. Ios. 2. 1.

TANUSÁG.

Regi jó sokas az ellenség földének meg-kemlelte-
tése.

Párt ütő emberek.

Absolon, 2 Sam. 15, 1-13. de 18. v. 15.

Seba és az Izrael nepe, 2 Sam. 20. 1. 2. de v. 22.

Adonia, 1 Reg. 1. 5 seqv. & 2. 15. 17. seqv. 25.

Ieroboám, 1 Reg. 11. 26. 27. 2 Cron. 13. 67.

1 Reg. 14. 20.

Bahafa, 1 Reg. 15. 27; de 16. v. 6.

Zimri, 1 Reg. 16. 9. 16, de v. 18.

Iehu, 2 Reg. 9. 14. seqv. & 10. 9. de v. 34.

Iozachár és Iozadáb, 2 Reg. 12. 20. 21. de 14.

5. 2 Cron 24.

Sallum, 2 Reg. 15. v. 10.-14.

Pecha, 2 Reg. 15. v. 25. 30.

Az Ammon bolgai, 2 Reg. 21. 23. 24. 2 Cron. 33.

25.

Sedechias Király, 2 Cron. 36. 13. Ier. 52. 3-11.

Ezech. 17. 16. & c.

NB. Illyenek voltanak: Hóscas, 2 Reg. 15. 30.

& 17. 4. Barrabás, Marc. 15. 7. Luc. 23. 19. Iudas

Galileus, Act. 5. 37.

T A

T A N U S A G O K.

1. Ugy tetczik az Pártütőknek hogy mások kárával magoknak használhatnak, de meg csalatkoznak gondolattyokban, 2 Sam. 4. 10.

2. A' ki más alá vermet áfs hogy meg-fogja, maga-is bele esik és el ves. Ezek példája mutattya, Lásd, Pfal. 7. 16. & 9. 16. & 10. 2. & 57. 6. ler, 5. 22.

Istenfelő Nep közönfegesen szolván.

Az Iosue és venek idejebeli Sidok, Iud. 2. 7. 10.

Az Ierufalembeliek, Lam. 3. 4. 11. 42. 43. & 49.

NB. Mikor a' Ieremias Propheta siralmibul valakit említünk, el hiszünk azt, hogy ámbár lettenek légyen is fokban azok között gonosok kik meg-holtanak; mindazon-által jók és bánakozásra méltok-is voltanak, mivel hogy oly keservesen, sirattya őket az Propheta, mi azért azokat it-is másut-is a' jók közé bámlállyuk, mert a' bűnetet gonost nem gondol, 1 Cor. 13. 5.

Gonosz nép.

Az első világbeliek, Gen. 6. 1-7. 13. 7. 21. 2: Pet. 3. 6.

Az Galileabéliek, Luc. 13. 1. 2. 3. Ki vagy pártütésben, vagy másban voltac reusok. *Aretius, Marol in b. l.*

Az Silóbanban omlo toronnyal meg-öletett 18-emberek Luc. 13. 4. 5. &c.

Az Sido Népnék külömb külömb fele időkben, helyeken lett gonos bűnei, és azokért következett halá-

haláloknak nemei, mellyek fellyeb az gonos vitezek neve alatt másutt is többire feljegyeztettek.

Az pusztán bujdosókban.

Bálvánt imádtac, Exo. 32. 1-8. 28.

Zugolodtak, Num. 11. 12. & 14. 1-4. seqv. 45.

Hozd ide Deut. 2. 14. 15. 16. Num. 16. 41-49.

Num. 21. 5. 6. 1 Cor. 10. 9.

Hust kívántak és kértek. Num. 11. 4. 5. 6. 33. 34. Pfal. 78. 31.

Paráználkodtak, Num. 25. 1-9. 1 Cor. 10. 8.

Az Birác és Királyok idejében.

Gonos cselekedtek. Jud. 3. 12. 13.

Bálvánt imádtak, Jud. 10. 6-9. Conf. v. 16. Lásd 2 Reg. 10. 18-25. 32. 33. & 13. 6. 7. & 16. 6. 2. Cron. 13. 8. 9. 17.

Ide tartoznak.

Az gonos Sicheimiták, Jud. 9. 24. 45. 49. 57.

Az izofogadatlan Iábes-Giliádbeliek. Iud. 21. 8-12.

Az vakmerő Bethfemes Varosbéliek 1 Sam. 6. 19:

Az Thirfabeliek 2 Reg. 15. 16. Conf. 1 Reg. 16. 15--19:

Samariának lakosai, Ezech. 23. 10. Conf. 1 Reg. 17. & 18. Lásd ide tartozó többekről: Efa. 5. 25. & 9. 16. 21. & 10. 4. & 22. 1. 2. Ier. 9. 1 seqv. Ezech. 35. 5. Amos. 4. 10. 1 Petr. 4. 6. Ioh. 8. 49. 58. Conf. Num. 11. 6. 7. seqv. & 14. 20. seqv. Deut. 2. 14: 15, 16, Iudæ v, 5, Hof, 13, 1,

Lásd a' Sidok bűneinek laistromát, 2 Reg, 17, v, 7-23: Ezech, 22, & 23:

Rofz Ház nép.

Az Ieroboám háza népe 1 Reg, 15, 29, 30,

Az Bahafa háza népe 1 Reg, 16, 11,

Az Acháb háza népe 2 Reg, 10, 11, 17, 2 Cron,
22, 8,

Az Acházia 42-attyafiai, 2 Reg, 10, 14,

Lásd többekrül az rofz Királyok és Iffiak alatt:

Az Izraël Népén kívül lévő
fok fele Pogányoc.

Abece szerint.

A.

Achsáph lakosi, Jos. 11. 1. 4. 5. 8. feqv!

Ajinak ferfiai, Ios. 8. 21-25.

Amalechiták, Gen. 14. 7. Exo. 17. 11. 13. Jud.
7. 12. 22. 1 Sam. 14. 48. & 15. 3. 7. 8. & 27. 8. 9.
11. & 30. 17. 1 Cron. 4. 43.

Ammoniták Jud. 11. 32. 33. 1 Sam. 11. 11. 2
Sam. 10. 8. v. 13. 14. 19. & 11. 1. & 12. 26. 29. 31.
2 Cron. 20. 23. & 27. 5.

Amorrhéufok, Jos. 10. 5. 10. 11. 20.

Anach fiai Jos. 11. 21. 22.

Arán és Arphád Királyi lakosi, 2 Reg. 19. 12. 13.
Efa. 37. 12. 13.

Arabyabeliek, 2 Cron. 26. 7.

Affyriabeliek 2 Reg. 19. 35. Efa. 37. 36. Eze.
32. 22. 23.

HALOTTAK

Affodoth lakosi, Jos. 10. 40.

Afabul valo pogányok, 2 Reg. 17. 24. 25. 26.

Aveufok, Deut. 2. 23. &c.

Azverus Országabeliek, Esth. 9. 5. 16.

B.

Babilloniufok, 2 Reg. 17. 24. 25. 26. & 25. 25.
Esa. 14. 22. & 26. 14. & 27. 7. Jer. 41. 3. Dan. 2. 12
& 3. 20. 22. & 6. 24.

Básánbeliek, Num. 21. 33. 35. Deut. 3. 1-11. &
29. 7.

Bethelbeliek, Jud. 1. 22-25.

C.

Chananeufok, Num. 21. 1. 3. Jos. 11. 3. 4. 5. 8.
seq. Jud. 1. 4. 17. & 4. 2. 15. 16. 1 Reg. 9. 16.

Chinneroth lakosi, Jos. 11. 2. 4. 5. 8. seq.

Chutábul valo pogányok, 2 Reg. 17. 24. 25. 26.

D.

Debirbeliek, Jos. 10. 39. & 11. 21. & 15. 15. 16.
17. Jud. 1. 11-13.

Dor tartománya lakosi, Jos. 11. 2. 4. 5. 8. seq.

E.

Eden fiaj, 2 Reg. 19. 12. Esa. 37. 12. 13.

Edomiták, 1 Reg. 11. 15. 16. 2 Reg. 8. 21. 2
Cron. 21. 9. 2 Reg. 14. 7. 2 Sam. 8. 13. 1 Cron.
18. 11. 12. 13. 2 Cron. 20. 23. & 25. 11. 12. Ezecc. v
32. 29.

Eglonbeliek, Jos. 10. 34. 35.

Egyiptombeliek, Exo. 4. 19. & 2. 12. Act. 7. 24.
28. & Exo. 9. 19. 21. 25. Psal. 78. 49. 50. Exo. 12.
29. 30. Hebr. 11. 28. Psal. 105. 36. Psal. 135. 8.
Exo. 14. 28. 30. Psal. 106. 11. Heb. 11. 29. 2 Sam.
23. 21. Ezec. 31. 17. 18. Conf. 32. 31. 32.

Emeusok, Gen. 14. 5. Lásd Deut. 2. 11.

Emorrhéusok, Gen. 14. 7. Num. 21. 24. 32. Jos.
11. 3. 4. 5. 8. seqv.

Elám terege, Ezech. 32. 24. 25. Lásd Gen. 14. 1.

Ešaki Fejedelmek, Ezech. 32. 30.

G.

Gessureusok, 1 Sam. 27. 8. 9.

Gezernek nepe, Jos. 10. 23.

Gibeoniták, Jos. 11. 19. 2 Sam. 21. 1. 2.

Girzeusok, 1 Sam. 27. 8. 9.

Gofennek nepe, 1os. 10. 41.

Gozán nepe, 2 Reg. 19. 12. Eša. 37. 12.

H.

Hagareusok, 1 Cron. 5. 20.

Hámnak nemzetsegi, 1 Cron. 4. 40. 41.

Hamáthul való pogányok, 2 Reg. 17. 24. 25. 26.

Hána és Hivva népe, 2 Reg. 19. 13. Eša. 37. 12. 13.

Hásornac lakosi, Jos. 11. 10. 11.

Hebronnak lakosi, Jos. 10. 37.

Hitteusok, Jos. 11. 34. 5. 8. seqv.

Hiveusok, Jos. 11. 3. 4. 5. 8. seqv.

Horeusok, Gen. 14. 6.

Horimok, Deut. 2. 12.

X

J.

Jazer Lakosi, Num. 21. 32.

Iebuseufok, Ios. 11. 3. 4. 5. 8. seqv. 2 Sam. 5. 6. 7. 8

Jerusalem lakosi, Jud. 1. 8.

Lefem vagy Lais város lakosi, Ios. 19. 47. Iud. 18.

27. 28. 29.

Libna lakosi, Ios. 10. 29. 30.

M.

Macedah lakosi, Ios. 10. 28.

Mádon lakosi, Ios. 11. 1. 4. 5. 8. seqv.

Mefek Trubál sokalága, Ezec. 32. 26. 27. 28.

Midiániták, Gen. 36. 35. 1 Cron. 1. 46. Num. 31. 7. 8. 17. Iud. 7, 12. 22. & 8. 10. 11. 12.

Moábiták, Iud. 3. 28-30. 2 Sam. 8. 2. 2 Reg. 3. 21-25. 2 Cron. 20. 23.

O.

Oriások, Gen. 14. 5. Deut. 2. 10. 20. 21. 2 Sam. 21. 15-22.

P.

Perizeufok, Ios. 11. 3. 4. 5. 8. seqv. Iud. 1. 4.

Philisteufok, Iud. 3. 31. & 4. 19. & 15. 6. 15. & 16. 27. 30. 1 Sam. 5. 6-12. & 6. 19. & 7. 10. 11. & 13. 3. & 14. 13. 14. 20-23. 31. & 17. 52. & 18. 27. & 19. 8. & 23. 5. 2 Sam. 5. 18-25. & 8. 1. & 21. 15. 22. & 23. 9. 10. 12. 16. 18. 2 Reg. 18. 8. 2 Cron. 26. 6, 7.

S. Sep

S.

- Sepharnaimbeliek, 2 Reg. 17. 24-26. & 19. 13.
 & 37. 13.
 Szerecsenek, 2 Cron. 14. 9-15, & 16. 8.
 Sichemiták, Gen. 34. 25.
 Sydonbeliek, Ezecl. 32. 30.
 Simronnak lakosi, Ios. 11. 14. 5. 8. seqv.
 Syriabéliek, 2 Sam. 8. 5. 13. Pfal. 60. 2. 2 Sam.
 10. 16. 18. 1 Reg. 20. 20. 21. 29. 30.
 Sodomabéliek, Gen. 13. 13. & 19. 24. Cum parall.
 Sulán lakosi, Est. 9. 6. 12. 15.

Z.

Zuzeufok, Gen. 14. 5.

Ferfiak halálának Laistromának Vége.

NB.

Eccl. 3. 2; Ideje vagy az meg-halásnak.

Eccl. 2. 17. Miképpen meg-hal az *bölcs* azonképen meg-hal az *bolond*-is.

1 Tim. 6. 7. Semmit nem hoztunk e világra.

Kétség nélkül semmit sem *viszünk* ki ez világbul.

Ezéch. 18. 4. *A' melly Lélek vétkezett, annak kell meg-halni. Azért késsen legyünk.*

Az Isten erős igazságának, s' az emberi erőssbb Nem. az az Ferfiak romlandóságának meg-

HALOTTAK

---

gondolálábul bármazott Istennek meg-
 Bollittatása 1 Pet. 3. 7.

M Inden munkáidban oh igaz Ur Isten! a.
 A' ki ha valamit mondottál régenten
 Minden czikkelyében végre ki ment éppen b.
 Honnét csak ez jó ki: *hogy magad vagy Isten.*

Az első embernek ígéretet tettél,
 Hogy soha meg nem hal, ha túled el nem tér,
 Őrdög, halál, pokol, tőritül is nem fél,
 De ha túled el-tér, az halál hozzá fér. c.

Az Fenyegetőző Iod elsőben mit volt,
 Szint ugy Uram bé-tölt. Abel mikor meg-holt,
 Ki első HALOT volt, mivel Ient Martyr volt,
 Mint irás nyilván Iol; *d. de az már régen volt.*

Utolsó HALOT-is volt Antipas Mártyr,
 Szerelmes tanítvány Iános *e. errül mint ir,* f.
 Mert halál ellen nincs patikában fött ir,
 Honnét ezt tanullyuk: *halál hogy harza kér.* g.

Igasság Ierető dicsősleges Isten,
 Bűnünkért ha meg-ölés, *b. kegyelmed is légyen,*
 Mellybül bűnösöknek élet adva légyen,
 Mert másként az ember, csak Iemmivő léfén. i.

A M E N.

---

a. Píal. 11. 7.   b. Act. 4. 28.   c. Gen. 3. 16. 17.
 d. Gen. 4. 8.   e. Ioh. 21. 7. 20.   f. Apoc. 2. 13.
 g. Iobi. 30. 23.   h. Deut. 32. 39.   i Sam. 2. 6.   i.
 Píal. 89. 48. & 104. 29.

AZ MEG HOLT ASZSZONYI
ALLATOK

L A I S T R O M A.

KIRALYNEK.

Michal, Dávid K. felesége, 2 Sam. 6. 23.
Tizágyasi Dávidnak, 2 Sam. 15. 16. & 20. 3.

Gonofz Királynak es Fejedelem
aszszonyoc.

Az gyilkos, 1 Reg. 18. 4. 13. bálványimádo Je-
zabel, 1 Reg. 16. 30. 31. & 21. 7-15. 23. 25. 26.
2 Reg. 9. 33.

A' gyilkos Athália, 2 Reg. 11. 1. 16. 2 Cron.
23. v. 15.

Az parázna Mádiánbeli Kozbi, Num. 25. 6. 7. 8.
15.

Az Danielt vadolo Fejedelmek Feleségi, Dan. 6.
7. 12. 13. 14. Roxanes Alexander felesége, &c.

NB. Mivel hogy az pogányok levágattatásának
historiajiban ilyen, s' hasonlo sók olvastatnak: *Min-*
den Lelket meg-ölenek, levágának, el-vestének, &c.
Tehát azok között az Ő Királyok feleségit-is érthet-
ni, mert azoknak mint egyebeknek-is (hanem min-
deneknek-is) voltak Feleségi. Lásd azért a' tób-
bi között, Num. 21. 24-35. & 31. 17. 35. Ios. 6. 17.
20. 21. & 8. 25. & 10. 28-42. & 11. & 12. s' a' tób-
bivel sano iudicio veld őnye.

H A L O T T A K

Az Pátriárhák, régi szent Atyák cselédes gazdák jámbor feleségi, és több jó aszszonyok.

Az Loth Pátriárcha Felesége, melly so bálványá változott, Gen. 19. 26. Luc. 17. 32. és Iosephus idejében-is fen volt, *Ioseph: Antiq. Judai. L. 1. Cap. II.*

Sára Abrahám felesége, 127. es. Gen. 23. 1. 2. 1 Pet. 3. 6.

Rebeka, Izák felesége, Gen. 49. v. 31.

Rachel, Iákob felesége, Gen. 35. 16-19. & 48. 7.

Lea, Iákob felesége, Gen. 49. 31.

Suah, Iuda felesége, Gen. 38. 12.

Mária Mozes és Aron nénye, Num. 20. 1. & 26. 59. Az Esther anyja, Est. 2. 7.

Amaz hét atyafiak felesége, Matt. 22. 27. & Paral.

Tábita, Act. 9. 36. 37.

NB. Illyenek voltak Sunamit-is. 2 Reg. 4. 8. seqv.

Abigail, 2 Sam. 25. 3. seqv. Anna, Luc. 2. 36. 37.

Lydia, Act. 16. 14. Damaris, Act. 17. 34. &c.

Az aszszonyi állatokrul ezeket megkel tanulni.

1. Hogy az jók méltok a' dicséretre, mint szintén az jó férfiak, Lásd Prov. 11. 16. & 12. 3. & 14. 1. & 18. 22. & 19. 14. & 31. 10-30.

Azoc tudniillic.

I. A' kik ben hit, kegyesség, szeretet, buzgóság, be-
lidseg, Isten fogaihoz való jó akarat, és több jó tette-
mény bővön találtaik.

Ugy

Ugy cselekedet Christus Urunk, Matt. 26. 10-13
 Luc. 10. 42. & 21. 3. 4. Sz. Pál Rom. 16. 1-4 12-15.
 Philep. 4. 2. 3. 2 Tim. 1. 5. Philem. 2. Sz. Iános, 2
 Joh. v. 1. Lásd ollyanyokrul, Hebr. 11. 11. 31. Iof.
 2. 1. 4. Mat. 9. 21. 22. & 15; 25. 27. 28. Marc. 7. 26
 30. Luc. 8. 2. 3. Act. 1. 14. & 9. 36. & 12. 12. &
 18. 2. 26. Luc. 1. 38. 41. 45. & 2-36. 38. & 7. 37.
 seqv.

II, A' kikben vagyon igaz isteni felelem, Prov.
 31. 29. Lásd Exo. 1. 17. Rut. 1. 16. & 2. 11. 12.
 2 Reg. 11. 2. Efd. 10. 1. Est. 4. 16. & 5. 1. Act. 16.
 14. 1 Pet. 3. 5. 6.

NB. Ritka az ollyan aszony ember, Ecl. 7. 28.
 Azert, jól meg vizsgálván s' tudakozván kel rollok
 dicsirettel emlekezni.

2. Hogy mind az bánakozásra: mind a' magok;
 mind a' mások nyavalyáján valo sirásra igen hajlan-
 dok, Esa. 49. 15. Psal. 27. 10. Lam. 4. 10. Mat. 2.
 18. Jer. 31. 15. Luc. 7. 12. 13. & 23. 27. 28. 29.
 Joh. 11. 19. 31. 33. & 20. 11. Joel. 1. 8, *Jer. 9. 20. 21.*

3. Hogy Isten az kiaz Ő méheket be zárja hogy
 ne szüllyenek, Gen. 16. 2 & 20. 17. 18. & 25. 21. &
 29. 31. & 30. 2. 1 Sam. 1. 5. Iob. 24. 21. 2 Sam. 6.
 20.

Ísmet meg-nyittya, s' szülőkke teszi. Psal. 113. 9. &
 127-3. 4. 5. & 128. 3. 6. Esa. 66. 9. Peldak Sára,
 Gen. 16. 1. 2; de 21. v. 1. Rebecha, Gen. 25. 21.
 Ráchel, Gen. 30. 1. 22. 23. Mánoah felelege, Iud.
 13. 2. 3. seq. 24. Anna, 1 Sam. 1. 5. 20. így 2 Reg.
 4. 14-17. Luc. 1. 7. 57. 4. Efd. 9. 43-45.

Mellyekre nevezve.

4. Elégfeges s' igaz okok vagyon az édes Anyáknak szerelmes magzattyoknak keresztényeni modon való firatasára, zokogására. Ezek azok.

1. Mert nagy bufulás és gyalázat vetetet volt le azok által ō rollok, Lásd Gen. 30. 1-24. 1 Sam. 1. 6. Luc. 1. 25. 36. 4. Efd. 9. 42.-47. & 10. 1-4.

2. Mert. Isten ajándekátul foštattak meg, Pſal. 127. 3.

3. Mert, Pſal. 144. 12. foštattak-meg.

4. Mert Pſal. 128. 3. foštattak-meg.

Mely olajfa ágakrul tanuld-meg.

I. Hogy regen békelegnek jele gyanánt voltak, Gen. 8. v. 11. *Agoston mondgya.*

II. Hogy igen köverek, Gen. 49. 20. Iud. 9. 9. Rom. 11. 17.

III. Hogy igen gyümölcsözök, Hab. 3. 17. Hag. 2. 19. terneſet ſerént, melyre nevezve kedvelék-is az emberek elôt, és az Ecclesia, Ier. 11. 16. s' az ſentek is ahoz hasonlittatnak, Pſal. 52. v. 10. mivel hogy széplegek és haſnok igen nagy, Hos. 14. 7. 1 Reg. 6. 23. 31-33. Nehem. 8. 35.

IV. Hogy az bűnért rontatnak meg, Deut. 28. 40. Job. 15. 33. Amos. 4. v. 9.

5. Mert ſemnek gyönyörűſege vitetik-el, Eze. 24. 21. 25. mely miat 2 Sam. 21. 10. gyábolnak, és Isten is azzal, mint nagy oſtorral fenyegetözik, Jer. 16. 2 7 Eze. 24. 21. Hos. 10. 13. & 14, 1. Amos. 4. 10. & 7. 17. Lásd ide Tobia 5. 18. ſeqv. & 10. 5. ſeqv. mivel igen keſerű az bűleknek kivalképpen elſő bűlöt-

Iöttyöknek halála, Amos. 8. 10. Zach. 12. 10. Luc. 7. 12. 13. & 9. 38. mivel hogy Joh. 16. 21.

6. Mert addig voltak boldogok, Pſal. 127. 4. 5. & 128. 1-6.

NB De nem kel őket pogányi módon ſiratni, mert meg halván nem veſtenek el, Mat, 18. 3. & 19 v. 4. Apoc. 20. 12. 1 Thes. 4. 13.

Rofz Afzfzonyoc, Syrac. 25. 24.

Az első világ beliek, Gen. 6. 1-7. & 7. 21.

Sodoma, Gomorabeliek, Gen. 13. 13. & 19. 24.

25.

Az Parázna Chozbi, Num. 25. 6. 7. 8. 15.

Az Sichembeliek, Jud. 9. 27. 46. 49. 57.

Az házug Saphyra, Act. 5. 8. 9. 10.

Isténfelő Vitézek feleségi.

Sára az vitéz Abrahámé, Gen. 14. & 23. 2.

Az uba az 85. *est*. Cálcb felesége, 1 Cron. 2. 19.

Az Sámſon felesége, Jud. 15. 6.

Gonosz vitézek feleségi.

Az lopo Acháné, Joſ. 7. 1. 24. & 22. 20.

Az parázna és gonos Benjaminiták feleségi, Jud. 19. 21. 25. & 20. 12-48. Conf. 21. v. 1.

Az ſc-fogadatlan Jábes Giliadbeliek Feleségi, Jud. 21. 8-12.

Az bálványozo Thirſabeliek, és ſomſédi, 2 Reg. 15. 16. Confer. 1 Reg. 16. v. 17. 18. 19.

Kegyés életű Egyházi ſzolgák feleségi.

Az Nob városbeli Papoké, 1 Sam. 22. 19.

Az Ezechiel Felesége, Ezech. 24. v. 18.

NB. Illyenek voltak. Sara, az Abrahám Pro-

phéta felesége, Gen. 20. 7. 17. Jochebed, Aron és Mozes Anyja, Exo. 6. 20. Num. 26. 59. Az Prophéta afzfonyok, u. m. Mária, Mozes és Aron nénnye, Exo. 15. 20. 21. Debora, Jud. 4. 4. Anna, Samuél anyja 1 Sam. 2. 1. seqv. Hulda, 2 Cron. 34. 22. Anna, Phanuelleánya, Luc. 2. 36. Philep Evangélitta 4-űz leányi, Act. 21. 9.

Feslet erkölcsű Egyházi szolgák feleségi.

Corefelesége, Numer. 16. 32. 33. cum Parall.

Az lévita parázna halo tárja, Jud. 19. 2. 27. 28.

Lásd Amos. 7. 10. 17. Ezec. 13. 16. 17.

őreg afzfzonyi állatok, Tit. 2. v, 3.

Sára, 127. est. Gen. 23. 1. 2.

Mária, Mozes és Aron nénnye, Num. 20. 1. 26. 59.

Conf. Num. 33. 39. Deut. 34. 7.

Lásd, 2 Cron. 36. 17. Luc. 2. 37.

Bujdosók.

Sára, Ki Gen. 11. 31. de 23. 1. 2.

Ráchel, ki Gen. 28. 2. & 29. 10. 16. 30. 28; de 35. 16-19. Igy Rebecha, Lea Gen. 49. 33. Ruth. Ruth: 1. 4. 10. 14-17. 19.

Szép személyű afzfzonyok.

Sára, Gen. 12. 11. 14; de 23. 1. 2.

Rebecha, Gen. 24. 16. & 26. 7. 8. de 49. 33.

Ráchel, Gen. 29. 17; de 35. 18. 19.

NB. Illyenek voltak az első világbeliek, Gen. 6. 2. & 7. 21. Abigail, 1 Sam. 25. 3. Bethsabe 2 Sam. 11. 2. Thamar. 2 Sam. 14. 27. & 13. 1. Vasthi Est. 1. 11. Esther, Est. 2. 7. Lásd Judith, 8. 7. Adjecti ad Danie. 3. v. 2. 31. Ezec. 16. 15.

Gyer-

Gyermec szülésnek fájdalmi miatt
meg-hóltak.

Ráchel, Gen. 35. 16-19. & 48. 7.

Az Phineas Pap felesége, 1 Sam. 4. 19. 20.

T A N U S A G O K.

1. Az melly afzszonyi állat a' gyermek szülésnek
fájdalmi közzött meg akar tartatni, az, az hitben, hēre-
tetben, szent életben, szelidségben foglallya önnön
magát, szűkfēges, 1 Tim. 2. v. 15.

Δ-2. A' melly afzszonyi állatok a' gyermek szü-
lésnek keserves fájdalmi miatt mulnak ki ez világbul
azokrul nem kel balul itélnünk.

1. OKA, Mert *mint* meg-halni közönfeges, Gen.
3. 3. Job. 30. 23. Hebr. 9. 27; *ugy* az afzszonyi álla-
toknak fájdalommal szűlni közönfeges, Gen. 3. 16.

2. OKA. Mert meg-tartatnak szegények akkor-is.
Positis à D. Paulo. 1 Tim. 2. 15.

Δ 3. Igen nagy fájdalommal, sőt halállal-is gyak-
ran edgyűt jár az gyermek szűlés, Gen. 3. 16. & 35.
16-19. 1 Sam. 4. 19. 20. Joh. 16. 21.

Melly ezekbűl meg-tetzik.

1. Mert kiáltanak, Efa. 26. 17. Jer. 4. 31. Apoc.
12. 2.

2. Mert orcájok el-hervad, Jer. 30. 6.

3. Mert kezeket ágyékokra vetik, Jer. 30. 6. mel-
lyel erőtlenfegeket jelentik, Efa. 21. 3. Jer. 15. 9. &
49. 24. & 50. 43. Nahumi 2. 10.

4. Mert hirtelen váratlan jű reájok, 1 Theff. 5. 3.

5. Mert ahoz mint nagy fájdalomhoz, nagy fájdal-

H A L O T T A K

mak és nyavalyák hasonlittatnak, Lásd Esa. 3. 8. & 26. 17. Jer. 6. 24. & 13. 21. & 22. 23. & 49. 22. 24. Hof. 13. 13. Mich. 4. 9. 10.

Terhes afzszonyi-állatoc.

Az Thirfabeliek, 2 Reg. 15. 16. Lásd 2 Reg. 8. 12. Amos. 1. 13. Marc. 13. 17. Luc. 21. 23.

Dajkác.

Debora, Rebecha dajkája, Gen. 35. 8. Lásd illyenekriül 2 Sam. 4. 4. 2 Reg. 11. 2. 2 Cron. 22. 11, Exo. 2. 7. 8. 9.

Babák, Gen. 35. 17. & 38. 28. Exo. 1. 15. 17.

Szolgalok, Zilpa, Gen. 29. 24. Bilha Gen. 29. 29. Rhode, Act. 12. 13,

Artatlanoc.

Az Nob Városbeliek, 1 Sam. 22. 19.

Valamelly tagokban meg-bántodtat.

Az gyenge izemü Lea, Gen. 29. 17. & 49. 33.

Leányoc.

Az Achán leányi, Ios. 7. 24. 25. & 22. 20.

Az Iephte leánya, Iud. 11. 31. 39. Mellynek halálát meg-áldoztatását noha sokan tagadgyák az Tudósok között; mindazáltal több régi Atyák authoritásával probállya a b. e. tudos

Ravanellus ez szo alatt: SACRIFICIUM, nro XI. hogy nyilvánással meg-áldoztatot.

Az Nob Városbeliek, 1 Sam. 22. 19.

Az Judának leányi, 2 Cron. 36. 17. Lam. 2. 21.

Az szent Jóbb három leányi, Job. 1. 2. 18. 19.

Az pogányok leányi, Deut. 2. v. 31.

L A I S T R O M A

NB. Illyenek voltak: Az Selophád Ötleányi^o
Num. 27. 1. Sára, Afelleánya, Num. 26, 46. Dina
Lea leánya, Gen. 30. 21. Thámár, Absolon huga.
2 Sam. 13. 1. 2. Abiság, 1 Reg. 1. 3. 4. szent Jóbb
leányi, Job. 42. 13. 14. 15. Act. 9. 21. Tobia. 6. 10.

Az Izrael Nepin kívül levő fokfele Pogá-
nyoc afzfzonyi, &c.

Ajibeliek, Ios. 8. 24.

Amalechitákei, 1 Sam. 15. 3. 7. 8. & 27, 8. 9.

Báfanbeliek, Num. 21. 33-35. Deut. 3. 1-11.

Emorrhéusokai, Num. 21. 21-32. Deut. 2. 32.

feqv.

Ierichobeliek, Ios. 6. 21.

Madiánitákei, Num. 31. 17. feqv. & 25. 15.

Philishteák, Iud. 16. 27. 30. & 15. 6.

A' többirül olvasd, Ios. 12. és az 6-dik résztől fog-
va az 21-dik be rekesztve.

Azok a' izemények, kik az halálbul ez életre fel tá-
malztattak volt.

F E R F I A K.

Christus Urunk ki valóságosan meg holt az ke-
relztán sok kinnyai után.

Mat. 27. 50. de 28. v. 6.

Marc. 15. 31; de 16. v. 6.

Luc. 23. 46; de 24. v. 6.

Ioh. 19. 30; de 20. 2. 6. 7. Rom. 4. 25.

Az szentek, Mat. 27. 52. 53.

Az Elifeus tetemihez előtt ember, 2 Reg. 13. 21.

Lázár

H A L O T T A K

Lázár, Mária atyafia, Ioh. 11. 11. 14; de v. 44.

Eutychus, Act. 20. 9. 12.

Az Saraptabeli Őzvegy afzszony fia, 1 Reg. 17. 17
18. 22.

Az Sünembeli fő afzszony fia, 2 Reg. 4. 20; de 35

Az Nain városbeli Őzvegy afzszony fia, Luc. 7. 12
13. de 15.

Ez halottakról lásd. Hebr. 11. v. 35.

A S Z S Z O N Y.

Tabitha, Act. 9. 36. 37; de v. 40.

Leányzó.

Az Iairus Fejedelem 12 eszt. leánya, Luc. 8. 41.
42. 49; de 55. Mat. 9. 18. 25. Marc. 5. 35. 42.

Azoca' személyec kiknek halálocrúl pel-
da beszéd által szól a' szent irás.

Az Thecoah városbul való afzszonyi állat Férje és
fiai, 2 Sam. 14. 5. 6. 7.

Ahola nevű parázna afzszonyi állat, Eze. 23. 10.
Confer 2. v. 4.

Az szőlő plántáló gazda szolgálai, Mat. 21. 35. 36.
Marc. 12. 5. Luc. 20. 12.

Azon gazda örökös fia, Mat. 21. 39. Marc. 12. 8.
Luc. 20. v. 15.

Ezeknek gyilkosi, Luc. 20. 15. 16.

Az Lakodalom szerző király szolgálai, Mat. 22. 6

Szolgainak gyilkosi, Mat. 22. 7.

A' Koldus Lázár, Luc. 16. 22.

A' gazdag, Luc. 16. 22.

AZ Nemes ember ellenfigi, Luc. 19. 12. 17.

Azok a' személyek, kiknek haláloc, isteni látásokban jelentetec s' láttattac meg.

Ezech.	}	9. v. 5-8. Conf. 8. v. 3. 4
		11. v. 6. 7. Conf. v. 1. 24.
		11. v. 13. Conf. v. 1. 24.
		32. v. 20. <i>Piscat. in h. l.</i>
		37. 1-10.

Dan. 7. v. 11. 17. &c.

Apoc.	}	2. 13.	} Confer	} Cap. 1. 10.						
		8. 11.			} Apoc.	} 19. 21.				
		9. 15. 18.					} NB. Az Prophetáknál	} 20. 9.		
		11. v. 13.							} többek-is találtathat-	} nak.
		12. v. 11.								
		17. 6.								
18. 24.										

Azoc a' kic halál nélkül e' földrül menyben fel-ragadtattac.

Enoch, Gen. 5. 24. Hebr. 11. 5.

Illyés, 2 Reg. 2. v. 11.

Mofest is mondgyák némellyek, Deut. 34. 5. 6.

Némellyek azt mondgyák, ha fel ragadtatott nyilván amaz meg-jeleneskor, Mat. 17. ragadtatott fel.

Némellyek *absolute* mondgyák hogy meg holt, és Ő is a' több szentekkel várja az fel támadást, addig

HALOTTAK LAISTROMA.

---

nyugodván az földnek porában.)

TANUSÁG.

Az leg elsőbsuda melyről a' Szent Irás emlekezie
volt AMENYBEN VALO RAGADTATÁS.
Gen. 5. 24. az leg utolobb is az fog lenni, i Thes.
4. v. 17.

VEGE EZ SZOMORU LAISTROMNAK.

Az Örökke Elő Ittennek segítsege által.

A M E N.

Plal. 41. v. 14.

EZ LA

E Z

LA ISTROM HOZ
TARTOZO SZÜKSEGES EGYNE-
HANY TOLDALEKOK.

I. Minden ember halando, Láld Jof. 23. 14. 1
Reg. 2. 7. Jobi. 4. 19. 20. 21. & 5. 26. & 10. v. 18-
22. & 14. 1. 10-15. & 17. 12. 13. & 21. 13. 26. 32.
33 & 24. 19. & 25. 4. & 30. 23. Pſal. 39. 12. & 49.
8-15. & 55. 14. & 89. 48. 49. Eccl. 2. 15. 16. 17. &
3. 18. 22. & 7. 1. 2. & 9. 5-8. 12. & 11. 7. 8. Eſa. 51.
12. & 64. 6. Hab. 2. 5. 1 Cor. 15. 22. Rom. 5. 12.
Hebr. 7. 8. 23 & 9. 27. 1 Joh. 2. 17. Bölceſf. 4. 1.
Syrac. 25. 30. & 8. 8. & 14. 17

II. Az ember, az ő élete és napjai a' ſent irásban
a' többi között im ezekhez haſonlittatnak az *Abece*
ſerint rendelven.

Álomhoz, Deut. 31. 16. Job. 20. 8. Pſal. 90. 5.
Joh. 11. 11. 2 Sam. 7. 12. 1 Reg. 2. 10. Act. 13. 36
Eſa, 56. 14. Dan. 12. 2. Matt. 9. 24. 1 Cor. 15. 20
1 Theſ. 4. 14.

Az Halál álomhoz ezekért haſonlittatik.

1. Mert a' mint az álom mindenekkel köz: Ugy
az halál is, Job. 30. 23. Hebr. 9. 27.

2. Mert, mint az álom véletlen el-foglallya az em-
bert, s' nem tudgya mikor alufik el, Igy az hálál-is
Gen. 27. 2.

3. Mert, mint az álom az külső tagokat s' érzékeny fegeket foglallya el, az belsők munkálodván: Ugy az halál-is a' testet foglallya-el, a' Lélek pedig él, és munkálodik. Mat. 10. 28. Luc. 16. 22.

4. Mert mint az álom kedves egessegeinek, s' be-
tegnac, Joh. 11. 12. Ugy az halottak-is kedvesen nyugotnak, Job. 7. 2. Esa. 26. 20. 57. 2. Apoc. 14. 13. Job. 3. 12. seqv.

5. Mert, mint hogy a' ki aluszik, nem tudgya mit mivelnek mások, ebneké éhezneké, &c. Ugy az halottak-is. Esa. 63. 16.

6. Mert, mint az álombul fel kelünk: Ugy az halálbul-is, Dan. 12. 2. Joh. 5. 28. 29. Esa. 26. 19. Luc 20. 38.

7. Mert mint az aluvok más favával hamar fel-
költetnek: Ugy az halottak-is a' Christus favával, Joh. 11. 43. 44. 1 Theff. 4. 16.

8. Mert, mint az álombul fel-kelvén, fel-öltözünk Ugy az halál után-is, 1 Cor. 15. 54.

Hilarius in Psal. 126. így ír.

Somnus ut est mortis, sic lectus imago sepulchri.

Arnyékhoz, 1 Cron. 29. 15. Job. 8. 9. & 14. 2.

Pfal. 109. 23. & 144. 4. Eccl. 6. 12. & 8. 13.

Aratando buzához, Job. 5. 26.

Afsu pozdorjához, Job. 13. 25.

Befédhez, Pfal. 90. 9.

Béres napjához, Job. 7. 1. & 14. 6.

Bujdosáshoz, Gen. 47. 9. 1 Cron. 29. 15. Pfal. 39. 13. Job. 8. 9.

Ejjeli látáshoz, Job. 20. 8.

- Fa levélhez, Job. 13. 25. Efa. 64. 6.
 Féreghez, Job. 25. 6. Pfal. 22. 7.
 Felyhöz, Job. 7. 9. & 30. 15. Pfal. 39. 7.
 Fühöz, Pfal. 90. 5. & 102. 5. & 103. 15. Efa. 40.
 6. & 51. 12. Iac. 1. 10. 11. 1 Pet. 1. 24.
 Fűthöz, Pfal. 102. 4.
 Fűstön meg-asót tómlöhöz, Pfal. 119. 83. Lam.
 5. 10.
 Hijában valósághoz, Pfal. 39. 6. 7. 14. & 144. 4.
 Kiöntetet vízhez 2 Sam. 14. 14. Pfal. 22. 15.
 Molyhoz, Job. 4. 19. Pfal. 39. 12. Efa. 50. 9.
 Párához, Iac. 4. v. 14.
 Pállya futohoz, Job. 9. 25.
 Pernyéhez, Job. 13. 12.
 Porhoz, Gen. 3. 19. & 18. 27. Job. 4. 19. & 13.
 12. Pfal. 90. 3. & 103. 14. & 146. 4. Efa. 64. 8.
 Repüléshez, Pfal. 90. 10.
 Repülő fashoz, Job. 9. 26.
 Romlando edényhez, Pfal. 103. 14.
 Roshat állathoz, Job. 13. 28.
 Ruhához, Job. 13. 28. Efa. 50. 9. & 51. 6. 8.
 Sáskákhöz, Efa. 40. 21.
 Sebeffen futo hajohoz, Job. 9. 26.
 Semmihez, Pfal. 39. 6. 12. & 90. 3. Efa. 40. 17.
 Dan. 4. 32.
 Szélhez, Job. 7. 7. Pfal. 78. 39.
 Takács forgo karikájához, Job. 7. 6.
 Virághoz, Job. 14. 2. Pfal. 103. 15. 16. Efa. 40.
 17. 7. 1 Pet. 1. 24.
 űőghöz, Pfal. 102. 4.

Lásd továbbá, Iob. 8. 9. 14. 5. Sapient. 21. 5.

III. Halottak fíratásának modgya.

Lev. 19. 28. & 21. 1-5. Deut. 14. 1. 2. 1 Reg.
13. 29. 30. Ier. 9. 17-22. & 34. 5. Ier. 22. 10. 18.
4. Efd. 9. 38-47. & 10-4. 12. 13. Ezech. 24. 16
25. 1 Thes. 4. 13. Syrac. 22. 9. 11. & 38. 16.

IV. Halottakon való fírásnac Peldái.

NEMELLYEK firtanak:

Attyokon, Gen. 50. 1 seqv.

Attyok fiain, Ioh. 11. 19. 21. 31-33.

Az Urnak fegyverrel el-clett népén Iof. 7. 5-9.
2 Sam. 1. 12. seqv.

Baráttyon, 2 Sam. 1. 12. 17. 26. 27. Ioh. 11.
33-34.

Birájokon, Deut. 34. 8. 1 Sam. 25. 1.

Férjeken, 2 Sam. 11. 26; 27.

Felesegeken, Gen. 23. 2. & 38. 12. Eccl. 24. 16.

Fiokon, Gen. 37. 33-35. 2 Sam. 18. 33. & 19.
1. 24. & 21. 10. 1 Reg. 17. 17. 2 Reg. 4. 21. 27.

1 Cron. 7. 22. Ier. 31. 15. Mat. 2. 18. Luc. 7. 12. 13.

Fejedelmeknek leányán, Mat. 9. 23. Marc. 5. 35.

Luc. 8. 52.

Királyokon, 1 Sam. 31. 13. 2 Sam. 1. 11. 2 Cro.
35. 24. 25.

Királyoknak fiain, 1 Reg. 14. 17. 18.

Leány baráttyon, Iud. 11. 39. 40.

Aßony baráttyon, Act. 9. 39.

Edes Mestereken, Matt. 14. 12. Luc. 23. 27-29.

Io emberen, Act. 8. 2.

Papjokon, Num. 20. 28. 29. Deut. 10. 6. Lam.
1. 19. 20. lásd, Lev. 10. 1. seqv.

Prophetan, 1 Reg 13. 29. 30.

Vitez Generalis fejedelmi emberen, 2 Sam. 3. 32
seqv.

V. Az eltemettetesnek modgya nem egyaránt e-
set, s' esik-is mindeneknek; hanem külömb külömb
keppen.

Mert NEMELLYEK temettettek, Elejekkel ed-
gyüve, Gen. 23. Conf. 25. 8. 9. 10. Act. 7. 16. Gen.
35. 29. Jud. 8. 32. 2 Sam. 2. 32. & 17. 23. & 21. 12.
14. 2 Cron. 32. 33.

Bizonyos helyen valamely J E G Y alatt, vagy
mellet, Gen. 35. 8. 19. 20. Jos. 24. 30. 33. 1 Sam.
25. 1. 2 Sam. 4. 12. 1 Reg. 2. 10. Gen. 23. Num.
20. 1.

Fioktul, Gen. 35. 29. & 50. 2-14.

Attyafioktul, Lev. 10. 4. 5.

Egész néptül, 1 Sam. 25. 1. 2 Reg. 23. 20.

Pompáson nagy seregtül kísirtetvén, Gen. 50. 25
seq. 2 Sam. 3. 31-37.

Tanítványoktul, Mat. 14. 12. Marc. 6. 29.

Ferjek melle, Act. 5. 6. 10.

Az Urtul mint Moses. Deut. 34. 6.

Kövekkel el takartatván, Jos. 7. 26. & 8. 29. 2
Sam. 18. 17.

Meg égettetvén, 1 Sam. 31. 12. 13.

Meg kenettetvén, Gen. 50. 2. seq. 2 Cron. 16. 14

Magok házában, 1 Reg. 2. 34.

Magok koporfojában, 2 Cron. 16. 14. lásd, Esa.

T O L D A L E K Ö K .

Mások koporfojában, 1 Reg. 13. 29. 30. 2 Cro.
21. 20. & 24. 25. & 28. 27. Mat. 27. 60.

Ujgyolcsban takartatván, Mat. 27. 60.

Gyalázatofon, Jer. 22. 19. & 26. 23. Ezech. 39.
11-24. Hos. 9. 6.

Láld Ravanellust ad vocem sepellire, sepuchrum
Numer. 1.

Polanust Synt. Theol. Lib. 10. C. 13. 13.

VI. Halálokhoz közzel levő emberek.

Testamentomi. Gal. 3. 15. Heb. 9. 17.

Abraháma, fia házassága felől, Gen. 24. Conf.
25. 7. 8.

Isáke, Gen. 27.

Jácobe, Gen. 48. 1. 8-22. & 49. 1-33.

Iosephe, Gen. 50. 24. 25. Conf. Jos. 24. 32.

Mosefe, Deut. 33.

Josueje, Jos. 23. & 24. 1-29.

Samuele, 1 Sam. 12. 1. seqv.

Dávide, 1 Reg. 2. 1--9.

Az Bethelbeli Prophetáje, 1 Reg. 13. 31. 32.

Simeone, Luc. 2. 29--32.

Christus Urunke, Mat. 27. Mar. 15. Luc. 23. Joh.
19. kinek az Keresztfán im ez H E T jeles savaí vol-
tanak.

1. Attyához, Luc. 23. 34.

2. A' meg tertt tolvajhoz, Luc. 23. 43.

3. Máriához és Iánoshoz, Ioh. 19. 26. 27.

4. Mennyei attyához, Mat. 27. 46. Marc. 15. 24.

5. Az környüle allokhoz, Ioh. 19. 28.

6. Ugyan az környüle allokhoz, Ioh. 10. 30.

7. Attyá-

7. Attyához, Luc. 23. 26. X
 Mely ſavai Chriſtus Urunknak, nekünk halálunk
 oráján követendő REGULAINK lehetnek. h. t. i.
 A' kik nekünk vetenek, azoknak meg- kel bocsát-
 nunk.

Könyörgéſſel Iſtenhez kel folyamodnunk.

Hazi javainkrul, dolgainkrul Teſtamentomot ten-
 nünk, és jol diſponálnunk, Eſa. 38. 1.

Menyörſágrul valóságofon gondolkodnunk.

Lelkeinket mennyei Atyánk kezében commen-
 dálnunk, mint Act. 7. 59. Pſal. 31. 6. Es igy cſen-
 deſen elalunnunk.

Sz. Iſtváne, Act. 7. 60.

Sz. Páále, 2 Thim. 4.

Achitophele, 2 Sam. 17. 23.

Vén Tobiáſe, Tobia, 4. & 14.

Mathatias fő Pape, 1 Mac. 2. 49-69.

NB. Az jol meg haláſrul irtanak.

Zacharias Urſinus Oper. Theol. Tom. 1. in fine.

Guilielmus Perkinsius poſt caſus Conſcientiæ. &c.

VII. Az Halottakrul ezeket tarsuc
 meg közönſegeſen.

Az ō tárlók, ^{HOGY} meg közönſegeſen. c. 31. 14. &
 32. 18. ſeq. Mat. 23. 27. és az ſergek, Job. 19. 26. &
 21. 26. & 24. 20.

Agyok, házok, az koporſo, Iob. 17. 12. Pſal. 49.
 15. Eze. 26. 20. & 31. 16-18. az fergek Eſa. 14. 11
 és a ſetetſeg, Lám. 3. 6.

Attyok az Sir, Iob. 17. v. 13.

Annyok s' Nennyek az férgek, Iob. 17. 13. kik
Őket meg ešik, Syrac. 10. 13.

Vagyon nyugodalmok, Iob. 3. 11-19. & 10. 18,
seqv. Plal. 94. 17. & 88. 6. Eša. 57. 2 Apoc. 14. v.
13.

Feltámadnak, Iob. 19. 25. 26. 27. Eze. 37. 1.
10. Act. 24. 16. Joh. 5. 29. 1 Cor. 6. 14. & 25.
Apoc. 11. 18. & 20. 12-15. &c.

NB. Ez a' űomorü űo, MEGHALOK kü-
lőmb külőmbfele értelmek alatt vitetvén, 778 he-
lyeken fordul elő az űent irásban, Lásd Concordan-
tias Majores, es te is computáld, s' meg találod.

Az koporló nem mond eleget, Pro. 27. 20. & 30.
16.

IX. Az Halálról ezeket observályuc.

1. Az Halál a' léleknek a' testül való elválása, Ecl.
12. 9. Jac. 2. 26.

Az Atyák így űolnak felőlle.

Az természetnek adolsága *Tertull:*

Ez földrül az Urhoz való járulás, *Cyprianus.*

Oly B A B A, mely által innet jobb életre vitetünk
Grego, Nyssen.

Oly rév hely, melyre ez világi nyomoruságokból
vezünk. *Idiota.*

Vagy természet űerint való; vagy erőšak miat való.
Medici.

2, Az halálnak formájáról micsoda űokkal űol-
lyon az irás, a' többi közöt Lásd, Ecl. 12. 9. 2 Cor.
5. 1. 4. 8. 2 Thim. 4. 6. 2 Pet. 1. 14. Azert nem
lemmive való létel az halál, a' mint Schmalzsius e-
retnek

retnek tanittya, és ez Locufokat oda tekeri, Pfal. 39. 14. Jer. 31. 15. Mat. 2. 18. Lam. 5. 7. Mert másként az Christus, (ha ugy volna) igazán meg nem holt volna, holot még csak meg sem rothadot, Pfal. 16. 10. Act. 2. 27. nem hogy fémmeve lőt volna.

3. Az halálnak vége ez: hogy a' bűnnek földgya legyen mindeneken, Rom. 5. 12. 6. 23. & 8. 10. Gen. 3. 19.

NB. Tudván Xerxes az halálnak oly nagy hatalmát mindeneken, egykor egy hegyről nézvén nagy roppant Táborát. Sir, és sírásának okát ezt adgya: Mert u. m. azok ház estendők után mind meg-halnak.

Propertius így sol.

Longius aut citius mors sua quenq³ manet.

4. Az halálnac előtte járó Hopmesteri ezek:

1. Az nyavalyák, Pfal. 39. 12.

2. Az venseg, Gen. 27. 1. seq. 1 Reg. 14. 4. Ecl. 12. toto.

3. Az nyomoruságok, mellyekis a' bunért következtek, Gen. 3. 17. és életünket röviditek.

Thomas Morus.

Scilicet ex illâ quâ primum nascimur horâ.

Prorepunt juncto, vitaqz morsqz pede.

Más ismet jgy ir.

Nascimur in Lacrymis, lacrymis quoqz vita ma-
(descit.

Et vitam rursus linquimus in lacrymis.

5. Az halál után járó követec:

1. Ezvilágbul mezitelenül valo ki menes, Job. 1. 21. Ecl. 5. 14. 1 Thim. 6. 7. Syrac. 40. 1.

2. Minden javainak elhagyása, Pfal. 49. 18. *Pelda.* Az Egyptombeli Saladinus, ki Asiának Ura leven halála előtt magárul ezt kiáltatta. *Saladinus, Asiának Ura egy imegnel többet ki nem viszen ez világbul.*

3. A' teltnék hirtelen valo el-változása, mert mindgyarást leső a' test. Hideg, fekete, nehéz, föld bűzü, rothadashoz keűilő, bűdös &c.

Melyrűl *Chytrens* helyesen így irt.

Quid nisi *fætor* homo est, *fætores* inter in alyo
Gignitur, & latitat, tener è *færente* favilla

Eruitur *fætens*, totiùs tempore vitæ,
Se se intra *fætet*, *fætores* ejicit ex te,

Corpus inane animæ, tandem *fætere* maligno.

A' le abigit cunctos, & cum *fætere* sepulchro
Færenti infertur.

4. Az testnek el-temetése. Gen. 23. 4. Melly temetésrűl fellyeb sòllánk.

5. Porrá változása, Gen. 2. 19. & 18. 27. Job. 17. 14. & 20. 11. & 21. 26. Ecl. 12. 9. Ela. 51. 8. Syrac. 10. 12.

6. Az Léleknek egy testbűl másban valo nem me nese. Mellyet tartunk meg erősen.

1. Az Szerecsenek ellen kik mást vallottak. *Herod.*

2. Pithagoras és több pogany Philosophusoc ellé.

Ki azt tanította bolondul. hogy Orpheus
Hattyuvá vált az asónyok gyűlölése miatt.

Ajax Orobláuna. Terstis Majommá.

Agamemnon Saffá. és többeket illyeket.

Igy Juliánus Apostáta azt hazudta. hogy az
Alexánder lelke ő belé ment. *hazugságok.*

3. Az Sidok ellen kik-is azt vallották hogy az A-
dam lelke Dávidban, onnét a' Messiásban ment
mert Aleph. Adámot. Daleth. Dávidot. Mem.
Messiást jegyez.

Egy ez az kövér Sidoi bolondságok közzül.

Egyebek-is voltanak azon vallásban.

7. Az Istentül rendeltetett K E T helynek edgyik
ére való menése, Luc. 16. 22. 23. Eccl. 12. 9.

8. Az Szám adas mindenekrül, Eccl. 12. 16. 2.
Cor. 5. 10.

Az halál félelme ellen való vígasztalásrúl.

Lásd *Ames. Conf. Lib. 2. C. 17. Q. 3.*

Bernhárdus írja.

Post hominis mortem tria quærunt sortem.

1. Vermis carnem. 2. Satanas animam. 3. Posteritas rem.

NB.

Hogy az halottak temetésekor Soltárokat s'énekeket
énekellyenek arrul emlekezik *Nazianz: in orat. de Funer Basily.*

Hogy a' sirig kisirjék s' ott prædikállyanak avagy
Orállyanak. arrul emlekezik. *Socra. Lib. 5. Hist. Cap. 9*

X. Az Sz. irásban emlittetett egyné-
hány fèle MESTER EMBEREK.

Lásd. Exo. 31. 2-6. & 35. 30-36. & 36. & 37. &
38. 2 Reg. 24. 14. 15. 16. Esa. 3. 4. Apoc. 18. 22.
Syrac. 38. 26-38.

Acsok, Exo. 31. 5. & 35. 33. 1 Reg. 5. 6. Jer. 24. 1. & 29. 2.

Aratok, Ruth. 2. 2 Sam. 21. 10. 1 Sam. 6. 13. Plal. 129. 7. Jer. 50. 16.

Barom tartok, Gen. 4. 20. & 47. 3. Jer. 31. 24.

Bibor sðvðk, 2 Cron. 4. 21.

Juh pástorok, Gen. 4. 2. & 29. 1. seqv. 5. & 47. 3.

Hegedüsðk, Gen. 4. 21.

Fazekások, 1 Cron. 4. 23. Jer. 15. 2, 4. Rom. 9. 21. Zac. 11. 13.

Kovácsok, 1 Sam. 13. 19. 20. 21. Efa. 54. 16. Zach. 1. 20.

Kalmárok, Gen. 37. 25. Neh. 3. 22. Ezech. 27. Apoc. 18. 11. Syrac. 26. 36.

Orvosok, Gen. 50. 2.

Eötvösðk, Exo. 31. 4. & 35. 32. 1 Reg. 7. 14. seqv. 2 Cron. 2. 7. seqv. Neh. 3. 8. 31. 32. Jer. 24. 1. & 29. 2. Act. 19. 24. seqv.

Kð mivesek, Exo. 31. 5. & 35. 33. 1 Reg. 5. 15. 18. 2 Cron. 34. 11.

Takácsok, Job. 7. 6.

Tereh hordozok, Drágerek, 1 Reg. 5. v. 15.

Sátor csináláshoz tudolok, Gen. 4. 20. Act. 18. 3.

Szántó emberek, Gen. 4. 2. Jer. 31. 24. & 50. 16. és többek olyanok.

XI. Az Isten házában éneklð Cantorok.

Hémán, 1 Cron. 6. 33.

Asáph, 1 Cron. 6. 39. Neh. 11. 17.

Ethán, 1 Cron. 6. 44. Lásd. 1 Cron. 9. 33. &

15. 17. 19. 27. & 25. 2. 2 Cron. 5. 12.

Annak.

A' kinél vadnak az életnek és halálnak Kulcsai.

Apoc. 1. 18.

A' ki meg-ölhet és meg elevenithet.

1 Sam. 2. 6.

A' ki el jő sok ezer Szentivel.

Judæ. v. 14.

Es Archangyalnak hávával az égből le-űál 1 Thef.

4. 16. hogy ítéletet tégyen igazságban.

A' kinek ebtendei *soha* el nem fogynak.

Sőt öröкке meg-maradnak, Pfal. 102. 25. 28.

LEGYEN DITSÓSSEG

Mind öröкке

A M E N.

DEBRECENI EGYETEMI KÖNYVTÁR
622/195 gyarapodási napléczám

700.000/15 78

Approbatio.

5

Conceptus sacros in textus 2 Tim. 4 7. 8. Gen. 22. 11. 12. & Ruth. 1. 20. occasione lugubri à Reverendo ac clarissimo Viro Domine SAMUELE HODOSI. V. D. M. Veszpremiensi propositos, quia nihil scripturæ Sacræ & Confessioni nostræ Helveticæ contrarium continent, Impressione dignos iudico, Utilesque ædificationi Lectorum in fide & pietate. Papæ a. d. 17. Decembris. Anno. 1693.

JACOBUS C. CSUZI S. Th. D.
Eccles. R. PAPENSIS Pastor, &
Superintendens.

R. M. 1572

A 2

Amaz

Luy J. 1720 e.

Amaz Nemes elméjü, s' tiszta életet követő
Kegyes Aszszonyi állatnak:
NEMZETES

SANDOR SUSANNA ²
ASZSZONYNAK.

Néhai Nemes és Vitézlő ISZKAZI HOR-
VAT MIKLOS URAMNAK, T. Nemes
VESZPREM, VARMEGYENEK utolsó
pihenésüig hiven szolgált Vice Ispánnyanak
Istenfélő, s' az ő dicsőségehez való buzgó
indulatnak készségivel meg-ékesítettett szo-
moru özvegyének: *Az özvegyységnek sokféle
keserüségi között hatható vigasztalást: ez élet-
ben: Ez Világi életnek pályafutása után pedig
örök vigasztaltatást az Egékben A' minden vi-
gasztalásnak Attyától, a' mi Urunk Jesus
Christus által kívánok!*

NEMzetes Aszszonyom! Imez há-
rom idvességes Tanításokból ál-
ló rövid beszélgetésemnek hő-
lokára, az kegyelmed kegyes
nevét fűggesztettem, kívánván, hogy az
kigyelmed Istenes patrociniuma s' jótétemé-
nye

nye által ne csak világot látna; hanem az
alatt csendesen nyugodnak-is. Ezt pedig
cselekedtem im ez két tekintetekre nézve
a' többi között: I. Mert hallottam, Sőt
meg-is tapasztaltam hogy kegyelmed az id-
vefség dolgaira vezető hasznos irásoknak
olvasásában fáradhatatlan szorgalmatozság-
gal munkálkodott eleitől fogva, s' még
mostani szomorú özvegységnek unalmas
napjait-is ezzel könyebíti, s' annak keserű
MARA vizeit a' szent Dáviddal egyetem-
ben azzal édesíti kegyelmed. *Solt.* 119. 50.
92. és 19. 11. Ez rövid irásotkában-is u-
gyan ezen dolgot ámbár edgyügyűven:
mindazonáltal fel-talállya kegyelmed. II.
Mert jóllehet majd Iffiuságától fogva ke-
gyelmed, b.e. üdvezült *SELLYEI IST-*
VAN Uramnak üdvefséges Tanitáfit nem
kevés éppülettel halgatta; mindazonáltal
el-multhatatlan terhes utazása miat utolsó
tisztességinek meg-adásán jelen nem leheté;
Hogy azért az ő kegyelme örök nyugoda-
lőbá érkezett Teste felett téteret elmélkedés
ból, az meg-holtnak jó emlekezetire, valami
gyümölsősötske háramlanék kegyelmedre-
is, azért cselekedtem. Mint hogy pedig

L E V E L L.

az második tanítás az kegyelmed előmenetelre méltó kedves Attyafiának. N. és V. P. F. Uramnak rövid idejű kedves Fiatskájának el-takarittatásának alkalmatofságával iratott, akarkit-is méltábban mint kegyelmedet nem illetett. Az harmadik-is az kegyelmed mostani állapottyához alkalmaztatott; illendő vólt hát ezt-is kegyelmednek ajánlanom. Meg-vallom fel-tótt czilom ez vala, hogy kegyelmednek többekkel kedveskedgyem; de az mostani szomorú időnek kőrnnyűl állása nem engedé: Ha Isten gyarló világi életemet tovább fen-tartván, job napokra virraszt bennünket, talám ez utá még meg-lehet. Vegye azért kegyelmed töllem olly készséggel, a' minémű szivel és indulattal én irtam Istenem dicsőségére, és kegyelmednek ajánlottam. Egyéb foglalatofsági között olvasgassa, s' mostani szomorúsági a' benne lévő vigasztalásokkal lelkét el-csűggelze. Adgya az ő beszédének nevedését adható Mennyei nagy UR *Esa.* 55. v. 10. 11. *1 Cor.* 3. 6. hogy az kegyelmed Istenes buzgósága által több lelkeknek használyon ez után, mint az én gyengességem által ez előtt. Irám VESZPREMBEM ANNO MDC. XCII. Sz. András havának utolsó napján.

Kegyelmed kész szolgája a' lelkiekben
HODOSI SAMUEL.

ISTEN SEGITSEGEERT VALO
BUZGOFEL-FOHAZKO
D A S.

*F*ővel tégedet szeretőknek mindeneket lelkek
javára szolgáló mennyei nagy UR
minden vigasztalásnak egyedül való Szent
Istene. Vigasztald-meg mind azokat valakik
ez máj napon sionban sirnak és keseregnek, vi-
dámíts-meg minket-is már valaha az mi sok
nyomoruságinknak gyászos napjai után, és az
Eszkendők után mellyekben láttunk sok keserü-
séget. A' meg-sebhett szivekben töltés vigasz-
talásnak borát és olaját. Minket peniglen edgyen
edgyen készítges-el az Bárány menyegzőjének
vacsorájára s' leg közeleb mostan meg-elevenítő
s' idvesség hozó drága beszédednek nagy lelki
haszonnal, s' illendő figyelmetességgel való
holgatására s' megtartására. Amen!

ELŐL-JARO BESZED.

EZ Urban csendesen el-nyugodott b. e. Idvezült Atyánknak T. Urunknak érdemlett utolsó tisztességinek meg-adására ez közönséges Temetésnek helyére számasan fel-gyülekezett Tekéntetes kerefsztyéni megszomorodott Szent Gyülekezet! T. Egyházi személyek! és Virúzlő Nemefi Rendek! Azt olvassuk a' *Királyokról írott II-dik Könyben az II-dik résznek 12-dik vers.* hogy midőn amaz Isten dicsőségeért buzgó nagy lelkű Illyés Prophétát az ő el-ragadtatására bocsáttatott tűzes szekér el-választotta volna az Eliseustól, szemlélvén e' csudálatos dolgot az Eliseus illy siralmas izókra fakad-ki: Edes Atyám, édes Atyám, Izraëlnnk mind szekerei mind lovagi! Az melly szavaiban az Isten nyájját az jó lelkű Edgyházi szolgálóktól való meg-fosztattatását hasonlittya a' Prophéta, az ő testi szüléjektől való, s' kiváltképpen nemző édes Atyyoktól meg-fosztatott gyámoltalan Arváknek siralmas állapotokhoz, magokat penig az nyáj között az Ur dicsőségeért izzado jó lelkű Edgyházi szolgálókat az édes Atyákhoz. Méltán-is hogy az elsőt szánt szándékkal el-mulassam; Ugyan-is az igaz Egyházi szolgáló az Atyai nevezetnek megfelelnek im ez köveckezendő dolgokban: I Valamiképpen hogy a' testi Atyák eszközképpen Isten után testi életet adnak az magzatoknak a' nemzés által: így az Istennek szolgáló is az hiveknek eszközképpen lelki életet adnak az Istennek befűede által, mivel njjonnan szülik azokat az Isten befűidinek rohdadatlan magva által az örökéletre. *1 Petr. 1. ʒ. 23.* Immár azért mondgya Sz: Paál. az Corintusi hiveknek: *Ha tíz ezer Tanító mestertek lenneis a' Christusban: mindazonáltal nem sok Atyátok vagyon; mert én szültelek titeket a' Jesus Christusban.* *1 Cor. 4. ʒ. 15. Csel. 18. ʒ. 8. 9. 10. 11.* II. Valamiképpen hogy az édes Atyák mélységes bá-

nattal bánkodnak s' nagyon törődnek édes magzatoknak nyomorúságán, mint a' vén Jákob, ki kedves Jolephjének az fene vadaktól való el-szaggattatásának híret halván annyira meg-illertődék szívében fia halálán hogy vigasztalást venni semmiképpen nem akara. *Genes. 37. v. 35.* Dávid aprod idejü csetsemő fia betegségén annyira meg-busúla hogy lelkét böjtöléssel kesergetné és Király lévén az földön hálna, *2 Sam. 12. v. 16. 17.* Ellenben azöknak jóléteken és boldogságokon igen örülnek és örvendeznek, Jácob Jolephnek életét s' Fejedelmi méltóságát halván, az mondatik felöle hogy az ő lelke ugyan meg-állledett, s' azt mondgya: Elég hogy az én fiam él el-megyek hogy meg-lássam ötöt minék előtte meg-halnék, *Gen 45. v. 27. 28.* Igy az Isten Szolgai az Isten nyájának romlásán s' veszedelmén csuda melyly igen keseregnek, *Num. 14. Jos. 7. v. 6. 7. 8. Jerem. 9. v. 1. Sz. Paál Rom. 9. v. 2. 3.* Ellenben az Isten népinek békeféségén örvendeznek, söt annak békeféségéért könyörögnek-is szüntelen mint Moses. III. Mert valamiképppen hogy az Isten az természet által olly szoros indulatot s' szeretetet öntött az Atyákban, hogy ha lehetséges volna azokért az ő életeket-is nagy gyakran nem szánnak letenni s' magok életének letételével az halálból azokat fel váltani mint David Absolont *2 Sam. 18. 33.* Illy nagy indulat s' szeretetet vagyon az igaz Edgy házi szolgakban, hogy ök az Christusnak nyajja mellet készek életeket le tenni mennyit szenvede Sz. Páál az Christus nyájja mellet *2 Cor. 11. 23-27.* De azon kívül életét sem szánnya vala azért le tenni *Cselek. 2. 24. ismet 21 13.* IV. M Valamint hogy az Atyák nevelik és táplállyák-is az ő magzattyokat: így az Isten szolgai *1 Petr. 2. 2.* V. Az Atyák magzattyoknak sok jokat nyernek Istétől könyörgések által, mint David Salomonnak Igy az Isten szolgai is. Moses könyörgése által nyeré meg hogy Pharaoh el-veztszen az Izraél pedig az tengeren szárazon által mennyen. Az Amalekitákon is könyörgésivel vön diadalmot az Moses *Ki-jöv 17. 10.*

ELÖL-*J*ARO BESZED.

11. 12. *Ezekias* könyörgésével menté meg Jerusalemet az *Affiriabéli* király hadától 2. *Reg.* 19. 25. VI. Az jó Atyák Ugy nevelik oktatták s' igazgatták az ö csetekben magzattyokat hogy holtok után is meg emlékez hessenek azok ö rollok *Jerem.* 18. 19. Így az Istennek szolgai úgy igyekeznek munkálkodni az nép között, hogy az ö oktatásoknak s' Istenes intéseknek nyomai gyü mölcei s' hasznai az ö holtok után is az nép közt fen maradgyanak 2. *Pet.* 1. 15. VII. Kincset is gyűjtenek az Atyák életekben (ha lehet) az ö magzattyoknak 2. *Cor.* 12. 15. Így az igaz Edgy házi szolgák olly kincset gyűjtenek az hiveknek melyet sem az rosda es az moly meg nem eméft, sem pedig az lopo ki nem ás es el nem lop. 1. *Tim.* 16. 19. Bizonyára ez fekete gyafszal be borittatva setétes koporsó ban már sok munkai törődési s' fáradsági után csendessen nyugovo *Christus* *Jesus* nüséges szolgája illyetén jó Atyád vala néked Istennek, sok bu látott s' veszedel mes szel veszektül hányartott *Papai* *Keresztyén* Gyülekezete s' Nyájja I. Mert Isten beszédinek élő nyelven valo hathatós hirdetése által te benned sok lelki fiaikat szült Isten számára II. Mert bokros edgy mástérő jajjaidon szive szerint bánkodot; ha midon penig valami kis pihené sedet es Hálcióni csendesz napokra valo virradásodat látta, lelkében azon ugyan meg vidult s' Istennek azért hálát adott III. Mert olly szoros szeretettel viseltetett hozzád, hogy az te jollétedért ha Istennek úgy teczik vala kéz lett volna az *Szent Pállal* életét le tenni, mint erről az ö sok keserves szenvedési vas lanczai ha én nem szollok is elő tanubizonyoságot téstnek; jollehet az böles Isten ötet mint valami Isákot emberi reménség felett olly nagy halálbol fel tamáftotta s' idejig az te jodra víz szá ajándékozta vala IV. Mert az Isten beszédinek tiszta tejjével nevelt és táplált tégedet az örök életre V. Mert buzgoságos ejjeli nappali éretted Isten előtt valo törekedésivel sok gonoszokat háritott el rollad, s' ellenben sok jokat nyert az te számodra VI. Mert közötted valo munkájának s' kegyelőséginek követésére melto nyomait hadta közötted ö-

rök emlekezetenben VII. Mert nagy eszköz volt amaz drá-
 a kincznek Ugy mint blinöd bocsánattyának s' örök id-
 vefségednek meg nyeresének eléb mozdittarásában.

Miképen Papai Szent Gyülekezet nekedis Szinten majd
 ugy vagyon ma dolgot mint az ö földi Attyoktól meg fosz-
 tatott gyámoltalan árváknak; Oda vagyon Isten előtt i-
 gyedet bajodat forgato edgyik Aronod! meg veretett az
 halálnak fegyvere által lelkedet az Isten beszéde által legelte-
 tő jó pásztorod! El vétetett holnod alol erőtelenségedben
 tégedet segítő jogyámolod! meg holt tápláló jó Atyád el
 esett fok ügyeidben az törökre allo Mofesed, le törött az
 szeg mellyre fok gondgyaidat fel függesztetted ala az ritka
 kegyeségnak aczél tüköre, melly ekkediglen szemeid e-
 lött fénlent Jaj meg homályosodék! fenyes csil agod Gyü-
 lekezednek égérül lé esék, Arvájul hagy attál Istennek
 nyájja. Annak okáért méltán s' igen méltán kiálthatod te
 is Elifeussal: Edes Atyám, edes Atyám Izraéinek mind
 szekerei mind lovagi! Mind azon által hogy az Ur ben-
 nünket illy siralmas sorsunkban, telleséggel arvájul ne
 hagyjon; hanem adgyon ez után-is minékünk szive sze-
 rint valo pásztorokat, az kik minket légeltetésének értelm-
 mel es tudománnyal. Jertek szerelmeseim ez végre ez mi
 boldogságban érkezett T. Atyankon s' Urunkon valo sziv-
 béli keserűségűnket fordicsuk bűneinknek (mellyekkel I-
 stenünknek ebbéli szomorú látogatását meg érdemlettük)
 meg zokogására s' szollecsuk meg az minket bűneinkért
 méltán sújtolo Edes mennyei Atyánkat illyetenkeppen.

*OH bűneinkért minket méltán sújtolo mindeneken mindent ol-
 lene albatatlan képpen el-követhető, tellyes hatalmú s' szabados
 cselekedetű mennyei-nagy Ur! ki edgyedül bír sz az Pokolnak es
 az halálnak kölcsaival. Az te hatalmas kezeidben Uram Ugy
 vagyunk mi bűnös Adámnak bűnös maradéki, mint szinten az
 sár az Faszégyártonak kezében. Az mi árnyék világi életünk-
 nek napjainak szama tudva vagyon Uram te nallad, határt ve-
 zesszel néki mellyet által nem hághat. Te Uram minket bánattal
 illecz; de ismét kegyelmes léssz sz, meg ölsz de visszont meg elé-
 -csinitsz*

venitész, meg alász; s' ismét fel magasztalsz, alá vez az pokra; s' ismét onnét fel hozsz. Az kiket Uram szerez azok meg dorgáld, az kiket fiaddá fogádcz, meg azokat meg ostromod, es az te Atyai veszszóddel tanítod az tieidet, hogy valami modon ez csalárd világgal el ne veszzenek. Kérünk tégedet édes Menyeyi Urunk, ne fedgy meg minket az te haragodban; hané sajtollyminket mértékletesen az te Atyai veszszóddel hog' ex enyves világnak edgy szempillantásig tartó gyönyörűségibe, ne ragadgyon az mi szívünk; hanem vágyodgyék inkább amax kéz nélkül készítettett Házban, mellynek fundaloja csak egyedül az Isten Az mi szarándokfoginknak s' keserves bujdosásinknak szövvényes pusztájában vezérelly Uram minket az te tanácsoddal es igazgass az te Szent Lelkoddal hogy keresbessük amax jöwendő maradando várašt, mellynek fundamentoma allando. Holott az te jobbodon elégséges öröm es gyönyörűségek vadnak, es az te szerelmesid teged színről színre látnak. Hog' minek után a' férgék a' mi testeinket meg ragják az mi veséink mi bennünk meg emésztetnek azokkal egyetemben az kik az Urban el aluttanak fel támadvan az földnek porabol, ezen testben, ezen szemekkel meg látbassuk az mi lávözitonket. Az te Atyai sujtolo veszszóddal meg illetterett lelkeket pedig kötözd be Uram az vigasztalásnádrága gyógyito flastromával, hogy az te Atyai veszszóddal meg meg csokolbassák, abban Atyai szerelmedet kostolghassák, es tudgyák lelkeket bekeséges tüséssel birni az te Atyai látogatásod alatt. Az te élet ado drága beszédednek ez szomorú alkalmatossággal valo hirdettetését is Uram áld meg, hogy legyen az minden hívőknek idvétségére Amen! Amen!

Mi Atyánk!

TANITASNAK FUNDAMEN-
TOMAUL.

FEL vött Leczke 2 Tim. 4. v. 6. 7. 8.

EN immár meg áldoztatom es az én meg osz-
lattatásomnak (oldoztatásomnak) ideje kö-
zel vagyon, Amaz nemes harczot meg harczol-
tam Futásomat el vegeztem az hitet meg tartot-
tam. Vegezetre el-tétetett én nékem az igaz-
ságának Koronája, mellyet meg ad énnekem az
Ur amaz napon amaz igaz Biro nem csak énne-
kem penig, hanem mindeneknek is valakik va-
rándgyák amaz ö meg jelenésit.

Kérlek én az Isten előtt, es az Ur Jesus Christus előtt,
ki meg iteli az elöket es az holtakat, amaz ö el-jövelele-
kor, es az ő országában Predikállyad az igét, rajta
légy mind alkalmas s' mind alkalmatlan időben fed-
dőgyel, dorgáldgyál; incsed az Hatalmatokat minden
szelidséggel es taintással. Ekképpen inti Sz. Páál A-
postal az ő lelki Fiát az Timoteust 1 Tim. 4. 12. melly
szavaiban az Timoteussal edgyütt serkenget minden i-
gaz Edgy házi szolgákat az ő tiszteknek olly teren-
séggel es jo lelki ismerettel valo végben vitelére az
mellyel az holtaknak es az előknek itelő Biroja előtt
az utolso napon batran meg álhalsanak. Meg kíván-
nya penig Sz. Páál az igaz Edgy hazi Szolgákban az
seren-

ferenséget és jó lelki ismérést iméz terhes okokról nézve I. Mert ők Sáfárok s' megpenig az Isten titkainak fáfári, az Sáfárokba penig mindenek felett meg kívántatik az hűség és az jó lelki ismeret 1 Cor. 4. 1. 2. Csel. 20. 24. *ismét* 21. 13. II. M. Az igaz edgy házi szolgák vigyázó pásztorok. Ugy mint az kiknek legeltetése vigyázása és gondviselelése alá bízta Isten, edgy szülött Fia macula nélkül való drága vérével meg váltott juhait Cselek. 20. 28. mellyeknek hogy ha hivalkodásokkal és vigyázatlanságokkal héját ejtik az magok vérét avagy lelkét kell érte fizetniék Ezech. 3. 18. Sidokhoz. 13. 17. Ettől vagy on hogy az nyájnak kőverivel elő, gjapjával ruházkodo; de az nyájra semmi gondot nem viselő, henye, tunya, s' vigyázatlan pásztorok ellen kemennyen fenyegetődzik Isten Jer. 23. 1. 2. Ezech. 34. 2. 3. 4. III. M. Ha hiven és jó lelki ismerettel vizik véghez tizteket, így menthetik meg jövendőben lelkeket, s' így dicsekedhetnek azzal, hogy az ő gondviselet lenségek miatt az nyájnak juhainak csak edgy hijja sem esett Ezech. 3. 19. Cselek. 20. 26. 27. IV. Mert hivatalyokban való hűséges forgolodásoknak drága jutalmául így nyerik el az örök életnek fonnyadhatatlan koronáját illy remenséggel éllezgeti Sz. Péter-is az igaz Edgyházi szolgákat az Isten lelki nyájának legeltetésére 1 Pet. 5. 3. 4. 5. Az Christus nyájja között illy hiven és jó lelki ismerettel forgolodo szolga vala az Sz. Páál Csel. 20. 24. Ki életénél nagyobra becsülte az Evangeliumi tudomanynek hirdetésében való tisztinek gyakorlalat Csel. 21. 13. Mihez képest ez letzkébe immár sumalsán sok izzadojási után biztattyá lelkét az

drága jutalommal, Ugy mint az örök életnek csalha-
talan reménségivel.

K E T R E S Z E I V A D N A K .

Első részében sz. hivatalyában való hűséges szor-
galmatosságát hozza emlékezetben, 2dik részében ki-
fejezi az örök élet felől való csalhatatlan reménségit,
melly örök élet mint drága jutalom követni fogja az ő
halálát.

1. KERDES. Mit ért itt az Apostol az ő meg-
oldoztatásán (oldoztatásán?) FELELET A' mit itt elsőben meg-
oldoztatásnak mond, ugyan azon dolgot mindgyárt meg-
oldoztatásnak avagy meg-öldoztatásnak nevezi az A-
postol mellyen az élőknek száma között az halál által
voló ki-izolittatását érti. Mint ha így szollana En im-
már meg-halok, és az én halálomnak ideje közel va-
gyon. Nevezi pedig halálát meg-öldoztatásnak. 1.
Azért hogy azzal meg-mutatná azt, hogy az Isten bé-
szédinek az széles vilagon való hirdettetése által az I-
stennek ditsőséget terjesztvén es az pogányokat az
Evangeliumnak szolgálattya által meg-izenteltetett
áldozatokat Istennek meg-nyervén, az lelki áldoza-
toknak meg-áldozásában foglalatoskodott *Rom. 15.*
16. Az pogányoknak meg-terítése, ugyan - is
(mellyben az Apostol sokat munkálkodott) az Isten
nevének ditsóittése, ő Felsege előtt jó illatu kedves
aldozat *Mal. 1. 11. Esa. 66. 20.* Ettől vagyon im-
már, hogy midőn Péter amaz lepedő formájú negy
szégeletinél fogva fel köttetett edényben mindenféle
négy lábú állatokat, vadakat, csuszó s' mászo állato-
kat es madarakat látott volna (mellyekkel ki akarta
Isten ábrázolni az Christus lelki országában be-hivat-

tatando valasztott pogányokat kik az törvény szerint
 mint valami négy labu-állatok tisztátalanok valának)
 Az mennyei Izozat azt mondgya vala néki; Peter!
 Kelly-fel, öllyed ésegyed Az az, az Isté beszédinek lelki
 fegyvere által keztigessed az Pogányokat az meg te-
 resre (Kik között első senge vala amaz Olasz nemből
 valo Cornélius nevű Szabados Hadnagy) hogy legye-
 nek Isten előtt kedves áldozatok mivel az Evange-
 liumnak szolgálattya által meg terítettett pogányokban
 nem alább gyönyörködik Isten mint régenten az ál-
 dozatokban. II. Ezzel azt akarja jelenteni az Apo-
 stai hogy ő az választott pogányokért kész volna meg
 aldoztatni az az, az ő verét nagy örömmel ki ontani
 csak azokat nyerhetné meg az Christusnak *Phil. 2. 17.*
 Az Christus Mártiromi avagy tanui hát NB. Kik az
 Evangeliomi igalságért meg ölettetnek, s' azt vérek-
 kel meg pecsétlik Isten előtt kedves áldozatok, sőt
 nem csak azok; hanem minden igaz hivek, valakik
 magokat Istennek szentelik *Rom. 12. 1.* III. Ez azt
 jelenti hogy minden Isten ditsősége mellet buzgó hi-
 veknek, abban kell foglalatoskodniok, hogy má-
 fokát Isten számára az Christusban meg nyerjenek,
 hogy így azok-is lehelsének Istennek előtte kedves és
 kellemetes áldozatotok IV. Ezt-is akarja ezel jelen-
 teni, hogy mivel ő az ő meg terése után valo egész e-
 letét az Isten ditsőségének terjesztésében töltötte el,
 ehez képest semmi egyéb immár hátra nincsen; ha-
 né hogy az ő vére az Isté ditsőségéért ki ontásék nem
 különbben mint az régi áldozatok, kivált képen az i-
 teli áldozatok, mellyek vérrel, borral, és olajjal szok-
 tak volt elegyítettetni *Szamlál. 6. 15. 17. ismet. 15. 4.*

met. 23. 28. Másodszor halálát meg oszlattatásának avagy az görög igének ereje szerint, meg oldattatának nevezi mint *Phil.* 1 33. I. Ezzel akarja jelenteni, hogy az ő halálát valamely idegen helyből való eloldoztatásnak s' elbocsáttatásnak tartotta. *Luc.* 2. 29. Mivel az hivek ez világon bujdosók, és így midőn meg hálnak mint valami idegen helyből, módatnak hazájok felé indulni. II. Ezzel ki akarja fejezni azt-is, hogy az az liga az az tsomó melly áll az emberben az léleknek az testel való édgységségében, meg oldatik es el-bomol az halálban, mivel az halál nem égyeb; az léleknek az testől való el-válása. III. Jelenti azt-is az Sz. Pál, minemű reménséggel kell lenni azoknak az kik az Evangéliumnak szolgálattját minden részeiben bétöltik jó lelki ismérettel tudniillik bizonyossáknak kell lenni az felől, hogy az ő pályá futásoknak czéllyát el-érik. Mert valami-képpen hogy Enoch minek utánna Istennel járt az az Istenek teccets' ő előtte kedves dolgot cselekedett, mint az Apostol magyarázza. *Sid.* 11. 5. 6. s' annak utánna Istenhez fel vitetett: Így minden valaki Istennek hiven szolgál, ő velle jár az ő szolgálattjának vége felé fel vitetik Istenhez az egekben; ha teste meg kóstollya-is az halált. *Rom.* 8. 10.

II. Kérdés. *Mit ért a' nemes hartzon, mellyet meg hartzolt, a' futáson mellyet el-végezet, és a' hiten mellyet megtartot.* Fel. Mint hogy maga tanittya Sz. Pál hogy a' mi tusakodásunknak, és vitézségünknek fegyveri nem testiek. 2. *Cor.* 10. 3. 4. ketség-kivül itt-is nem testi; hanem lelki hartzot és baj-vivást emleget. Az minémű az őrdöggel e' gonolj világgal, és az ember-

nek az önnön testivel az, az, a' romlot természetivel való baj-vivása. Mindenikkel vólt hartza az Sz. Pálnak. I. Vólt az ördöggel. 2. Cor. 12. 7, 8. 9. ki ötet tsapdosta, az Evangeliomnak hirdetéfében meg-gátolni igyekezte, annak felette a' gonosz atyafiakat a' hamis tanitokat ellene támasztotta. Gal. 2. 4. 5. *De minden zeken az Istennek ő benne lévő kegyelme által győzödelmeskedet, és az ő sok szép leveleiben annál inkább világossabban meg mutatta az igazságot.* II. Volt hartza ez világgal, ki az ő gonosz példájával sokakat el-hitet, sokakat igér, és mint valami édes méreggel meg-részeget; de ezt-is meg-győzte; mert e' világ ő nékie meg-feszitterett vala 's ő-is e' világnak. Gal. 6. 14. *El annyira hogy a' mellyek ő néki nyereségek lehetnek vólna e' világban, azokat a' Christusért kárnak ítélte lenni.* Phil. 3. 7. 8. III. Vólt nékie hartza és tusakodása a' magatestével az, az, romlot természetivel-is; mert az ő tagaiban látot olyan törvényt, melly az ő elméjének törvényével ellenkezet, és ötet rabúl adta a' bűnnek. Rom. 7. 23. De ezt-is meg-győzte; Mert a' belső ember szerint az Istennek törvényének izolgált, és abban gyönyörködöt. 7. 22. és az jora akarattya vólt, ha szintén tselekedettel azt véghez nem vihette-is. v. 8. Másodszor az ő futásán kettöt ért. I. Az ő Apostali tiszti és hivatallyát 's abban való forgolodását, mellyben minémű hűséggel járt légyen és jo lelki ismérettel tanubizonlágot tészen felőlle. *Tsel. 20. 20. 21. Romz 15. 19. 20.* Ebben való serinségit pályafutásnak nevezi. I. Az ő nagy nyughatatlanlágára 2. A' fel töte célra. 3. A' jutalomra nézve Fáradcságos nyughatatlansága állott ebben az többi között, hogy ő

tisztiben az URnak nem csak alázatossággal; hanem edgyfzer s' mind fok könyhullatással és nyomorúsággal szolgált. *Csel. 20. v. 19. 2Cor. II. v. 24. 26. s' a' t.* czéllya volt az Isten dicsősége s' az hivek idvessége, az jutalom mellyett nézett, az igaságnak koronája mellyel itten magát biztattya. II. Az futáson érti az ő világi életebéli pályá fetását az az életnek olly karban való helyheztetésit, mellyel Istennek tertző életet igyekezett élni, és így lelkének idvőségét felelemmel és rettegéssel ki-munkálodni. *Phil. 1. v. 12.* Harmadszor az hiten mellyet megtartott érti. I. Az ő tisztinek végben vitelére való maga kötelezésinek megtartását; Ugyan-is a' ki valami tisztet magára vállal, hitet ad annak az kiaztt ő réá bizta. Azt akarja azért mondani hogy ő nem vólt álnok szolgálta hanem az melly hitet és fogadást adott és tett vólt annak, az ki a' szolgálatot ő réá bizta, azt meg-is tartotta, mellyért hálákat ad mi Urunk az Christusnak, ki őtet meg-erősítette és hivnek ítélte, helyheztetvén ebben a' szolgálatban *I. Tim. 1. 12.* II. A' szenteknek edgyfzer adot hitet. *Jud. 1. 3.* Az, az, közben járo Christus érdemiben a' bűn botsánat és örök élet felől meg-nyúgovo álhatatos erős bizodalmat, mellyel a' Christus igaságát meg-fogta. *Gal. 2. 20.* Tsak ezt akarja mondani hogy az ő szolgálatyának munkáját mellyre Istentől küldetet volt nagy tusakodásátt véghez vitte és abban meg nem győzetetet; hanem minden nehézségeket meg győzvén mint valami pályá futó, mind a' czélig nagy álhatatossággal futott, munkálodot és az edgyfzer néki adatot hitet nagy álhatatossággal megtartotta, mihez-képest im-

már egyéb hátra nintsen; hanem hogy az ő szolgálat-
tyának drága jutalmát el-végye. III. A' Ur Jesus
Christostól tanult Evangeliomi tiszta tudománynak
vallásában valo álhatatosságát, 's végig valo meg ma-
radását is érti az ő hitinek meg-tartásán melly felől
mondgya. *Gal. 1.* Hogy mikor Istennek tettet az
ő Fiat es az felől valo ditsőséges Evangeliomi tuda-
mányénekie meg jelenteni hogy azt hirdetne az pogá-
nyoknak, azonnal ő az felől nem tanácskozott az te-
sttel es az vérrel, az az, az emberi romlott termézfet-
tel; hanem annak hitelt adott azt be-vette, es annak
mind vallásában mind hirdetésében végig valo álhata-
tóságot mutatott.

III. KERDES *Micsoda jutalom immár az az mel-*
lyel munkás tisztinek végben vitele után lelket biztattya.
F. AZ ŐRÖK ÉLET FELŐL VALO CSALHATATLÁ REMÉNSÉGE v. 8. az
koronán ugyan is értetik az ŐRÖK ÉLET. Mellyet igaz-
ság koronájának nevez. I. Mert az ŐRÖK ÉLET az hi-
vekben azt az igazságot koronázza s' ékefíti meg,
mellyet Isten hit által ajándékozott ő nékiek *Phil. 3.*
9. Rom. 3. 22. II. Mert az igaz Birotul ajándékoz-
tatik v. 8. III. Mert az hivek jó cselekedetinek di-
cséreti, tanú bizonyosága es meg jutalmaztatása *Col.*
3. 24. Rom. 2. 29. 2 Cor. 5. 10. Azzal biztattya
azért immár magát hogy az ŐRÖK ÉLETET az Ur, amaz
igaz Biró ő néki sok fáradsági után valo jutalmúl in-
gyen meg adgya; és az ő kegyelmét azzal ő benne
meg koronázza; de nem csak ő benne; hanem mind
azokban valakik hit által várják az Ur Jesus Christus
nak itéletre valo el jövetelinek dicsőséges meg-
jelenését.

Szép dolog az keresztyén embernek csendes lelki isméréssel, es az örök élet felől való csalhatatlan reménységgel ez világból ki múlni.

Az Apostal példája bizonyítja ezt az ki nagy lelki dicsekedéssel azzal meri magát biztatni hogy az ő halálában való megáldoztatála után el vész az igazságnak koronáját *Job. 13. 15. ismét. 19. 25. 26. Peld. 14. 33.*

OKAI.

I. Mert az ki csendes lelki isméréssel s' az örök élet felől való csalhatatlan reménységgel mégyen ki ez világból bizonyos az felől hogy az ő földi hajlékának el-bomlása után, léfzen Istentől kéz nélkül épített hajléka menyben *2 Cor. 5. 1.* Es hogy halála után ő az Christushoz mégyen lakni. *Phil. 1. 23.* mi lehet penig ennél szébb s' drágább dolog, mint embernek abban bizonyosnak lenni; hogy ő az Christushoz mégyen lakni, holott ez mindennél jobb!

II. Mert ez illetén embernek nem csak életében; hanem még halálában-is nyeresége az Christus. *Phil. 1. 21.* Életében nyeresége; mert hit által magáévá tette az Christust, az Christus országa immár ő benne vagyon, és csak edgyedül azon igyekeznek, hogy napról napra jobban jobban nevedek fessék az isméréstben es értelemben 2. Mert mint hogy immár fel támadott az Christussal, azokat keresi az mellyek oda fel vadnak *Col. 1. 3.* Halálábá nyeresége 1. Mert ha él-is az Urnak él-ha meg hal is az Urnak hal. *Rom. 14. 8. Titk. 14. 13.* 2 Mert az halálban meg szűnik vétkezni. *Rom. 7. 24.* 3 Mert az halálban haza mé-

gyen az Christushoz menyei Atyának házában *Joh.*
 14. 2. 3. Hova az mi előttünk járo immár bé-ment
Sid. 6. 20. Az ki által mi immár az *tökelletségre*
ment lelkekhez járultunk Sid. 12. 23. Es édgyé let-
 tünk azokkal, kik immár az mennyégben vadnak.
Eph. 1. 10.

III. Mert az illyetén embernek az örök élet felől
 valo figyelmes várakozása és remensége, soha meg
 nem szégyenül; hanem még az halálnak általa-is fel
 magasztaltatik az Christus ő benne *Phil.* 1. 20.

H A S Z N A I.

Első oktatás 1. Az csendess lelki isméréstől és az
 örök életnek csalhatatlan remenségivel biro Ember
 minden félelem, és rettegés nélkül mehet hát az ha-
 lálra, s' nagy bátran szólhat szemben ezzel az minden
 félelmeknek királyával 1 Mert meg nyugodott im-
 már az felől, hogy ő az Jesus Christusban valo hitnek
 általa *meg igazulván békeiséget nyert Istennél. Rom.* 5. 1.
 Minek okáért kicsoda vádollya őtet? holott Isten im-
 már meg igazította es kicsoda kárhoztattya? holott
 érette az Christus meg holt, főt fel-is támadott és az
 Atyának Jobján ülven esedezik éretté *Rom.* 8. 33.

34. 2 Mert jól tudgya ő kinek hiszen s' nem kétel-
 kedik semmit benne, *hogy az mennyégben le rétetett*
drága kincsis meg ne tarosa amaz napra, 2 *Tim.* 1.

22. Mihez képest nagy lélki bizodalommal énekli
 amaz hálá ado éneket 1 *Pet.* 1. 3. 4. 5. 3 Mert nem
 tart attol, hogy az halál őtet valaha az Christus sze-
 retetitol el-izakaszthassa; hanem erőssen hiszi, hogy
 ő az halálban-is diadalmaskodik mellyre nézve így
 biztattya lelkét *Rom.* 8. 35. 36. 37. 38. 4 Mert el-

hitte azt tökéletesen hogy ő az halálban minden fáradtságától meg szabadul s' jó cselekedetinek drága jutalmát az Istennek kegyelméből el-veszi *Titk. 14. 13. Job. 3. 17. 18. 19.* Csak így beszélget hát ő az halállal *1 Cor. 15. 55. Rom. 8. 17. 18.* Mert bizonyos ő abban, hogy az ő teste nem marad örökre az koporsóban; hanem hogy mint az földben vettetés mag, minek utánna meg rothad új testel jó ki *1 Cor. 15. 38.* Így az ő teste az rothadás után meg ujjulván fel-kél, es fel támad az földnek porából, es az rothadandóság helyet rothadatlanyságot, az halandóság helyet halhatatlanságot, az gyalázat helyet dicsőséget, az erőtlenség helyet hatalmat, az lelkeség helyet lelki állapotot öltözik fel magára *1 Cor. 15. 43. 44.* Azért így vigasztallya lelkét *Job. 19. 26. 27.*

MASODIK Haszna Intés. Ha azt kívánnyuk misis, hogy boldogtúl költözhessünk ki ez árnyék világból, es csendesz lelki ismérettel szolgáljunk koporsókban tégyünk szert miis az örök életnek csalhatatlan reménségére.

KERDES. Micsoda dolgok által lehetne nékem ez szert tennem, hogy én minden tétovázás nélkül elhihetném azt, hogy nékem miden bizonynyal meg adatik az örök élet? FELELET I Az Istennek az örök életnek meg adattatása felől lett drága ígértiben való meg nyugovás által; Meg ígérte ugyan-is Isten, hogy az hiveknek örök életet ad. *Jan. 3. 16.* Az Istennek ígérti pedig Ugyanok és Amenek az az, változás nélkül valok, Ajandéki is ollyak az mellyeket soha meg nem bán *Rom. 11. v. 39.* Annakokaért nyugodgyál meg az hazudni nem tudó Istennek igalságo,

I G A S S A G

igéretiben s' magadban az felől így gondolkogyal: Az Isten az hiveknek örök életet igért, bizony hát meg is adgya; Mert igéretit soha meg nem változtattya, és így következésképpen ennékem - is ki ő benne hiszek az ő idejében bizonynyal meg adgya *2 Tim. 1. 12.*

2 Szerezhed az örök életnek csalhatatlan remenségit az Ur Jesus Christus drága kégyelmeiben s' jó tétéményiben való részefüles által, ha magadban érzed, hogy néked részed vagy az Christuinak jó tétéményiben, minémű az el választás, meg váltás, el-hívás, meg igazítás, fiuvá való fogadtatás, és az meg Szenteltetés. Ha ezeket érzed így gondolkodhatol magadban: En az örök életre el-rendelttettem, az Isten Anyaszont édgý-házának feregében bé szolléttattam bñn bocsáto kégyelemmel meg ajándékoztattam, az fiuvá való fogadtatásnak meltoságára fel vétettem, bizony hát az örök életnek dicsőséget is élvezem; mivel az kivel ezek az lelki kégyelmek közöltettek, azt csalhatatlan-képpen követi az mennyei dicsőség *Rom. 8. v. utol.* 3 Az Jesus Christussal való szoros édgýesség által, ha hit által az Christussal édgýesülvén ő tenéked fejeddé lótt te pedig tagjává lettél ő Felséginek, ebből csalhatatlan remenséged lehet az örök élet felől s' így elmélkedhetel magadban: Az én Fejem a' Christus én előttem immár bément az dicsőségben, bizonyosan hát engem-is az ő dicsőségében bé-vílsen; mert ő tagja vagyok lehetetlen dolog ugyan-is hogy az meg dicsőítetet főnek tagjai dicsőség nélkül maradgyanak *Jan. 17. 24. Elmét. 14. 2. 3. Phil. 3. 20. 21. 4.* Lelki ellenségiddel való bajvivásod s' azokan való győzdelmeskedésed

K O R O N A 7 A.

kedéled által ha az ördöggel ez világgal s' az testel szüntelenül viaskodol s' hit által ezeken diadalmaskodol mert az örök életnek dicsősége azoknak adatik, kik ezeken diadalmaskodnak *Tisk. 2. 7.* 5 Világi életedben való pályá futásod által, ha tudni illik árnyékhoz hasonló hamar el folyo világi életedet úgy intézed igyekezeted szerint, hogy Istennek tetsék, és drága árnon meg váltott lelkednek örök idvességig félelemmel rettegéssel ki munkálodod *Phil. 2. 12.* Ez által szerezhez magadnak örök élet felől való csalhatatlan reménséget; mivel az kik világi életnek pályáját ekképpen meg futtyák azok vehetik el a' Coronát. *1 Cor. 9. 24.* 6 Az igaz hitben végig való álhatalóság által; mert az ki végig meg áll, az idvezül, és az ki hű lészzen mind hálalig, az vészi el az életnek coronáját *Tisk. 2. 10.*

Vigasztalás. Ha azért ez meg mondott utakon magadat s' lelket az jövőendő örök életnek álhatalos reménségivel fel fegyverkezteted, boldog lészsz te mind életedben mind halálodban nyereséged lészzen az Christus, mihez képest te is nagy lelki dicsekedéssel, biztathatod lelket az örök életnek csalhatatlan reménségivel, ezt mondván: En immár meg aldoztatom s. a. t.

II. T U D O M A N Y.

Az igaz Edgy-házi szolgának az Isten nyájja körül el költ erejeket 's sok éjjeli nappali nyugbatatlansággal elegyített munkás izzadáásokat edgyedül csak az Ur Jesus Christus jutalmaztathattya-meg. A' letzkében Nagyon ennek derék fundamentoma, holot a' Sz. Pál az ő munkájának igaz jutalmát, nem mástol; hanem a-

maz igaz Birotól az Ur Jesus Christustól várja. *Mat.*
 5. 12. *Mat.* 19. 28. *1. Pet.* 5, 2. 3. 4. *Dan.* 12,
 3. *Esa.* 49. 4.

I. OKA. Mert az igaz Edgy-házi szolgáknak mű-
 kájok. nem külső testi dolgokban, hanem a' léleknek
 szolgálattjában áll. *1. Cor.* 1. 23. 24. *2. Cor.* 2.
 15. 16. 17. ísmét 4. v. 5. 6. 7. *2. Cor.* 10. 3. 4. 5.
 Ők *1. Cor.* 4. 1. A' testi dolgokkal azért az ő szolgálata-
 tyok illendő-képpé meg-nem jutalmaztathatik, holot
 az embereknek lelki dolgokat adnak; de azoktól a' lel-
 kiekért csak testieket vesznek *1. Cor.* 9. 11. Az
 lelki dolgok pedig drágábbak a' testieknél. *Mat.* 6.
 25.

II. OKA. Mert az igaz Edgy-házi szolgák az ő
 hivatalyokban nem embereknek, hanem a' Christuf-
 nak igyekeznek kedveskedni; ha Ugyan-is az embe-
 reknek kedveskednének, Christus szolgai nem lehet-
 nének. *Gal.* 1. 10. A' jutalmat-is hát csak egyedül
 attól várhattják, a' kinek kedve szerint szolgálnak.

III. OKA. Mert a' nyájnak Ura (melly az igaz
 Edgy-házi szolgáknak gondviselelések és pástorfágok
 alat vagyon) az Ur Jesus Christus edgyedül. *Csel*
 20. 28. *1. Pet.* 5. 2. Tsak ő Felsége hát az, a' ki
 azoknak a' nyáj mellet való munkás fáradságokat
 meg-jutalmazza.

IV. Mert e' világ a' Christus szolgainak az ő fá-
 radtságokért kevés joval, de lok gonoszszal fizet, a'
 mint azoknak eleitől-fogva való szomorú példájok
 bizonyittya Zachariást a' Jojada fiiát Istenes intésé-
 ért kövekkel verék agyon a' Sidok az Isten házának
 tornáztjában. *2. Cron.* 24. 21. Illyés Prophétát ha-

K O R O N A 7 A.

lálra kergetteti Acháb és a' Jezabel. *1. Kir. 18. 10*
 ismét *19. 10. 14.* Michéás Prophétát igaz monda-
 láért artzól veretik 's végre tömlőczre vettetik. *1.*
Kir. 22. 27. Jéremiásnak a' jóért gonoszt fizetének
Jér. 18. 18. 19. 20. Halálra méltónak itélék. *Jér.*
16. 9. 11. Meg-verik elsőben az fog-házban. *Jér.*
37. 15. 'S végre edgy fáros veremben vetik. *Jér.*
38. 6. Szent Istvánt meg-kövezik. *Csel, 7. 59.*
 Pált a' Sidok erős tsapásokkal ötször verik-meg ha-
 romszor meg-vefszözik, egyfzer kövezik-meg, ve-
 szedelmes utakon hurrzollyák. *Csel. 28. 2. Cor. 11.*
24. 'sa't. Ihol illy jutalmok van nekiek ez világo-
 tól, Ha mi kevés joval vadnak pedig ő hozzájok a'
 hivek az nem elégséges jutalma az ő szolgálattyok-
 nak; mert az ő fáradtságos 's ez világi jok között
 semmi egyenlőség 's proportio nintsen. Bizony hát
 az ő jutalmok az Ur Jésus Christostól adatik.

V. OKA. Mert az igaz Edgy-házi szolgáltnak
 az Isten nyájja mellett el-töltött éjjeli nappali fok nyug-
 hatatlanfágoknak valóságos igaz jutalma a' ditsőlség-
 nek fonnyadhatatlan Coronája. *1. Pet. 5. 4.* Ezt
 pedig a' ditsőfléget más nem adhattya; hanem egye-
 dül a' ditsőflégnek Ura, ki az Ur Jésus Christus. *1.*
Cor. 2. 8. mint hogy magára-is vállalta azoknak meg
 jutalmazását. *Matt. 19. 28.*

H A S Z N A.

Oktatás. Nagy lélzen hát az ő hivatallyokban jó
 lelki ismérettel el-járo igaz Edgyházi szolgáltnak ju-
 talmok, mivel az nem embertől hanem az Ur Jésus
 Christostól adatik. *1. Cor. 9. 17.* A' penig a' juta-
 lom im ezekben fog állani. *1. Az ő tiszteteknek*
 hűs-

hűséges gyakorlásáról való meg-ditsértetésben, hogy az Urnak tálentomával hűségesen kereskedtenek.

Matt. 25. 21. Az Urnak örömeiben való bé-szol-
littatásában. *v. 21. és 23.* Az melly öröm nem egyéb
hanem a' Mennyei ditsősség, melly azok számára le-
tétetett. *1. Pet. 5. 4. Dan. 2. 3.* II. Az igaz
Edgyházi szolgáknak az ő hűséges fáradságoknak
igaz és valóságos jutalmát az igaz Biro Ur Jésus Chri-
stustól kel várni, és nem e' világi emberektől; mert
e' világ azt nem jutalmazhattya-meg soha; 's nem-is
akarja meg-jutalmaztatni egyébbel; hanem szidalom-
mal, üldözéssel, gyalázattal, tömlőtzel 's kinos ha-
lállal. III. Az Isten szolgainak valóságos jutalmok
nem találhatik ez világon, hanem e' világi élet után
adatik-meg, melly most a, memnyégben tartatik 's az
utolsó napon ostant meg-jelentetik. *1. Pet. 1. 4.*
IV. Sokkal tartoznának hát az emberek igaz Edgy-
házi szolgáknak az ő éjjeli nappali sok nyughatatlan-
ságokért mellettek való sok késértett és nyomoru-
ság szenvedésekért. *Csel. 20. 19.* De ezt a' világ
csak semmire betsüllí; hanem ennek jutalmát az Ur
Jésus Christus fizeti-meg.

II. Halzna. *Feddés.* Azokat feddi a' kik az Isten
házában jó lelki ísmérettel forgolodo igaz Edgy-
házi szolgáknak a' joért gonoszíval fizetnek, holott
ha jóval fizetnének-is nékik még-is azoknak éjjeli
nappali sok nyughatatlanságokat, 's mellettek el-köl-
tött erejeknek jutalmát soha elégedendő képpen
meg nem fizethetnék; mivel azt csak az Ur Jésus
Christus fizetheti-meg. Illyenek I. A' kik az Isten
szolgaira ha tiszték szerint őket meg-feddik, gonos

szemmel néznek rájok bossút állani igyekeznek 's gyakorta kezeket ő ellenek ki - is nyújtják gonosz szándékkal. Mint amaz bálványozó Jeroboám Király a' Bethelbéli oltár ellen jövendőlo Propheta ellen az ő kezét ki-nyújtá, mellyet az Ur meg-szárazta. I. *Kir. 13. 4.* Igy a' Herodes Antipás a' Keresztelő János ellen. *Mat. 14. 10.* Kinek igaz mondataért fejét véteti. II. A' kik az igaz Edgyházi szolgáknak életeknek táplálására rendeltetett jövedelmetskéjeket minden tehetségekkel tsorbitani igyekezik, mint e' mi háláadatlan nemzetségünk tselekefik, kiválképpen ha Istennek valamelly itélleti szálraánk avagy földünkre, tsak az Edgyházi szolgák lakolnak érette, azoknak jutalmok kissfebbítettik miatta, mint ha edgedül azok volnának a' veszedelemnek érdemlo okai. III. A' kik az igaz Edgyházi szolgáknak életékbéli sok munkás szolgálattokról háláadatlanul el - feletkezővén azoknak igye fogyott gyámoltalan maradékit, özvegyit árváit minden bánakodás nélkül hurtzollyák nyomorgattyák sértegetik, mint amaz Propheta özvegyit. 2. *Kir. 4. 1.* Meg-nem gondolván az mi vagyon. *Ki-jöv. 22. 22. 23 24.* IV. A' kik a' közönséges nyomorúságnak idején egyebek felett valo el-hordozhatatlan adozással terhelik azokat, holott még amaz pogány Artaxerxes-is illetlen dolognak itéli vala ezt. *Esd. 7. 24. Másodszor.* Az Edgyházi szolgák közzül-is feddi azokat I. A' kik nem annyira az ő szolgálattokban az Isten ditsőségét 's a' népnek lelki épületit nézik, mint az magok ideig valo hasznát, kik a' nyájra semmi gondot nem viselnek; hanem annak

kőverivel élnek, gyapjával ruházkodnak, a' juhokat pedig nem legeltetik, jaj ez ilyen Edgyházi szolgáknak. *Ezech. 34.* Illyen vala a' Bálám. *Num. 22. 2. Pet. 2. 15. 16. Jud. 11. II.* A' kik e' világnak az Isten szolgálaihoz valo nagy háládatlanfágokért, 's azoknak e' világnak fiai előt betstelenségekért *1. Cor. 4. 9. 13.* Ez' szent tisztet meg-vetik, és ha fíntén az eke ízarvára vetették-is az ö kezeket; mindazáltal azokra a' kik e' világban vadnak vilzsa tekén-tenek; sőt tiszték mellől vég-képpen el-is ugranak, és a' Demással a' jelen valo világhoz ragaškodnak, a' jutalmat nem az Ur Jésus Christustól, hanem ez világtól várják, kik felől mondgya az Apostol, hogy az Evangeliomot nem szereteből; hanem verséngéből prédikállyák.

III. *Intés.* Ha a' Christusnak igaz szolgája vagy, ne nézd e' világnak háládatlanfágát, hanem nézzed azt a' drága jutalmat, melyet a' nyájnak Ura jövendőben teneked fizet. II. Légy izorgalmatos, és tisztben jó lelki ismérettel el-járo- *2. Tim. 4. 1. 2. 3. 4. 5.* III. Várjad fáradtságodnak igaz valóságos jutalmát egyedül az Ur Jesustól, kinek ha hiven ből-gálb meg-fizet jövendőben örök étellel.

A L K A L M A Z T A T A S.

Hogy edgy izoval immár bešédemet fordítlam e' jelenvalo bomorú alkalmatošságra, senkinek a' jozan ítélet tétellel biro emberek közzül semmi kécsége nem lehet az felől, hogy ez mi b. e. Urban csendesen el nyugodott s' kegyes példájával közöttünk lokat építő jo Ör állonk T. Urunk s' Atyánk-is csendelz lelki ismérettel, és az örök élet felől valo csal-

hatatlan reménfeggel ne állott legyen koporsójában. Tanubizonlágot tészen erről az ő életébéli követésre méltó nagy kegyessége elsôben; Másodszor pedig szent hivatalyában tisztiben 's hivatalyában való hűséges forgolodása. A' mi az ő életét illeti, ti tégyetek bátor tanubizonyságot rolla, hogy szoros Evangeliumbéli életnek követôje volt; mert Istenre nézve olly kegyessen élt, hogy még az kegyesség-is kegyességet tanulhatott tôle. Felebaratira nézve igazán, úgy mint az kinek mivel tartozott meg adta; Magára nézve pedig mértékletessen s' jozanon annyira, hogy noha negyven Esztendőök teldegelének el Isten kégyelméből, az miolta az Pápai Helvetica Confession levő gyülekezethez relációja s' kötelelsége volt, mellyekközül két izben négyet az Deáki legregnek dicséretessen való igazgatásában, az többit pedig az Edgy-házi Szent hivatalban tölte el; de senki nem mondhattya igazán, hogy valaha ennyi Esztendök el-folyása alatt is bortol csak valami kevésse való meg terheltetésit látta, annál inkább nyelvének vagy lábának az miatt való tántorodását. Oh mértékletes jozan életnek követésire hivattatott Edgy-házi; szolgák *Tim. 3. 3. Tit. 1. 7.* között-is ritka példa! Az mi közönséges tisztit illeti, meg felelt annak-is (az mennyire az mostani siralmas időnek könyhullátsa engedte) jó lelki ísmérettel, Ugy hogy merő ki meczett ábrázattya s' tüköre volt azoknak, az mellyeket Sz. Pál a' Púspókben meg-kévân. *1. Tim. 3.* Fegyhetetlen tiszta életnek követôje, ellenben tisztátalan fertelmes életnek gyomorbol gyúlölője, Ugy mint ki annyira utálta az botránkoztató életet élő em-

bert s' kiválképpen Edgy-hazi szolgát hogy ha el ké-
 rülhette, velle ízemben lenni ingyea csak nem-is ké-
 vánt, Vigyázó, gazdálkodo (melly szép Virtus ben-
 ne egyebek felett ugyan emineált és ki tündöklött,)
 nem undok nyereségnek kívánója, mint lok telhe-
 tetlen, és ez jelen valo világnak ízerelméhez majd el
 válthatlanképpē ragaszkodott's íziveket tsatlott Egy-
 házi szolgák, nem az Istennek öröklégin uralkodo
 1. Pet. 1. 3. 4. Nem hiv ditsőségnak kívánója's
 maga bétűlletinek vadálzoja: hanem mindenben az
 maga sorfával meg-elégedő az harczolástól, és főlvén-
 ségtől idegē joknak ízeretője, mértékletes igaz maga tür-
 hető az igaz beszédnek mely tanitásra valo szorgalmatos
 megtartója, NB. Velle egy hivatalbálévő szolga Társai-
 nak becsüllője s' csak az leg együgyűvebbiknek is tisz-
 téségnak meg adója. Titkos fogyatk ozáfinak alatt-
 tomban s' Atyaiképpen épületesen meg dorgálója.
 Az mi az Pápai szent gyülekezetben valo forgolodását
 illeti abban hűséggel s' illendő serenységgel el járt. Az
 Isten seregének tüköre volt, és dicséretes példája az
 kegyességben, az ízeretben az mértékletességben,
 az alázatosságban, az szélidségben, az nyájjaskodás-
 ban, és egyéb jószágos cselekedetekben, Beszedi ol-
 lyák, mellyekben ember hivalkodást nem tapasztalt;
 főt minden szavai tiszták, bétűleteslek, szemérme-
 teslek épültre valók, és kegyelemmel, mint valami
 soval meg lozattattak. Háza népe között ízelid,
 csendels, engedelmes, minden cseledinek jó példa
 ado, és olly ki az ő házában jól tudott elől jární, meg
 keferedett Isten félo az ő koponája felet méltán zokó-
 gó özvegyével, 39. Esztendőknék el folyála alatt,

den kegyes házasoktul követésre méltó Angyali edgyes életet élt, nem volt béres; hanem jó Pálztor, mint az ki az Isten öröksége mellett örömeft Szenyvedett, és nagy álhatatofsággal fogságot, tömlőczöt, vasat, vereséget, és egyéb nyomoruságos nehezséget vifelt. En meg vallom elégtelen voltomat ez Urban boldogúl ki mult Isten szolgájának érdemlett dicséretinek elő számlálására. Ezek mint azt mutogatják, hogy minek utánna Nemes harcát meg harcolta pályáját meg futotta hitét végig álhatatoflan meg tartotta csendes lelki ísmérettel s' az örök életnek csalhatatlan reménségivel szállot bé az ő koporsójában.

Jutalmat há Szolgálattyaért egyebet nem vett ez világtól; hanem az mit édes Idvőzítőnk az tanítványoknak eleve meg jövendőt vala. *Mat. 5. 11.* és az mit amaz Izraélnek reménségéért vas lanczokkal környűl vétetett Sz. Pál *2 Cor. 11. 24. 25. 26.* Isten mindazáltal az ő fok szenvedésit ez életben-is jutalom nélkül nem hadta. Hogy az idegen Országokban s' Nemzetek között valo síralmas számkivetésnek alkalmatofságával az ő személyének kedvelsététetését szánt szándékkal el halgassam, meg jutalmazta Isten az ő fok izzadozásit életnek meg hoízfzabításával; Ugyan-is jollehet az ő szabadulása után, azt o-hajtotta, hogy bár csak edgy éftendőt engedgyen Isten nékie, mellyben fok nyughatatlansági s' bizonytalan helyeken valo sanyarú hurczoltatási után valamennyire meg pihenhesen s' Istenét csendes lelki ísmérettel szolgálhassa; mind az által többet adott nékie Isten annál az mit maga kévánt mert ezen hét (mellyben lelke boldogul az ő Teremtőjéhez az men-

nyégben az Angyaloktul felkészített) rekészti be-
 keserves rabságából s' szomorú számkiverésiből az
 Urnak nyájja's édes gyamoltalan tselédi közze való
 hazajövetelinek Tizenötödik élesztendejit. Olly ke-
 gyelmessen tselekedék az jó Isten ő velle mint izintén
 amaz Istenfelő Ezékiás Királlyal; mert mint annak
 így ennek-is az ő életét tizen-öt élesztendőkkel hoz-
 szabítá meg ő Fellege, mellyeknek el folyása alatt az
 ő utolsó betegséginek más-fél hetin kívül az mikor
 gyakorta való köszvénybéli keserves fájdalmi meg-
 gátolták, mind utolsó pihenésig szolgált Istennek.
 Ugy hogy méltán azt mondhattuk ez Urban el nyu-
 godott Tiszteletes Urunk's Atyánk felől az mit az
 Izraél népe az ő Királlyok az Dávid felől *Solt. 12. 5.*
 Eletet kert te tőled, és adál nekie napoknak hozszú-
 lágát; De kiváltképpen immár életének elvégeződé-
 se után minden Izenyvedésit s' könyhullatásit Isten
 meg jutalmazta ő nekie mind lelkére s' mind testére
 nézve, mert az az ő szémeiről immár minden köny-
 hullatásokat el-törölt *Tit. 7. 16. 17.* Fáradsági-
 tol meg-nyugotta. *Titk. 4. 13.* s' jó és hű fáradsága
 után őtet az ő Urának örömeben be szállította. *Mat.*
25. 21. és részt adott ő nekie amaz bűnösöket igaz-
 ságra vezérő böltsék között, holott fénlík mint az
 égnek fényessége, és mint az tsillagok örökkön ő-
 rökké. *Dan. 12. 3.* Szóllásbéli Kedvelség immár
 az ő ajakiban nintsen; mert nyelvének kötelit az halál
 el-szakasztotta; mind az által ha szolhatna hozzád
 sok tövissek között sajlódó Christus Jესusnak gyenge
 liliúma. Pápai. H. C. L. Sz. Gyülekezett végső
 búcsúzó beizédit így nyujtaná: Edes nyájjam, Pá-

pai. Sz. Gyülekezet, kihez negyven elztendőktől fogva való kötelelégemet az az irigy halál el-fzakasztotta, kívánom. Hogy oltalmad legyen tenéked az örökke való Isten, alattad legyenek az ő örökké való karjai. Az te ellenségedet vezesse el, hogy lakozzál bátorsággal az gabonának és bornak földében. Oltalmazzon tégedet az Ur az te legédségednek paisla, kiaz te ditsőségednek fegyvere, Alázta meg az te ellenségedet te előtted, hogy azoknak magótságit rapodgyad *Moses 5 köny. 33 rész. v. 27. 28. 29.*

Tőled Isten sáfárinak titkainak serege így venné bütsújat: Tinéktek Isten titkainak sáfari, az Ur nyíltson szabados ajtot ennek utánna-is az Evangeliomi tudományak hirdetéfére és adgyon Szabadságot az Szolláfra, 's tartson meg benneteket az Izenteknek edgy testben való kötöztetéfére, Izzolgalatnak munkájára, és az Christus testének épitéfére. Tartsátok meg álhatatosan az hitete, és az jo lelki isméretet, s' fúllatok nagy serinységgel mind az tzélig, hogy az hervadhatatlan koronát el-vehellétek.

Tégedet penig sok renbéli keserves fájdalmi között hűséges segítségéddel ötet gyamolító életének hív Tárfa, keserűségnek tárggyul tétetett Izerélines özvedgye így szóllétana meg: Fizesse meg az Ur hozzám való hűségedet nagy, sok kinaimban való jo dajkálkodásodat. Az özvegyek Arvák Attyának gondvilelése alá ajánlak tégedet, ez gyamolétson tégedet zomorú Özvegységében, s' legyen tenéked-is tőb árvákkal együtt jo gondvilelő Tutorod és gyamolod. Titeket-is az Ur félelmében nevelt Léányim 's azzokkal fogadott Fiaim azon jo Istennek gondvileléserc

I G A S S A G

bizlak, tartson meg az Ur benneteket edgymás szeretetiben. Hát tenéked tudományért bujdolo edgvetlen edgy Fiám, ki meg tsak hideg tetemimet sem láthatod, mit mondgyak? Oh melly igen kévanom vala fel-tett tzielomat benned elvégezni 's el érní; de az Ur nem engedte. Az Isten azért kinek szenteltelek, tartson meg, 's nevellyen az mennyei tudományban 's ahoz illendő kegyelségben az ő meg romladozott lelki Sionának építésére. Végezetre mindnyájjan tinektek, kik ő velle ez irgalmalságot tselekedétek hogy utollo tisztelségit meg adni nem sajnallottátok azt kévánnya, hogy légyetek mindnyájjan áldottak az Urtul, az Ur véletek-is tselekegyék hasonló irgalmalságot 's végre ő velle edgyütt is adgyon részt néktek-is az boldogságban mellyben ő immár lelkére nézve bé érkezett. Amen! Amen!

V E G E.

HITNEK TEST ELLENVETESIN VALO DIADALMA.

Teremt. 12. 11. 12.

Abrahám Abrahám! Ki felele imbol vagyok, és monda: Ne nyújsd ki a' te kezedet a' Gyermekekre, és meg ne bántsd őket; mert most ismértem meg, hogy féled az Istent, hogy nem tiltád-meg a' te Fiadat, a' teedgyetlen edgyedet én töllem.

A' nagy hitű és az ő lelkének gazdag kegyelmi-vel biro Emberekre igen sullyos és rend kívül való Probákat 's késérteteket szokott eleitül fogva a' bõlts Isten botosátani. Miért tselekedgye ezt ő fellége, edgy két fundamentumokból meg-mutogatom. 1. Cselekelzi ezt a' bõlts Isten ezért, Hogy a' terhes probáknak 's késérteteknek el vifelelében 's el izenvedesiben, az Hiveknek emberi erõteleneségek között, az Isteni nagy erő ki tündököllyék és el-végeződgyék. Ezokáért mért vala Isten olly sullyos probát és késértetet az Sz. Pálra, az ő oldalában hegyes ólztón modgyára ragadott Sátán Angyala által hogy annak az késérteteknek el-izenvedésinek alkalmatoítségával az Sz. Pálnak emberi erõteleneségi között ki nyilatkoz-
nék az Isteni nagy erő 's nagy hatalom, melly hit által az hiveket őrzi, hogy azokban is az ő hitek meg ne erõtelenedgyék, és az késérteteknek edgy-máit erő habjaitol el-ne borittassék 2 Cor. 12. 9. (2 Hogy ekképpen az ő hitek az külömb-külobmb késértetek
C 3 által

által meg próbáltatván, és tündöklő bététettévé,
 az Christus meg jelenésekor az hiveknek mindenek e-
 lőtt való ditséretekre ditsőségekre és tiszteletekre
 szolgályn, az ő hiteknek meg próbáltatására 1 *Pet.* 6.
 7. ezért mondgya bölcs Salomon-is *Peld.* 17. 3. Mint
 az olvasztó Mester ember tegéllye az ezüstöt, és
 az kemence az aranyat; Ugy az Jehova meg próbál-
 lya az sziveket. 3 Mert ugy kívántatik hogy azhi-
 vekben az proba és késértet az Istenlelkének ő ben-
 nek lévő ajándékinak mennyiségéhez mérsékeltsék,
 hogy így az Istennek ajándéki, és az késértetek kö-
 zött, neminémű proportio 's egyen lőség légyen 1.
Cor. 10. 14. Az kinek azért hitbéli ajándéka na-
 gyobb, annak probája is sulyosab; Ellenben az
 kinek csak edgy mustár magnyi, annak probája is kil-
 sebb, hogy így az veszedelmes késérteteknek erős
 szélveszei között valami modon az gyenge hit hajo-
 törést ne szenvedgyen, mint az Alexander és Hymé-
 neus felől mondgya az Sz. Pál; hogy az hitet és az
 jo lelki isméreret meg vetvén hajo törést szenvedtek
 1 *Tim.* 1. 19. Illy nagy késértetet mért vala Isten
 az ő szolgájára az Sz. Pálra az Szent Jobra *Job.* 1.
ismét. 2. Illyet a' Sz. Pálra 2 *Cor.* 12. Illyet az
 nagy hitű Abraham Patriarchára, az kinek hitét négy
 kiváltképpen való dolgokban késérté meg Isten. 1.
 Az ő házából való ki hivatásban. Tereint 12. 1.
 Valóban nagy késértet vala ez, hogy ő Cáldeában szü-
 lettett 's neveltetett lévén, édes Attyának házat el-
 hadgya és olly földre bújdofsék, mellyet maga-is né-
 tudna. Valo hogy az Isten parantsolattyával edgyütt,
 az ő gazdagon való meg áldattatása felől is vett vala

Istentől ígéretet Teremt. 12. 2. 3; de hiszem így gondolkodhatik vala: Uram ha engem meg akaríz áldani miért nem ez helyen? miért kell el hadnom születésemnek földét, édes Attyámnak házát, Attyámfiat, kedves jó akaroimat, barátimat? holott nem is tudom mitsoda föld legyen az a' mellyre engemet küldesz, De az ő nagy hitivel mind ezeket az testi okoskodásokat meg győzte, és az Isten parantsolatának engedvén, el-mene az helyre mellyet örökségül véendő vala, nem tudván hová menne Sid. 11. 8. 2 Meg kéferte Isten az ő hitét az Canahán földén valo hozzás és terhess bújdosással, melly ebben állot, hogy hazájabol valo ki hivattatása után egész életét: úgy mint száz Esztendőket töltött el az Canahán földén valo siralmas bújdosásban, holott csak édgy tal palatni földet sem birt; hanem az Istennek ígéretit hit által, mellyben azt ígérte, hogy azt az földet örökfégül az ő maradékinak adná Csele. 7. 5. az mi az ő bújdosását nem kevésse öregbithette azon az földön valo bújdostában. Házakban s' várasokban soha nem lakott; hanem mint jövevény sátorban, mind addig mig életét el-végezné. Ezt-is mind-az által hitivel meg győzte, mivel vár vala *olly váras, mellynek fundamentoma volna, mellynek Teremtője és építő Mestere az Isten Sid. 11. 10.* 3 Meg kéferte Isten az Abrahámot: az ő Hazátságában valo hozzás mag talánsága és az ígéret Fiának születése felől valo ígéretinek hozzás ideig valo el-hallasztásával; de ezen is győződelmeskedett hitnek általa Rom. 4. 18. 19. 20. 21. 4 Meg kesérte Isten Abrahámot, az ő édgy szülőtt Fiának meg aldoztatása felől ki adott parantsolattal Te

K O R O N A 7 A.

romt. 22. 2. de hit által ezt-is meggyőze Sid. 11. 17.
18. 19. Mert kélz lesz vala azt meg áldozni, melly
kélzségét látván Isten az Abrahámnak, meg ti-
lalmazá őtet az ő Fiának meg őlésétől az kezünk alatt
levő leczkében.

SUMMATA AZ LECZKENEK.

Az Abraham Izándékanak Isten tilalma által valo
félben Izakasztatása fundamentomával edgyűtt.

1 Réfziben vagy on a' tilalom: Ne nyujtsad ki's a. t.
2-ban vagy on a' tilalomnak oka avagy fundamen-
toma: mert most ismértem-meg's a. t.

M A G Y A R A Z A T.

1. Kérdés. *Miokéért tilalmazza-meg Isten, Az
Abrahámet az ő Fiának az Isáknak meg-áldozá-
sától, holott talám az ő hiti és engedelmessége tündök-
lőbbé tétett volna az Isáknak meg-áldoztatása által.*

F. 1. Azért Mert Istennek az Isáknak meg őlet-
tetése felől ki adott parantsolattya, nem a' dolognak
végben vitelére's el követésire kötelező; hanem az
Abrahámnak engedelmességit megkélértő parantsó-
latt volt. Az Isten ugyan-is az emberi áldozatot az ő
tiszteletiben soha nem kedvellette; hanem inkább gyű-
lölte's tilalmazta-is, *Moses 5dik könyv. 32. 17.'s*

a' többi között a' Manasses Királlyban is igen meg-
jedzette, hogy a' Moloch bálványnak tisztességire, az ő
Fiait a' tűzön által vitte's meg áldozta. 2. *Kir. 33*

6. Ez által azért a' parantsolat által hitit és enge-
delmességit akarta Isten az Abrahámnak meg-kélér-
teni, hogy ha tudnia illik e' dologban tőkélletes en-
gedelmességit mutatná é Istenhez, nem hántorgatván
azt semmiben a' mit Isten nékie parantsol. Hasonló

dolgot

paran-

parantsola Idvezitőnk. *Mat. 19. 21.* Amaz gazdag Iffiunak, ki a' törvénynek bé-töltésével ditsekedik vala: *Ha tőkélletes akasz (ugy mond) lenni, add, el mindenedet és osztoгаsd a' szegényeknek, és kintsed lélzen Menyországban, és jere és köves engemet.* Melly parantsolatban-is nem e' tzellya Urunknak, mint ha minden jovaiknak el adásában 's a' szegényeknek valo ki-osztoгаtásában, mint Istennek tetző tiszteletben gyönyörködnek, és mindenekett erre kötelezne; Igy ugyan - is senkinek nem volna szabad a' keresztyéneknek tulajdon jószágokat birni. *Azonban ha minden jószágát a' szegények táplálására költené-is valaki, és ha testét tűzre adna-is ha szeretet nintsen benne semmit a' nem használ.* *1. Cor. 13. 3.* Hanem ez volt tzellya Idvezitőnknek, hogy meg-késértse azt az Iffiat, hogy ha ő olyan tőkélletes engedelmséggel viseltetnék-é az Istenhez az minéművel ditsekedik vala: Jollehet a' kettő között külömbfég volt ebben, hogy az Abrahámnak adatott parantsolat által nap fényre akarta Isten hozni, minémű tőkélletességre jutott Abrahám az Isten lélének kégyelme által, ugy-mint ki az Isten parantsolatihoz tiszta szivel valo engedelmségét mutatná-meg azokban a' dolgokban is a' mellyek nehezeknék, és az emberi okoskodással ellenkezőknek láttatnának. Amaz Iffiunak adatott parantsolat által pedig meg-akarta mutatni, hogy annak az Istennek minden parantsolatinak meg-tartásával valo ditsékedésére héjjában valo volna, Ugymint ki ő Felsőginek tsak edgy parantsolattyához-is kész engedelmségit nem mutathatná. Mint hogy azért e' parantsolatot

Isten az Abrahámnak meg-késértetéjére adta volt, ez-
 okáért nem engedte hogy az ő fiát meg-ölyé és meg-
 áldozza. II. Azért mert látta Isten az Abrahámnak
 igyekezetit Izándékát 's ebbéli parantsolattyának
 végben vitelére valo készségit, mellyet Isten az A-
 brahámától olly kedvel vet mint ha immár az ű Fiát
 actű tselekedettel meg-áldozta volna. Ez az oka
 hogy a' mondátik felőlle. *Sid.* 11. 17. Hitnek ál-
 tala meg-áldozta az Isákot amaz ő edgyetlen edgy Fi-
 át, mint ha ebbéli Izándékát végben-is vitte volna
 ugyan is a' hiveknek kétrenabéli jó igyekezeteket
 's Izándékokat igen kedvelli Isten, ha szintén ember
 azokat tselekedetivel el nem követheti-is. Ugymint
Elsőben. Az ollyan jó fel tett Izándékokat, mellye-
 ket ő Felsége az őnnön maga gonvilelésével meg-
 gátol. Illyen vala a' Dávid Királynak Izándéka, az
 Isten házának meg-építése felől mellyet ő véghez
 nem vihete, mivel őtet Isten ettől meg-tiltá; mind-
 azáltal ezt az ő jó igyekezetit kedvellette 's meg-
 jutalmazta. 1. *Kir.* 8. 18. 2. *Sam.* 7. 16. Így az
 melly embernek vagy on arra jó igyekezeti, hogy a'
 Christus képit viselő szegényekkel jól tégyen, ked-
 velli azt Isten, ha szintén az ő fogyatkozott állapot-
 tyá miatt ebbéli Izándékát, el nem követheti-is. 2.
Cor. 8. 12. *Luc.* 21. 3. Halonlosképpen midőn az
 hivek magokat jó lelki ilmérettel készítgetik az Uri
 vég vatsorával valo élésre azonban valami nyavalya,
 avagy betegség által meg-akadályoztatnak, szintén
 ollyban tartya Isten, mint ha azt véghez-is vitték
 volna. Illyen vala az Abrahámnak jó igyekezeti - is.
Másodszor. Az Ujjá Izületett hiveknek, ollyatén jó
 igye-

igyekezeteket, mellyeknek el-követésére volna akaratyok, de a' testnek romlottsága 's a' Sátánnak kéférteti miatt el-nem követhettk: Így vala dolga a' Sz. Pálnak. *Rom. 7. 15. 16. 17.* Ha azért a' hiveknek el-tökéltett szándékok vagyon a' jonak el-követésére, bár a' természetnek romlottsága miatt sok gonoszt tselekedgyenek - is, 's emberi erőtlenségből sok jot elhadgyanak - is; mindazáltal tsendeis lehet az ő lelkek a' felől, hogy az ő igyekezetek Isten előtt kedves, és ollyban tartatik, mint ha azt tselekedettel - is meg-bizonyéthatták volna; mert az Isten a' hiveknek szinmuratás nélkül való jó igyekezeteket a' Christusért kedvelli, bár szintén erőtlenek és bűnnel meg-undokéttatattak - is az ő külső tselekedetek. III. Mert az Isáknek meg-öletése felől ki-adott késértő parantsolatnak példája által, amaz világ fundamentomának fel-vetése előtt meg-öletett bárány Ur Jéhus Christusnak halálat, és abból való fel-támadását akarta Isten ki-ábrázolni. *1. Cor. 5. 7.* Mellyre nem kívántatott, hogy az Isák tselekedettel meg-öletettsék, holt az Abrahámnak igyekezetire nézve immár meg-ölettetett volt. Ezért mondgya Sz. Pál. *Sid 11. 19* Hogy Isté az Isákot a' halálból néminémő hasonlóság szerint fel - is támasztotta. meg-tiltván Abrahámot az ő Fiának meg-ölésétől, és azt életben megtartván, melly dolog Abrahámnak úgy esett, mint ha Isten az Isákot (Kit ő immár meg - akar vala ölni) ujjonnan az halálból támasztotta volna fel néki. II.

KERDES. *Vallyon annak elötte nem tudta - é Isten az Abrahámnak Isteni fálelmét, avagy hitbéli engedelmeiségit, hogy azt mondgya: most ismérem - meg ugy*

mond? FELELET. Az ki mindeneket cselekefzik
mindenekben 1 Cor. 12. 6. és az kinek fejedelme
nélkül Ember semmi jót nem tselekedhetik. Jan. 15.
5 2 Cor. 3. 5. mi módon ne tudna és ne esmérne az
mindeneket. Azt is jól tudta hát hogy Abrahám fé-
li az Istent. Teremt. 18. 12. 18. 19. Más az hogy
Abrahám annak előtte is immár az ő hitinek és ab-
béli engedelmeiséginek szép jeleit, és próbáit adta
volt, mind akkor az mikor Isten parantsolattyára
lakta földéből rokonsági közzül, ki bújdosott idegen
földre Terem. 12. 14. mind az midőn az ő Szolgálójá-
tol az Hágártól született Ismaél nevű fiát házából ki
küldte Terem. 21. 14. mind pedig az midőn az ő egész
háza népit környül metélé Terem. 18. 23. Hanem
az mi gyengeségünkhöz alkalmaztatván magát ő Fel-
sége emberi módon szól, mivel az mi véges elménk
az Istennek véghetetlen tudományát külömben meg
nem foghatná, hanem ha ő Felsége alkalmaztatná ma-
gát az mi gyenge elménkhez. Azért mikor így szól:
most esmértem meg, nem ezt téfszi, hogy ez előtt
nem tudtam 's nem esmértem, hogy te engemet félsz
hanem ezt. 1 Most késértettem 's most próbál-
tam meg ezen parantsolatom által, hogy te engemet
tisztá szível félsz és szeretsz. 2 Most terjesztetem
mások eleiben 's ez egész világnak mostā nyilatkoztat-
tam ki az te nagy hitedet, 's engedelmeiségedet, 's az
én tégedet meg késértő parantsolatomnak el-kövété-
féré való nagy kezségedet 's hajlonóságodat ki az én
kévánságomra kész lélsz vala tulajdon erőtelen kezeid-
del meg ölni edgyetlen edgy Fiadat, kit ennyi időkig
vartál, ki tenéked meg éllemedet véségedbē született,
az ki

az ki felől igéretet véttél hogy az által fokasíttatnék meg az te magod és abból származnék az Messiás, ki-
ben ez földnek minden nemzetségi meg fognának ál-
dattatni. Ezt az te én hozzáam való nagy szeretetedet
s' indulatodat, ez parantsolat által nyilatkoztattam ki,
ebbén az hitben s' engedelmeségben másoknak-is kö-
vetésre melto példájul eleikben helyheztettelek tége-
det. Ugyan-is nem kitsiny Isteni szeretetnek jele
embernek magát úgy meg tagadni, hogy az önnön
ágyekának gyűmölsét, édgyetlen édgyet. Vén-
ségének Fiát, igéretnek Eiát meg meg öllye. Illyen
vala pedig Isák. Ez tselekedetivel nyilván meg bi-
zonyította magát Abrahám Isten Tanítványának
lenni mert szerelmes Fiát gyűlölte ő érette *Luc. 14. 16.*

III. KERDES *Vallyon az Isten nem kívánté itt kép-
telen dolgot az Abrahámtól ezt parantsolván, hogy
Fiát öllye meg, és ha Abrahám ezt véghez vitte vol-
na nem verkezett volnaé benne.* FELELET. Szabad
volt Isten velle ha Abrahámnak ollyatén dolgot pa-
rantsolat-is, melly az testnek vizsgál tetzet, és az ter-
mészettel ellenkezőnek latzot-is 1 Mert Isten az ter-
mészetnek Ura, Authora, azért Szabadosan para-
ntsolhat természet ellen, avagy az felett való dolgot
úgy tetzván ő Felségének. 2 Mert Isten senkitül
nem függ; mivel Istennél nagyobb senki nintsen, ki
törvényt irhatna ő eleiben, Ha törvény nints ő elei-
ben írva azt tselekedheti hát 's azt parantsolhattya az
mi ő néki tetzik; mert az hol törvény nintsen vétek-
is nintsen ott, *az vétek ugyan-is az törvénynek meg-
rontása.* 1 *Jan. 3. 4.* 3 Az mi életünket Isten adta,
ha el kívánja szabad velle. Az mi pedig az Abra-

hamot illeti, hihető hogy olly nagy és sok tufakodási lehettek ő neki mellyekből soha ki nem gázolhatott volna; hanem ha az ő hiti nagy és győzhetetlen lett volna; Mert illy gondolkodások fordulhattak meg az ő elméjében. Embert ölni nagy kegyetlenség, s' Istentől kemény fenyegetődzés alatt meg tilalmaztatott dolog. Barattyát 's jo akaróját meg ölni valakinek annál nagyobb kegyetlenség, Attyafiát s' rokonságát ennél-is nagyobb, mint az mellyért Kajint is Isten számkivetésre küldé *Teremt. 4.* Mennyivel nagyobb dolog hát mind ezeknél Embernek az őnőn ágyékából származott Fiát, még penig edgyetlen edgy szerelmes Fiát meg ölni. Merő hallatlan dolog ez! Annak felette ostromolhatta; sőt bizonyára tántorgathatta-is az ő hitét, az Istennek edgymással mint edgy ellenkezni láttzo parantsolattya, hogy tudnia illik Isten tilalmazza az ártatlan vérnek ki ontását *Teremt. 10. 5. 6.* 's itt vizont azt parantsollja hogy öllye meg Fiát s' több ezer akadályi-is lehettek; De az ő hiti mind ezekben győzdelmeskedett, mellyet illy három romolhatatlan fundamentomokkal gyámolított és támogatótt. I. Hogy az Isten parantsolatinak edgy átallyában kell engedelmeskedni, bizony hát abban-is ha azt kívánja hogy ember edgyetlen edgyét meg öllye.

II. Az Isten akarattya minden igazságnak egyenes regulája 's linór mértéke bizony hát semmi igazságtalan dolgot nem kíván. III. Mert hogy az Isten azon merő joság és böltsétség, bizony hát ha olly dolgot parantsol-is, melly az emberek előtt edgymással ellenkezni láttatik is; mind az által azok szépen

meg-edgyeznek, és edgymást apolgattyák. Ezeket fel-tévén, ha Isten az Abrahámot meg-nem tilalmazta volna, nem vétkezett volna benne, ha Fiát meg-ölte volna-is. I. Mert mint hogy az Isten parantsolattya törvény, ehez-képest Embernek ahoz kész engedelmségit mutatni nem vétek; főt ditséretes dolog; által hágni ellenben veszedelmes gonolság. I. Mert a' jo lelki ilmérettel biro szó-hallo szolga, meg nyugodvan Ura kegyelségében, és hogy az törvéntelenséget nem kíván, készen engedelmeskedik Ura parantsolattyának, nem vizsgálja azt, mit akar azzal az ő Ura; hanem a' dolognak ki-menetelit az ő Urárabizza. Így Abrahám-is engedelmeskedett, nagy készséggel az Isten parantsolattyának annak végét ő Felségére bizván, mellynek Isten örvendetes végét-is adta.

T U D O M A N Y.

A' kegyes és Isten felő szüléknek soha annyi akadékok és tusakodások nem lehet szerelmes magzattyok szomorú halálán, mellyet hit által meg-nem győzhetnek és önnön magokban le nem tsendesíthetnek. Abrahám példája mutattya ezt, Kinek lehetet volna nagyobb 's több akadállya mint ő néki? De mind azokat hit által meg-győzte 's készen meg-öli vala Fiát, ha Isten őtet meg nem tiltja vala. Ezt bizonyíttya a' Dávid példája ki Fiatskája halálán való kelerőségét úgy meg-győzte hogy szomorúságának semmi külső jelenségit nem mutatá. 2. Sam. 12. 20. 21. 22. Job. 1. 20. 21. 1. Sam. 3. 18. Lev. 10. 4. Esa. 39. 8.

I. Mert az igaz hit az Istennek minden munkáit jora magyarázza 's ö Felségének minden akarattján meg-nyúgzik, ezt mondván: *Atyám légyen meg a' te akaratod. Solt. 119. 71.* Jo énaekem s a. t. *Préd. 7. 3.* A' ki pedig az Istennek akarattján meg nyugzik 's minden munkáit jora magyarázza, soha olly akadályi 's olly tufakodási nem lehetnek az ō lelkének, az mellyeket meg nem győzhet, és magában le nem tsendelithet *Solt. 42. 12.*

II. O K A. Mert az hit ez világot-is meg győzi *Jan. 5. 4.* Valami Istentül születet meg győzi ez világot, és ez az diadalom, melly meg győzi ez világot, tudniillik az ti hitetek, ha azért az hit ez világot meg győzi, annak minden haborúit, akadékit, kedvetlenségit-iskönnyen meg győzi, és annak szomorú változásin fellyül fordul. És így következés képpen, az kegyes szülék-is ez világot meg győző hit által mindé akadályokat 's testi ellenvetéseket, mellyekkel ez világon Izerelmének szomorú halála miatt lelkek sértegettetik, meg győzhetnek.

III. O K A. Mert az igaz kegyes embert minden-némű szorongattatásiban 's szomorú változásiban be-keséges tőrővé téfzi *Jac. 1. 2. 3.* Mi az oka-hogy David midőn az ō halálára igyekező 's lelket vadálzo Sault meg ōlhetné nem tselekedí? Az hit nem engedte azt, melly ōtet olly nagy békefészes tőrőffel tegy-verkeztette fel, hogy midőn az ō szolgálai kényszeriténék az Saul életének el fogyatasára illy szokra fakad ki: *Oltalmazzon engemet Isten attol, hogy felemel-lyem az én kezeimet az Urnak. Christussa az az, az*

felkenette ellen, az Ur meg-veri az Sault, vagy az ő
 törája el-jö 's meg hal, avagy hadban mégyen 's ott
 vész 1 Sam. 24. 7. ismét 26. 10. Így az kegyes
 Atyákat, Anyákat-is az igaz hit az ő szerelmek ha-
 lálán bekelséges tőrökké és minden testi okoskodá-
 sokon diadalmaskodokká télzi.

IV. OKA. Mert a' jó hitű embernek reménfége a'
 halálban sem vész-el. Péld. 14 33. AZ, az, még ha-
 lálának, avagy halálhoz hasonló nyomoruságinak i-
 dején-is jó végit 's dolgainak boldog ki. menetelit
 várja Istentől. Job. 13. 15. Ha meg-ölné engemet
 az után sem mit nem remellenék ö tölle, mind az által
 ő előtte az én utaimat igazán bordonom. Már pedig a'
 ki nyomoruságinak 's kedvetlen szomorú változafi-
 nak-is idején jól remél, és vár Istentől, bizony min-
 den akadályit és szorongattatásit az ő lelkének meg-
 győzi igaz hiti által, még szerelméinek halálakor-is.

V. OKA. Mert a' jó hitű ember bizonyos im ez
 dolgok felől. I. Hogy az idveséges halál jobb, és
 kívánatosabb a' nyomoruságos életnél. Jobb. 3. 13.
 17. 18. 19. Prad. 7. 1. Titk. 14. 13. Ugyan-is
 ez életben hazánkon kívül bujdosunk a' jó halál ál-
 tal pedig bújdosásunknak véget vetvén hazánkban
 érkezünk. Itt Istentől távol vagyunk, az jó halál
 által ő Felségéhez megyünk lakni. Phil. 1. 23.

II. Hogy az hitek az halál által tsendes nyugoda-
 lomra érkeznek 's az következő veszedelem előtt ra-
 gatatnak el. Esa. 57. 12. III. Hogy az halálban
 az büntől megszabadulnak, az ki ugyan-is meg holt
 meg Szabadult az büntől. Rom. 6. 7. IV. Hogy
 az Halottak az koporsóban nem maradnak; hanem

az Christus halálból való fel-tamadásának ereje által,
 az utolsó napon abból fel-serkennek ditsőséges testtel
 's végre lelkestől 's testestől meg boldogéttatnak.
Dan. 12. 2. 3. Jan 5. 28. 29. Phil. 3. 20. 21. 1.
Thes. 4. 13. 14. 16. 17. 18. Az ki penig ezek felől
 bizonyos; soha olly nehézségekkel nem küzködhetik
 lelke 's elméje szerelmesi halálának alkalmaztságával
 hogy azokban olly vizálgatásokat ne talállyon, mel-
 lyekkel elméjének háboruit meg ne tsendéltethesse.

H A S Z N A I.

O K T A T A S. I. Nagy lelki erő vagon hát az i-
 gaz hitben; mert az azt tselekedi, hogy az kegyes
 Isten féltő szülék, Atyák, Anyák, mind azokat az
 tufakodásokat, mellyeket szerelmeleknek Izomorú
 halála nemz szivekben, meg győzzék, magokban
 meg fojtsák, sőt azokba lelkeket oly békeséges tűrés-
 sel bírják, hogy ingyen tsak meg se mozdítsák bá-
 jokat Isten ellen való zugolodásra, és békételenség-
 re, nagy erő az valóban, melly az kegyes embernek
 szivét az kezerűségek között igy erősíti *Jac. 5. 8.*
 Ezzel erősíté meg Jób Patriárcha az ő szivét *Jób. 1.*
20. 21. ismet. 39. 37. 38. *Jmé én melly hitvén és*
el-vetteiért vagyok, mit felelnék néked? sőt inkább az
én kezemet szájamra téstem. Edgyszer szollattam;
de már nem szollok, avagy ha másodszor is szollok to-
vább nem mégyek. Hogy ne győzné meg az hit ez
 világi dolgoknak felettébb való betsiből Izármazott
 akadályit az szivnek, holott magát az győzhetetlen
 Istent-is meg-győzi. Ugy hogy ha az kegyes Em-
 ber ötet hitinek kezeivel erősten meg fogja és magá-
 hoz tsatollya, mind addig meg tartoztathattya ma-
 gánál

gánál nagy diadalommal, valamaméddig ötet kíván-
sága Izerint meg nem adgya, mint az Jácob Patri-
árcha hitinek példája bizonyította. *Teremt. 32. 25.*
26. 27. II. Embernek az ő Izerelmének halálakon
felettévaló keserűséget tenni, 's annyival-is inkább
Isten ellen való zugolodásra 's békételességre ki fakad-
ni, avagy hogy gyenge, avagy hogy hit nélkül va-
lo szűkölködésnek jele. Ugyan-is az erős hit az testi
okoskodásoknak után könnyen el-nem indul; főt
ha Isten edgyetlen édgyszülöttét el-kívánnya-is töl-
le, örömeft és kész szível oda adgya, és ajánlya jo
Istenének gondviselő kezeiben, mint az nagy hitű
Abrahám Patriárcha; ki mivel el-hitette azt magával,
hogy Isten az Isákot az halálból-is fel támaszthattya,
meg nem tiltá Istentől; hanem hit által minden em-
beri vétkes okoskodásokat el-hárítván, és az tes-
nek bőltéségit meg fojtván, meg áldozá Istennek pa-
rantsolattyára. *Sid. 11. 17. 19.* De az gyenge hit
effélekben gyakorta meg-űtközik, 's végre békéte-
lességre fakad ki mint az Jobnak sok nyomoruságok
között meg gyengült hiri *Job. 3.*

II. *Hafzna Intés* 1. Probáld meg Ember tennen
magadat, hogy ha vagyón e' tenéked hited, hogy
igy hogy ha az szabados tselekedetű Isten Izerelmé-
det az halál által tölled el-kívánnya, minden testi o-
koskodásodat meg zabolazhasd, és minden akadályo-
kat meg győzvéen nagy készen ajálhassad őket Isten-
nek *2 Cor. 13. 5.* I. Probád ez legyen: Ha az I-
sten ígéreinek, 's nevezetesen az Urban ki mult
halottaknak jóvendő fel tamadások 's boldogságok
felől valoknak helyt adíz. Ugyan-is meg ígerte l-

I G A S S A G

Isten hogy az őveit fel támasztya ditsőségben, és az maga szinének látásával meg örvendezteti *1 Thes.* 4. 13. 14. 15. Sz. Jób lok nyomorusági között ezzel biztattya vala el-bádgyatt lelkét *Jób.* 19. 25. 26. 27. Igy Sz. Pál *2 Tim.* 4. 8.

II. Ha te abban meg-nyugzol, hogy a' szabados tselekedetű Isten akar mit tselekedgyék-is te veled, és akar minémű késértetet és probát mérjen-is te reád; mindazáltal nem szabad tenéked az Istenre támadnod, és az ő tselekedetinek okát kérdezned, miért? mert senkitől nem függ 's szabadosan mennyé földön mindenkert meg tselekedhetik meg nyugodott vala ebben a' Jób hiti, 's ez az oka hogy olly békeséges tűréssel el-szenvedhette tiz szép gyermekeinek véletlen halálát. *Jób.* 1. 20. 21. *1 Sam.* 3. 18. III. Hogy ha te tűrő vagy a' háboruságokban. Az, az, akar minémű probát és késértetet botsásson-is Isten reád; mind az által azokban Istened ellen nem békétlenkedel, nem zugolodol, 's annyival inkább ő Felségével szemben nem szököl; hanem tsendes szívvel lélekkel el-szenveded, valamelyeket reád botsát. Erre int Sz. Pál. *Rom.* 12. 12. *Az háborúságokban tűrők legyetek.* Hogy ugyan-is a' kedvetlen állapotokat 's ellenkező dolgokat békeséges tűréssel el-szenvedheslük, azt a' hit vísi végben mi bennünk *Jak.* 1. 3.

IV. Ha te a' hatalmas Istennek kezei alatt meg tudod magadat aláznai, meg-ésmérvén hogy te csak merő azon por, hamu, 's féreg vagy. Igy alázza vala meg magát Abrahám Isten előtt. *Terem.* 18. 27. Igy a' Sz. *Jób.* 39. 27.

V. Ha magadat 's lelkedet minden szorongatta-
 rásid között jó Istenedre bízod, meg nyugodván ab-
 bā hog' mindē dolgaidnak boldog végét agya's végre
 szivednek keferőségét örökre fordítván, mind azo-
 kat lelked idvelségére szolgáltatya. *Rom. 8. 28.* Ha
 ezekből a' dolgokból meg-tapasztalod magadat a' hit-
 ben lenni, soha olly bősős 's kedves jofzágod nem
 lehet mellyet Istentől meg-kémélly. 2. Arra int té-
 gedet, hogy ha illy hittel biro Ember vagy, győzd
 és Zabolázd-meg te-is hát minden testi okoskodási-
 dat, és indulatidat és ha szénte leg szerelmesb tselededet
 Istē el kívánnyais, ne tégy azon felettéb való keferüse-
 get; hanem Istenedhez való kegyes indulatodtul vi-
 seltetvén, úgy sirj azon mint ha nem is sirnál. *1.*
Cor. 7. 30. Gondold meg imez édgynéhány dolgo-
 kat. 1. Hogy az te szerelmesid nem ticiid; hanem
 Istennek örökségi voltának *Solt. 127.* 3 Ha ki té-
 gedet olly kedves jofzágán 's örökségin mellyben
 magadat kevedre gyönyörkődtehetnéd bizonyos i-
 deig gondvifelővétenne 's el-telvén az idő kezedből
 ki venné 's maga vigyázása alá fogná avagy bekéte-
 lenség volna e' helyed? nem; lőt inkább azzal tar-
 toznál, hogy abbéli jó akarattyát nagy magad meg
 alázásával meg köszönnéd. Így vagy on itt az do-
 log. Bizonyos ideig bizta Isten mi réank az mi sze-
 relmesinknek gondvifelését. Azért ha midőn ő Fel-
 ségének úgy tetzvén tőlünk azokat mága gondvi-
 felése alá akarja venni, ez a' mi tisztünk, hogy ör-
 ömmel adgyunk Istennek mint tulajdonit sajátit. II.
 Hogy az te szerelmesid veled édgyütt tsak Sellérek
 jövevények és bujdosok ez világon. Oh melly ké-

vánatos dolog az Izegény és bújdosó ember előtt, mi-
kor valaholott csak mi kevés ideig-is magát meg von-
hattya, 's tsendeségben nyughatik, annyival inkább,
ha bújdosásából hazájában érkezhetik. Az mife-
relmesink siralmas bújdosásoknak völgyéből örök-
kén való hazájokban 's tsendels nyugodalomban ér-
keznek az halál által, testekre nézve-is, holott nyu-
godalmok vagyon az Királyokkal és az földnek ta-
nátsofival s. a. t. *Job. 3. 13. 14.* Midőn amaz Té-
közlő Fiú az ő bizonytalan helyeken való bújdosá-
siból sok nyomorusági után haza érkezék, tsuda mel-
ly igen meg-örüle azon annak édes Attya; főt ked-
ves vendégit-is arra lerkengeti vala hogy ő velle vi-
gadnának *Luc. 11. 24.* Az mi szerelmesink akkor
érkeznek bé az ő állandó örökös Hazájokban, mi-
dőn meg hálnak, mivel itt senkinek ez világon ma-
radando várafa nintsen *Sid 13. 14.* nem illik hát a-
zoknak halálokön kefergenünk. III. Gondold meg
mennyi gonosztól szabadultak meg, és mennyi jo-
ban részefültenek az testi halál által. I. Meg szába-
dultak az büntől *Rom. 6. 7.* 2 Az testnek romlandó
fátorát le tették *2 Pet. 1. 13. 14. 15.* 3 Fáradságok-
tul meg szabadultak, 's jo tselekedeteknek jutalmat el-
vették. *Titk. 14. 13.* 4 Az Urhoz mentek lakni
Phil. 1. 23. 5 Halhatatlan életre jutottotak *2 Cor. 5.*
1. 6 Nyugóznak az ő ágyas házokban. 7. Lát-
tyák az Istennek színét *1 Jan. 3. 2.* 8 Nem éheznek
's nem szomjuhozhatnak többé, az napnak hévsége nem
árt nékik; mert az Bárány ki vagyon az széknek kö-
zepiben, az legelteti őket, és minden könnyhullatást
azoknak szemekről el-törölt *Titk. 7. 16. 17.* IV.

K O R O N A Z A.

Gondold meg, hogy ők már Isten kezében vadnak az az Istennek oltalma es gondviselelése alatt, nem ártó hat nékiek semmi; mert az Isten kezeiből őket soha senki ki nem ragadhattya. *Jan 10 28.* Ezeket így meg gondolván zabolázd meg hited által az testi indulatokat szerelmessid halálokon való keferúségedben. Mellyet hogy ha tselekebel, te-is az Abrahának hitbéli Fia lelzelz, és hitinek nyomdokinak követője 's végre az hitnek Urától és koronázojatól el vészted az te hitednek jutalmát *1 Pet. 1. 9.* tudniillik az te lelkednek idvősséget Amen! Amen!

M A R A - N A O M I.

avagy,

Gyönyörűségnek keferúségre való változása

Ruth. 1. 20.

Ne hijjatok engemet Naominak, Hijjatok engemet Márának: Mert keferúséggel illetett engemet az Mindenható igen.

Jollehet ez világi fok külömb külömb féle nyomoruságok, az testnek és az vérnek, az az, az romlott emberi természetnek, igen izetleneknek és kedvetleneknek tetzenek ugyan; Mind az által az léleknek, az az, az az Ujjá született rélznek, igen jók halznosok és idvestlegések. *Hec 6. 12. 11.*

I. Mert az Isten szeretőknek mindenek javokra szolgálják, azoknak tudniillik az kik az Istennek végezése szerint hivatalosok. *Rom. 8. 28.* ez világi nyomoruságok-is hát azoknak lelkek javára 's halznára szolgálják. II. Mert ez világi nyomoruságok által három 's bomol-is az külső Ember; az belső mind az által az az az ujjá született rész, mellyet Sz. Péter fir-

ben el-rejtetett Embernek. *1 Pet. 3. 4.* nevez, melly az szelid és tsendes léleknek rothadatlanóságában áll, a' nyomorúságok között is mindennap epül, ujjul 's nevelkedik *2 Cor. 4. 16.* és az Christusnak fel fedezett ábrázattára, mellyet mint edgy tükörben lát, az Urnak lelketől ditsőségből ditsőségben el-változtatik *2 Cor. 3. 18.* Ezért mondgya *Prad. 7. 4.* Az Királyi Predikátor Salomon: *Az ortzának szomorúsága által ugy-mond jobbá leszzen az embernek lelke Esa 26. 9.* III. mert a' világi nyomorúságok nagy gyakran ugy meg változtatták az Embert, hogy ne az légyen ő, az ki volt az boldog állapotnak idején. Nabugodnézárt jollehet ő né az ujjá szűlettetek catalogusából valo Ember vala, még-is a' hozzászám-kivetés, barmok közzé valo talzittattatás, úgy meg-változtatá, hogy a' melly Isten ellen az előtt nagy kevélyen káromkodék. *Dan. 3. 15.* Azon Isten meg-ismérené tselekedetiben minden igaznak lenni, és olly igaz ítéletűnek; ki azokat a' kik járnak kevélységben meg-alázhattya. *Dan. 4. 34.* Manasses Varáslo ördöngös, vér-szopo király vala, mig boldog állapotban éle, De úgy meg-változék a' vasláncok között Babylloniában, hogy közel sem a' lón az után a' kiaz előtt volt. *2. Cron. 12. 13.* Dávid mig Jerusálemben tsendessen uralkodék, testi bátorságra vetemedék, úgy gondolkodván hogy az ő állapottya immár soha meg nem változik. *Solt. 30. 7.* De nyomorúságiban meg-tanullya az Urnak utát. *Solt. 119. 71.* A' Tékozlo Fiúnak példája ugyan ezent taníttya. *Luc. 15. 16. 17. 18. job. 212.*

IV. Mert ez világi nyomorúságok úgy el-izakaf-
tyák ez világtól 's a'nak mindé gyönyörűségítől az em-
bernek szivét, hog' a' melybē ez előtt gyönyörködve
élt, azokat ugyá utálya, és a' melyeket az előt nag' gyö-
nyörűséggel hallott, azokat ingyen hallani nem-is a-
karja. Példa erre amaz Gileádból valo Barzillai, ki-
vel a' vénségnek amaz fok gonoszai. *Préd. 12. 3. 4*
5. 's a. t. lásd 2 Sam. 19. 35. 36. 37. Melly igen
meg-utáltaták e' világnak minden gyönyörűségít.
A' Naomit-is e' világi fok nyomorúság 's keserűség
ugy el idegenité ez világtól, hogy még nevét-is,
mellyel boldog állapotjának idején nevezteték, nem
akarja hallani. *Ez lez: Ne hijjatok: mellyben sum-*
máson vagon Naominak szomorú özvegyiségérül va-
lo panaszkodása, élébeni nevének az miatt lost meg
változásával.

Első részében vagon az panaszkodás: *Keserű-*
séggel illetett engemet az Mindenható igen. 2ban Ne-
vének meg változtatása vagon. Ne hijjatok mint ha
mondaná: Mivel az Mindenható igen nagy keserű-
séggel illetett engemet, nem illik engemet Naomi-
nak nevezni; hanem Márának.

MAGYARAZAT.

I. KÉRD. *Mitsoda személy volt ez az Naomi. F.*
Ez Nemzetire avagy eredetire nézve, Juda Nemze-
tiből valo Afzfonyi állat. Lakó helyére avagy ha-
zájára nézve, Ephratának Betlehemiből valo. AZ
házasságbéli szövetségre nézve pedig amaz Betle-
hembéli Istentfő kegyes Férfinak Elimeleknek Fe-
lesége volt. Kinek Isten az ő Házasságában két fia-
kat adott volt Edgyiknek neve volt Mahlon az Má-

I G A S S A G

Őknak neve Chilion *Ruth. 1. 1. 2.* Ez az nagy ehségnek idején az ő Férjével edgyütt ki bujdosott vala edes lakta földéből idegē tartománybā a' moábnak földére, hogy ot járna kelne, bújdoúnék, nem külömben mint az Abrahám, ki is az Canahánnak földéről Ægiptomban bújdosék, hogy ott élne mint edgy jövény, mivel hogy nagy szükség volna az Canahánnak földön *Teremt. 12. 12.* De minék utánna meghallotta volna, hogy az Ur meg látogatta az ő népét, és kényeret adott nekik vizsza tér az ő Hazájában. Bethlehembben. Midőn azért őtet, mint gyámoltalan állapotra jutott férelmes és szomorú Atizonyi állatot meg látták volna, néhai gyönyörűségit molteni szomorú öszvégségével öszve vetvén az ő elébeni jó akarói kik Bethlehembben laknak vala, edgyben zendülnek ő rajta 's azt mondgyák edgy-málnak: Nem de nem ezé az Naomi? melly nevezetet ingyen csak nem-is akar hallani *gy. Nem min nor gy a re*

II. KERDES. *Mit térszen ez az név Naomi mellyet hallani sem akar, és viszont az Mára mellyel kíván nevezeteni?* F. Annysit térszen Naomi, mint én gyönyörűségem, én ékelségem. *2 Sam. 1: 26.* Midőn Dávid amaz boldogtalan ütközeten el-esett jó barátjának az Jonathánnak halálát kefergené azt mondgya: Edes Atyámfia Jonathán felette igen kedves férelmetes gyönyörűséges voltál én nálam, az Sidó igében azon szótól származó igével fejeztetik ki mellytől jó az Naomi. *Ezech. 32. 19.* Az régieknél szokás vala ez, hogy ollyatén nevet igyekeztek adni adni az ő Gyermekeknek mellynek meg felelne az dolognak valósága, és ki menetele-is Illyen vala az

Nao-

Naomi. meg felelt ő az ő maga névének; mert ékes kedves, és gyönyörűséges lehetet ő külső tekintetire nézve is; de ékes volt ő leg kiváltképpen, Férjével való tökéletes hűséggel, és engedelmeiséggel, az kivel az keserves bújdosáinak terhét edgyütt ő-rőmett el-viselte, velle edgyütt járt, költ, bújdosott mint el-válthatatlan társ, mind Ura haláláig, ékes volt ő továbbá háza népéről való jó gondviseleléssel, ékes volt kegyelséggel, és Isteni félelemmel. Az Afzszonyi Allatokat ugyan is nem annyira az külső ékességek tészik gyönyörűségessekké, melly vagyon hajoknak fel tekerésiben, aranyinak viselésében, vagy szép palástokonak öltözetiben. *Isa. 3. 17. 18. s. a. t.* hanem az kegyesség Férjekhez való tökéletes hűség, és engedelmeiség ekeséti meg. *Péld. 31. 10. 11. 12. s. a. t. 1 Pet. 3. 1. 2. 3. 4. 5. 6.* Az Mára pedig kelesűséget, és izomorúságot jelét mint maga is magyarázza: Hijjatok ugymond engemet Máraának; mert kelesűséggel illetet engemet az Mindenható igen. Ezzel az nevezettel neveztetett vala, az Izaél Fiaitól, az a' pulzta, az mellyben. Ők Egyiptomból való ki jöveletek után őtőd izben meg szállottanak Ki-jöv. 15. 23. és Szamlál. 33. 8. az mellynek vizeit az nép, mivel az kelesűség miatt nem ihatya vala, nevezék azt az helyet Máraának; Ezen az nép Moses ellen zugodolódván, edgy fát mutat Isten nekie mellyet az vízben bé vetvén, az által annak kelesűségit meg orvoslá, és meg édesíté, midőn immár az Naomi magát Máraának nevezi, kétség kívül ide tészol ebben 's azt akarja mondani, hogy sokkal illendőbb őtet ez után Máraának, az az, kelesredett és bánnattal illettetett izegény özvegy Afzszonyi állatnak.

hogy nem mint Naominak, az az, ékelségnek, kedveltségnek, 's gyönyörűségnek léányának hívni, holott keferőségnek vizével avagy az mint Jerem. 8. 14. mérges vízzel itattya Isten őtet, nem külömben mint az Izraél fiait az pusztaban.

III. KERDES. *Mitsoda keferőség lehet az, az mellyel az Naomit illette volt az Mindenható F. Bokros keferőség volt az, az mellyel őtet illette volt az Mindenható.* Ugyan-is őtet az ő bújdosásának földében, nem tsak az ő két fiaitól, hanem kegyes Istentfélő Férjetől-is az szomorú halál által el-izakasztá és meg válastá. Nem kitsiny keferőség lett volna ő reá nézve ha tsak fiaitól kellet volna is meg válni, holott az édes Anyák őket betsüllő 's engedelmeskedő jó szó hallo gyermekekbe majd mindē külső örömöket 's gyönyörűségeket szokták helyheztetni, kikről ha midőn halálok történik azoknak el-tem feledkezhetnek *Esa. 49. 15.* Ményivel nagyobb keferőségére szolgált hát ő néki, hog' az izabados tselek edetű Isté jámbor és Istéfélő férjet is izemei elől el-vette. Ezt pedig az ő keferőségét kétség kívül nehezítette az síralmas, bújdosás, idegenek között való mulatozás, mellynek terhét-mig az ő Férje élt, sokkal könnyebben hordozta, 's annak keferőségét másod magával édesdebben szenyvedhette. Ezt emlegeti maga-is az Naomi v. 21. *En gazdag valek mikor el-mentem vala, de üressen hozta meg engemet az Jehovah. Hogy pedig síralmas özvegységre 's gyámoltalan állapotra való jutását az Mindenható Istennek tulajdonította. Ezzel ezt akarja ki fejezni. I. Hogy a' szomorú változások és kedvetlen állapotokkal való meg látogat-*

tatás

K O R O N A 7 A.

tatás (minémű vala az ő gyámoltan özvegysege-is,)
 nem az porból támadnak ; hanem az Mindenható I-
 stennek kezéből, az az tanátsából, akarattyából 's
 Attyai bölts gondvifeléséből borsáttatnak az hivekre ;
 Ugyan-is nintsen olyan gonosz az Városban (ércs
 büntetésnek gonoszszát) mellyet az Jehovah nem tse-
 lekednék. *Amos. 3. 6.* Holott az Felséges Istene-
 nek szájából jó ki mind jó 's mind gonosz *Siral. 3.*
37. az az ő tölle származik mind az áldás 's mind az
 büntetés. II. Ezzel akarja ki fejezni, az Istennek sen-
 kitől nem függő szabados Uraságát, 's édlzer 's mind
 mindé dolgoknak végben vitelére valo elégséges vol-
 tát, az mint az Sidó igének-is ereje magával hozza,
 mellyel mindent valamit akar mennyen földön hatal-
 masson véghez vihet, kelerűséggel illethet és ismét
 meg vidámithat, meg ölhet, és ismét meg elevenithet,
 le vethet az pokolra 's onnét vilzont fel hozhat, és
 senki nintsen ki az ő kezéből ki ragadhasson. *Job. 10.*
7. *1 Sam. 2. 6. 7. 8.* *Moses 5 Köny. 32. 39.* vagy
 hogy az ő hatalmas tselekedetinek okairól őtet meg
 kérdehesse *Dan. 4. 32.* Ugymint az ki mindeneket
 tselekelzik az ő akarattyának tanátsa szerint és az
 ki előtt mindenek lehetségeslek, valmellyeket akar.
Marc. 10. 27.

T U D O M A N Y.

Az Szegény Aszszonyi állatoknak kegyes és Isten-
 felő Férjekül halál által meg-fosztatni, 's gyám-
 moltalan árvaságra, 's özvegysegre jutni, felette
 igen siralmas 's keserves állapot. Az Naominak pél-
 dája mutattya ezt, az ki az ő Férjének halálát nagy
 keser-

I G A S S A G

keserűséggel való illetetésének ilmérí vala lenni.
Siral. 5. 3. 2. Király. 4. 1.

OKAI. I. Mert az *Astonyi* állat önnön magában tsak igen igen gyenge és erőtelen edény. *1 Pet. 3. 7.* Igen félelmeslek-is ök, akar mi kitsény dologtul hamar meg-ijednek, és meg-rettennek. Ettúl vagy on hogy a' gyenge és félelmes szívű Emberek *astonyi* állatokhoz hasonléttatnak. *Esa. 19. 16. Jer. 48. 41.* Bizony hát azoknak özvegységre jutni, igen siralmas állapot; mert midön Istenfélő térjek meg-hal, bátoritójok esik-el akkor mellőlök.

II. Mert az épségnek állapottyában sem javallá Isten még a' Férfiúnak-is egyedül lérit. *Teremt. 2. 18.* *Nem jó az embernek egyedül lenni.* Ezért mongya Salamon *Préd. 4. 9. 10.* Sokkal jobban vagy on dolga a' kettőnek, hogy nem az edgynek; mert azoknak jó jutalmok vagy on az ő munkájokból, Ha el esnek-is az edgyik fel-emeli az ő társát; jaj pedig az egyedül valónak ha el-esik; mert nintsén a' ki fel-emelje őtet. mennyivel inkább hát az esetnek állapottyában nem jó; hanem feletté igen siralmas állapot az özvegynék 's kiváltképpen a' szegény *Astonyi* állatnak állapottya.

III. Mert az özvegység az Irásban az Istennek keserves itéleti közzé számláltatik. *Ki-jöv. 22. 22. 23. 24.* Edgy özvegyet és árvát-is meg ne nyomorítsatok; ha pedig nyomorityán meg-nzomoritód, fel-kiált én hozzám, meg-halgatom annak kiáltását fel-gerjed az én haragom és el-elvesztelek titeket, és a' ti feleségeitek özvegyek lélznek. *Jer. 18. 21*

Hát

Hát keferves állapot; mivel az özvegy az Istennek keferves ítéletit hordozza.

IV. Mert az özvegységnek szomorú gonoszságai, és nyomoruságos alkalmatlansági olly nagyok és olly sárossak, hogy azokat elméjében senki bé nem foghattya; hanem csak a' ki azokat szenvedí Chrifost L. 1. de Sacerdotio: *Viduitatis ipsius mala, erumnas, incommoda, sola animo ipsa completi queunt, quas contingit ipsa perpeti.* Mi lehet nagyobb gonosb mint Embernek köny-hullatással elegyítettet kényeret enni? illyet esznek a' szegény özvegy Afsonyi állatok. Né nag' keferűségé Embernek igaz ügyébé bajába elő nem mehetni abban meg-gátoltatni? így van dolgok a' szegény özvegyeknek, még azoktól-is nem mindenkor halgattatnak - meg, kiknek tisztékben állana őket óltalmazni. *Luc. 18. 3. 4.* Nem nehéz e' nagy tisztelséges állapotból alá valo szolgálokhoz illendő állapotra le vettetni azoktól tsufoltatni, hürtzoltatni, azoknak hatalmokban vettetni, a' kik alá valoknak tartattak és semmire betsültettek; mint Job mongya maga felől. *Job. 30. 1.* Mind ezeken által kell menniek a' szegény özvegy Afsonyi állatoknak; sőt ezekhez hasonlo fok ezer nyomoruságokon. Honné akar ki-is el-hitetheti magával, hogy a' szegény Afsonyi állatoknak Istenfélő férjektől halál által megfosztatni igen keferves állapot.

H A S Z N A I.

Oktatás. I. Istennek meg-betsülhetetlen gyönyörű áldása, a' kegyes Istenfélő Házaloknak együt megvénehedni, 's edgyütt a' koporsóban szálván, edgyiknek

is a' másíknak halálán meg nem keserítettni; de el-
 lenben nem kitsiny tsapáta, nem kitsiny látogató-
 sa edgymástól az illetén személyeknek halál által el-
 szakasztani 's kiváltképpen az Abbonyi állatnak gyá-
 moltalan özvegytségben hagyatni; mivel midőn az
 Abbonyi állat jó Férjétől meg-fosztatik Gyámolá-
 tól, Attyától, igazgatójától; sőt fejétől szakasztá-
 tik-el. Ha a' fejet a' testől el-vágják; meg-hal a' test,
 nem marad elevenség benne. Így vagyon dolga az
 Abbonyi állatnak ha mellőle Férje el-esik, fejétől fe-
 le életétől fosztatik-meg. Akkor minden gyönyő-
 rősége keserőségre változik. II. Jollehet Isten az
 jo Abbonyi állatokban igen nagy indulatot, és sze-
 retetet öntött a' természet által az ő magzattyokhoz;
 annyira hogy azokat elméjeből nehezen vethetik ki.
Esa. 49. 15. Mind az által még-is magzattyok ha-
 lálán valo keserőséginnél sokkal nagyobb keserőség-
 gel illetetik ő kegyes Istentfélő Férjének halála által.
 I. Mert a' jo Férj jobb tiz fiaknál tiz gyermekeknél-
 is. Ezzel vizalztallya vala az Elchána az ő feleséget
 az Anna Abbonyt. midőn az ő magtalanságán ke-
 lergene és sirna. 1. *Sam. 1. 8.* Mitsodán kefergeíz
 szivedben nem de nem jobb vagyok-é én tiz fiad-
 nál-is 2. Mert a' magzatok az ő édes szüléjeket gyá-
 korta meg-veik ' meg-utallyák, és igen nagy gyá-
 moltalanságban hadgyák, meg nem gondolván az ő
 szüléjeknek mellettek el-költött erejeket, éjjeli nap-
 pali sok nyughatatlaságokat; de a' jó férj halálig az ő
 Feleségétel nem hadgya, meg nem veti; mivel tör-
 vényyel meg-köteleztetett míg él az ő Felesége. 1.

701314

